

Autoriteit Financiële Markten Jaarverslag 2020

Publicatie: april 2021

Voorwoord

Het afgelopen jaar had iets van een rollercoaster. Na de uitbraak van corona kende het voorjaar een forse economische dip, de zomer een zekere opgang en verlichting, waarna in het najaar de gevreesde tweede klap volgde.

Pandemieën staan al jaren op het groslijstje met potentiële risico's, maar echt voorbereid waren we als land niet. Er is het nodige gevraagd van een ieders improvisatietalent en flexibiliteit. Inmiddels lijkt er enig perspectief dankzij het beschikbaar komen van vaccinaties. We keren terug naar een meer normale samenleving, ook al zal de pandemie waarschijnlijk blijvende sporen achterlaten, van thuiswerken tot meer buffers voor cruciale voorzieningen en meer ongelijkheid.

De financiële markten kenden ook hun ups and downs. Na een forse duik in maart, vonden de markten hun weg weer naar boven, om zelfs records te verbreken. De royale steunpakketten van overheden en de monetaire verruiming hebben daar zeker een rol bij gespeeld. Resteert het ongemakkelijke gevoel van een volatiele en exuberante kapitaalmarkt die wat losgezongen lijkt van de reële economie.

Duurzaamheid en klimaatverandering zijn ontwikkelingen met een tragere pols, maar de urgentie neemt met het verstrijken van de tijd toe. Een urgentie die ook tot meer ambitie heeft geleid. De Europese Unie heeft een heldere klimaatambitie verwoord met klimaatneutraliteit in 2050; een omvangrijk wetgevingspakket gaat duurzaamheid een meer centrale rol geven in de rapportages van ondernemingen en vermogensbeheerders. Wat betekent duurzaamheid voor het bedrijfsmodel? Wat is het effect van het bedrijf op zijn omgeving? Hoe groen of grijs is het belegd vermogen? Als gedragstoezichthouder dragen wij bij aan deze wetgeving en bevorderen wij de implementatie en naleving via kennisoverdracht en, uiteindelijk, handhaving.

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante markten en draagt bij aan een duurzaam financieel welzijn in Nederland. Het is een tijdloze ambitie, die we ook dit jaar samen - maar dankzij de coronagolven vooral vanuit eigen huis - hebben nagejaagd.

Amsterdam, 13 april 2021

Laura van Geest, voorzitter
Hanzo van Beusekom
Jos Heuvelman

Voorwoord

04 Toezicht op assetmanagement

01 Ontwikkelingen en strategie

05 Toezicht op accountancy en verslaggeving

02 Toezicht op financiële dienstverlening

06 Professionele organisatie

03 Toezicht op kapitaalmarkten

07 Personen- toetsingen en maatregelen

08 **Stakeholder- dialoog**

 [Lees meer](#)

10 **Jaarrekening**

 [Lees meer](#)

09 **Organisatie en besturing**

 [Lees meer](#)

11 **Overige gegevens**

 [Lees meer](#)

01

Ontwikkelingen en strategie

In 2020 hebben twee ontwikkelingen grote impact op de Nederlandse samenleving en op de financiële sector gehad: de onzekerheid rond brexit en de corona-uitbraak.

Brexit

Op 31 december 2020 liep de overgangsperiode af die het Verenigd Koninkrijk (VK) en de Europese Unie (EU) waren overeengekomen bij het vertrek van het VK uit de EU op 31 januari. Alle wetten en regels van de Europese Unie bleven gedurende deze overgangsperiode van kracht in het VK. Voor burgers en ondernemers veranderde er toen in de dagelijkse gang van zaken dus nog relatief weinig. Zo bleven bijvoorbeeld alle vergunningen en Europese Paspoorten – waarmee bedrijven diensten in andere EU-landen mogen aanbieden – van Britse financiële ondernemingen gewoon geldig.

Deze overgangsperiode is verlopen en met ingang van 1 januari 2021 zijn de Europese Paspoorten van Europese financiële instellingen niet meer geldig in het VK en vervallen de Europese paspoorten van Britse financiële instellingen. De AFM heeft deze dan ook uit haar [register](#) verwijderd.

Financiële ondernemingen die vanuit het Verenigd Koninkrijk hun diensten na 2020 in de Europese Unie willen blijven aanbieden, hebben een vergunning moeten aanvragen in een lid van de EU. Als gevolg hiervan heeft ook een fors aantal bedrijven een vergunning bij de AFM aangevraagd.

Meer instellingen betekent ook meer toezicht. Dit houdt in dat we hebben moeten anticiperen op de toenemende handelsvolumes. Daarom hebben we geïnvesteerd in het houden van toezicht op de secundaire markten en in *market surveillance*, omdat vanaf 2021 het handelsvolume van en de bijbehorende rapportage op de handelsplatformen met een vergunning in Nederland sterk zal toenemen.

Coronacrisis

Vanaf half maart 2020 heeft het maatschappelijk leven in grote delen nagenoeg stilgelegen.

Als gevolg van de coronapandemie maakt de Nederlandse economie een periode van ongekende krimp door. Ook op de financiële markten was de impact van de coronapandemie groot. Activaprijzen daalden scherp in de eerste fase van de crisis en de volatiliteit op de aandelenmarkten steeg tot recordniveaus. De spreads op bedrijfsobligaties schoten eveneens omhoog en de kredietkwaliteit werd op brede schaal afgewaardeerd. Ook de Nederlandse beleggingsinstellingen, zoals pensioenfondsen en verzekeraars, boekten het eerste kwartaal van 2020 een negatief rendement van gemiddeld 11,7%. Er was bovendien sprake van een grote uitstroom uit beleggingsfondsen.

De corona-uitbraak vroeg om verscherpte aandacht voor de stabiliteit van de handelsinfrastructuur, de liquiditeit binnen de sector assetmanagement en het monitoren van sterke koersbewegingen in het kapitaalmarkttoezicht. Daarnaast is in het toezicht op financiële dienstverlening extra aandacht besteed aan de effecten op reisverzekeringen en aan consumenten in kwetsbare situaties, zoals bij achterstandsbeheer, betaalproblemen en overkreditering.

Zowel de financiële markten als het retail-segment, dat zich richt op consumenten, hebben echter een grote mate van weerbaarheid getoond, met steun van centrale banken en overheden. De Nederlandse kapitaalmarkten zijn goed blijven functioneren en hebben nauwelijks operationele issues ondervonden. Ook de Nederlandse vermogensbeheersector heeft de onrust goed doorstaan, mede door de inzet van buitengewone liquiditeitsinstrumenten. In het retailsegment zijn geen grote knelpunten ontstaan bij verzekeraars of pensioenfondsen, hoewel de impact nog niet te overzien is. Uit cijfers van de Nederlandse Vereniging van Banken blijkt dat sinds het uitbreken van de coronacrisis ruim 37.000 consumenten een

betalpauze hebben ontvangen voor de aflossing van hun hypotheek of consumptief krediet. De AFM ziet erop toe dat geldverstrekkers een passend beleid hebben voor het verschaffen of verlengen van een betaalpauze. Daarnaast hebben we zorgen geuit over de geldnood bij het mkb. De AFM heeft geen mandaat, maar vraagt er aandacht voor zodat generieke oplossingen van vandaag op termijn niet tot problemen leiden. In ons toezicht hebben we aanpassingen verricht. Zo hebben we waar mogelijk een pauze ingelast voor grote uitvragen aan, en toezichtgesprekken met, ondernemingen die onder ons toezicht staan. Daarbij hebben we de ontwikkelingen in de markt nauw gevolgd.

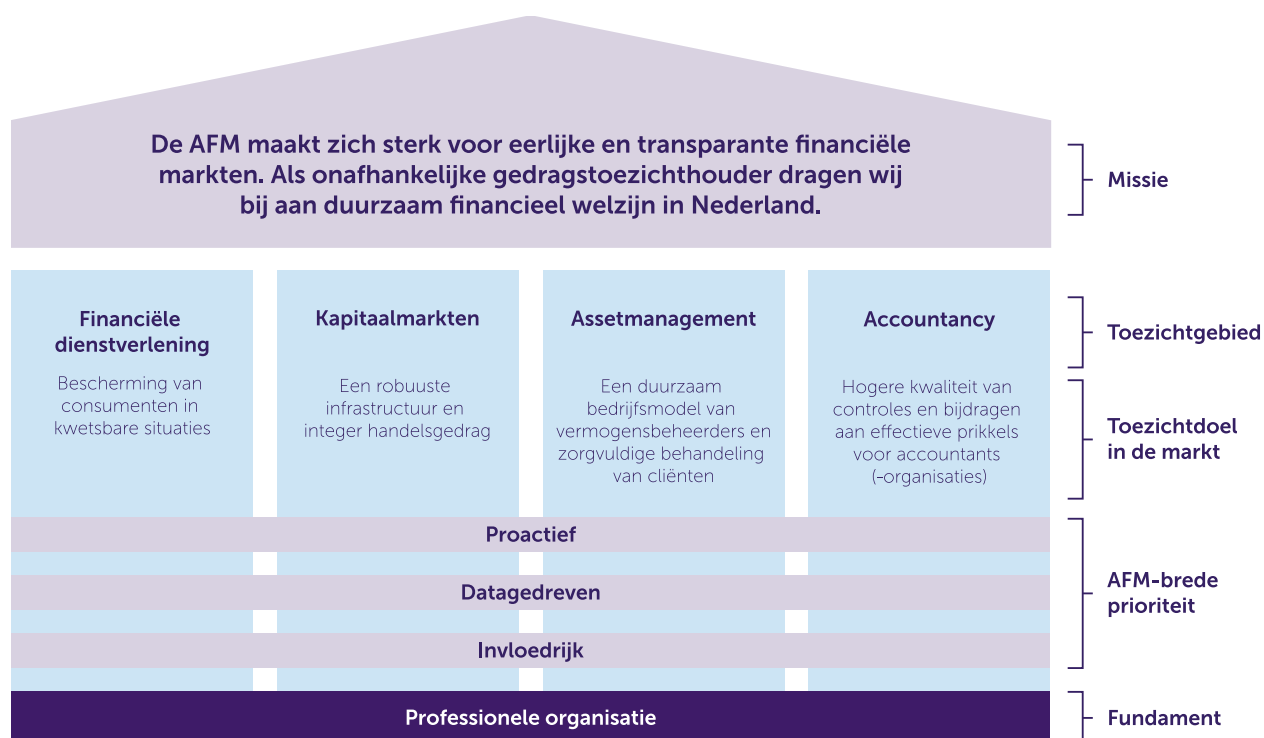
De belangrijkste acties voor de AFM-organisatie zijn geweest: het waarborgen van de businesscontinuïteit en het aanpassen van infrastructuur en processen aan het thuiswerken. Daarbij hebben we zo snel mogelijk de capaciteit voor e-werken uitgebreid en verbeterd, de mogelijkheden voor video-vergaderen vergroot en het verbeteren van thuiswerkplekken gefaciliteerd.

Missie en strategie van de AFM

Nadat de Nederlandse overheid in maart 2020 maatregelen heeft getroffen in reactie op de corona-uitbraak heeft de AFM getoetst of de uitwerking van haar strategie moest worden aangepast. Dit bleek niet noodzakelijk.

Met de missie en toezichtdoelen geven wij invulling aan onze wettelijke taken. Onze missie luidt: 'De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland'. Ons toezicht richt zich op ordelijke en transparante financiële marktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en zorgvuldige behandeling van klanten.

De missie en externe ontwikkelingen hebben geleid tot vier meerjarige toezichtdoelen voor vier toezichtgebieden. Daarbij hanteren we van 2020-2022 drie AFM-brede prioriteiten in onze toezichtaanpak en biedt een professionele organisatie een stevig fundament voor het behalen van toezichtdoelen en missie. We willen een toonaangevende toezichthouder zijn en dat begint met een sterke interne organisatie. Daarom werken we hard aan de verdere vernieuwing en professionalisering van ons toezicht en de ontwikkeling van onze medewerkers.

Drie AFM-brede prioriteiten

Proactief

Met het hanteren van een proactieve aanpak ben je als toezichthouder effectiever dan bij het corrigeren van problemen achteraf. Immers, bij herstel achteraf is de schade al geleden voor consumenten, markten, economie en vertrouwen in de financiële sector. Onze aanpak komt tot uiting in het vooruitblikken naar potentiële risico's door risicoanalyses en verkenningen. Met de externe analyse die ten grondslag ligt aan de jaarlijkse [publicatie Trendzicht](#) verkennen wij relevante nieuwe trends en hun impact op het toezicht. Verder kijken we naar potentieel schadelijke problemen op gebieden waar ons mandaat nog niet expliciet is. Ook dragen we actief bij aan het maatschappelijk debat over de financiële sector en de relevante regelgeving.

In het toezicht op het productontwikkelingsproces hebben we in 2020 onder meer gekeken naar producten waarvan de langetermijneffecten voor consumenten lastig te doorgronden zijn, zoals verzilverhypotheken, om zo voorzienbare teleurstellingen te voorkomen. Ook hebben we de noodzaak van uitbreiding van het gedragstoezicht op pensioenen nadrukkelijk naar voren gebracht bij het wetgevingsproces om toekomstige risico's voor deelnemers terug te dringen. In het toezicht op financiële verslaggeving hebben we een analyse uitgevoerd op de halfjaarcijfers van bedrijven waarbij we specifiek hebben gekeken naar hoe zij de effecten van de coronacrisis onder de aandacht brengen. Daarmee willen we een verbetering van de jaarverslagcyclus over 2020 bereiken.

Datagedreven

Technologische ontwikkelingen en de exponentiele groei van het gebruik van data hebben een sterke impact op de Nederlandse samenleving, de financiële sector en het toezicht van de AFM. In 2019 – 2020 zijn we gestart met het datagedreven maken van specifieke toezichtprocessen of delen van toezichtprocessen en krijgt het verankeren van een dergelijke aanpak prioriteit binnen het reguliere toezicht.

Door ons datagedreven toezicht kunnen we de tijd waarin consumenten worden blootgesteld aan een oneerlijk verdienmodel aanzienlijk verkorten. Een concreet voorbeeld is het herontwerp van ons toezichtproces op beleggingsaanbieders die een mogelijk oneerlijk verdienmodel hanteren. De data waarover we nu beschikken kunnen we combineren met signalen die we krijgen; daardoor kunnen we gerichter en eerder actie ondernemen tegen deze beleggingsaanbieders. Ook realiseren we een eenduidig beeld over onze pensioenaanbieders op basis van data die de instellingen zelf aanleveren. Hierdoor kunnen we op basis van trends marktbrede of specifieke risico's signaleren. Bij het kapitaalmarkttoezicht ontvangen wij grote hoeveelheden data, die verder toenemen doordat een deel van de handel zich vanwege brexit van Londen naar Amsterdam verplaatst. Wij spannen ons in om de datakwaliteit van deze gegevens te verbeteren en met data-analyse versterken we het toezicht op marktmisbruik en voorkennis.

Naar aanleiding van een voorgenomen data-uitvraag voor het marktbeeld Retailbeleggen, hebben we ons in het verslagjaar mede op een signaal van de sector de vraag gesteld of de huidige wetgeving voldoende is ingericht voor het doen van omvangrijke data-uitvragen. Hiermee kunnen we effectief en efficiënt toezichthouden in het belang van de klant. Er staat in de wet dat je informatie mag opvragen, maar hoeveel, hoe vaak en welke data in relatie tot de persoonsgegevens, is niet altijd duidelijk. We willen bekijken hoe deze duidelijkheid wel kan worden geboden.

Invloedrijk

Om effectief toezicht te kunnen houden is de AFM gebaat bij regelgeving die ons in staat stelt om de belangrijkste markt- en gedragsrisico's aan te pakken. De samenleving en de financiële sector veranderen continu, en daarmee ook de risico's die we met ons toezicht moeten helpen terugdringen. Daarom zijn we actief betrokken bij de nationale en internationale discussies over regelgeving.

Op nationaal niveau werken we nauw samen met de ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid om de wetgeving zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de

ontwikkelingen in de markt. In het voorjaar van 2020 hebben we wij de [jaarlijkse wetgevingsbrief](#) met voorstellen voor nieuwe wetgeving verstuurd. Daarnaast dragen we bij aan het maatschappelijke debat met publicaties en door deelname aan paneldiscussies en rondetafelgesprekken in de Tweede Kamer. In 2020 betrof dit onder meer de discussie over de toekomst van de accountancysector en de uitwerking van het nieuwe pensioenstelsel.

Regelgeving en hoe hierop toezicht moet worden gehouden, wordt steeds meer op Europees niveau bepaald. De financiële markten worden meer grensoverschrijdend en daarom is het van belang dat we ons mengen in internationale discussies. Wij hechten dan ook groot belang aan deelname aan internationale werkgroepen en bilateraal overleg met buitenlandse collega-toezichthouders.

Als lid van het bestuur van *European Securities and Markets Authority* (ESMA) spelen we een rol bij het ontwikkelen van lagere regelgeving voor het financieel toezicht. Daarbij hebben wij invloed op mandaten die ESMA, de Europese autoriteit op het gebied van pensioenen en verzekeringen (EIOPA) en de banken (EBA) hiervoor ontvangen van de Europese Commissie. Zo hebben we ons nadrukkelijk bemoeid met de lagere regelgeving voor groene

beleggingen en met de evaluatie van de *Markets in Financial Instruments Directive* (MiFID) II en de *Alternative Investment Fund Managers Directive* (AIFMD).

Maatschappelijke waarde

Het is belangrijk dat het publiek, het bedrijfsleven en de overheid vertrouwen hebben in de financiële markten. En dat deze markten op een duidelijke en eerlijke manier werken. Betrouwbare en transparante (geïntegreerde) verslaggeving speelt daarin een belangrijke rol. Met de uitoefening van onze publieke taak streven we naar maatschappelijke meerwaarde op korte, middellange en lange termijn. Die taak is gedefinieerd in de wet en voeren we uit [in overleg met verschillende – maatschappelijke – stakeholders](#).

Daarbij spelen we in op een wereld die continu in beweging is, met oog voor ons duurzame kapitaal: de werknemers van de AFM, onze kennis en netwerkrelaties. In ons toezicht stimuleren wij ondernemingen om hun waardecreatie zichtbaar te maken door bijvoorbeeld integraal te rapporteren in hun jaarverslagen over financiële en niet-financiële prestaties en de connectiviteit daartussen. Deze holistische benadering is nodig om de transitie naar een duurzamere wereld, economie en financiële markten verder te faciliteren.

02

Toezicht op financiële dienstverlening

Financiële producten spelen een belangrijke rol in het leven van consumenten. Deze producten zijn noodzakelijk en bieden kansen. Zo kunnen veel consumenten dankzij een hypotheekair krediet een huis kopen, willen zij hun vermogen zo veilig mogelijk laten groeien door beleggingsproducten te kopen en vertrouwen zij erop om op een zekere leeftijd van hun pensioen te kunnen genieten.

Financiële producten brengen ook risico's met zich mee, zoals tegenvallende rendementen. De impact van deze risico's wordt nog groter als een consument in een kwetsbare situatie verkeert, bijvoorbeeld bij persoonlijke of financiële tegenslagen. Om deze risico's te beperken is zorgvuldige dienstverlening van groot belang.

Een consument is ook kwetsbaar bij beperkte middelen of deskundigheid, of als hij ongemerkt (nadelig) wordt beïnvloed in zijn keuzemogelijkheden. Digitale ontwikkelingen in het brede speelveld van de financiële dienstverlening kunnen deze kwetsbaarheid vergroten.

De kwetsbaarheid komt tot uiting in een van de belangrijkste, maatschappelijke doelstellingen van de financiële toezichtwetgeving, namelijk dat financiële ondernemingen hun cliënten zorgvuldig behandelen. Oftewel: 'klantbelang centraal', waarbij de gevolgen van de coronauitbraak in 2020 financieel dienstverleners voor extra uitdagingen stelden.

Om de bescherming van consumenten in kwetsbare situaties te borgen, hebben wij in onze Agenda voor 2020 drie prioriteiten benoemd die voor ons van belang zijn bij het toezicht op financiële dienstverlening.

1. Duurzame bijdrage aan producten en diensten met langetermijneffecten
2. Organisatie financiële ondernemingen
3. Invloedrijke toezichtpositie op financiële dienstverlening

Deze prioriteiten hebben ons focus gegeven in de onderzoeken die we hebben verricht in 2020, naast de doorlopende activiteiten. Een aantal toezichtactiviteiten lichten we uitgebreider toe, de andere activiteiten zoals we die in de Agenda 2020 hebben geformuleerd worden met

de behaalde resultaten nader toegelicht in de bijlage 'Externe kpi's'.

Productontwikkeling

Afgelopen jaar heeft de AFM in het kader van het toezicht op financiële dienstverlening nadrukkelijk aandacht gehad voor de inrichting en uitvoering van het proces van productontwikkeling of *productgovernance* door aanbieders van financiële producten. Sinds 2013 is dit *product approval and review proces* (PARP) wettelijk vastgelegd.

Volmachtmarkt

Vanaf 2019 zijn wij bezig met een onderzoek naar de structuur, cultuur, werking en ontwikkeling van het volmachtkanaal als distributiekanaal van particuliere schadeverzekeringen. Het doel was het vormen van een actueel beeld van het volmachtkanaal. Dit uitgebreide meervoudige onderzoek is in 2020 voortgezet.

Een onderdeel van dat onderzoek richtte zich op de inrichting en uitvoering van het proces van productontwikkeling, PARP. Een deel van de gevolmachtigde agenten is namelijk ook productontwikkelaar en moet dus ook een goed ingericht en goed functionerende PARP hebben.

Op basis van data uit de jaarlijkse marktmonitor hebben wij ons op zes partijen gericht waarbij we een verdiepend onderzoek hebben gedaan. Hierbij lag de nadruk op de auto- en inboedelverzekeringen. Uit onderzoek bleek dat vijf van de zes kantoren de PARP-normen onvoldoende hebben nageleefd. Dat betekende bijvoorbeeld dat onvoldoende was onderzocht of de productinformatie begrijpelijk was en dat onvoldoende was nagedacht over de geschikte doelgroep voor de producten. We hebben daarop een aantal waarschuwingsbrieven

verstuurd, evenals een normoverdragende en norminformerende brief. Welke maatregelen wij kunnen opleggen staat [op onze website](#) en de aantallen over 2020 staan vermeld [in het hoofdstuk over maatregelen](#).

Partijen die in overtreding waren hebben een verbeterplan aan ons voorgelegd en hun review- of ontwikkeltraject opnieuw uitgevoerd. Omdat de producten in kwestie niet complex zijn en de *Insurance Distribution Directive* (IDD) ten tijde van het uitvoeren van de reviews nog betrekkelijk nieuw was, vonden wij een aanwijzing of boete niet passend.

Verzilverhypotheeken

In 2020 is ook bij een aantal aanbieders van verzilverhypotheeken onderzoek gedaan naar de productontwikkeling. Met een verzilverhypotheek, kan iemand de overwaarde op zijn huis gebruiken door deze te lenen bij een hypotheekverstrekker. Een verzilverhypotheek wordt bijvoorbeeld gebruikt als pensioenaanvulling.

De kenmerken van verzilverhypotheeken en de mogelijke kwetsbaarheid van de doorgaans oudere doelgroep, maken het complexe en impactvolle producten. Er kleven ook risico's aan, zoals de kans op een restschuld of de noodzaak om gedwongen te moeten verhuizen. Juist daarom is het van belang dat aanbieders deze producten extra zorgvuldig ontwikkelen.

De AFM heeft geconcludeerd dat de zogenoemde productontwikkeling voor verzilverhypotheeken door de onderzochte aanbieders onvoldoende zorgvuldig is uitgevoerd. Zo is niet goed nagedacht voor wie het product wel en niet geschikt is. Ook zijn de effecten van veranderende marktomstandigheden, zoals een daling van de huizenprijzen, te beperkt onderzocht. Daarnaast was de informatieverstrekking aan consumenten niet altijd correct en duidelijk. Wij zien dat bij ondernemingen het gehele proces van productontwikkeling beter kan.

Op basis van dit onderzoek hebben we drie voornemens tot een aanwijzing, één waarschuwingsbrief en twee normoverdragende brieven verstuurd. Aan de hand van de uitkomsten hebben de onderzochte markt-

partijen direct verbeteringen doorgevoerd in hun productontwikkeling en informatieverstrekking. Hierdoor sluiten producten beter aan bij de situatie van de consumenten. Naast een terugkoppeling aan de markt hebben wij op de website ook consumenten geïnformeerd over de mogelijkheden en risico's van verzilverhypotheeken.

Boete voor tekortkoming PARP

Tekortkomingen in het PARP kunnen in het uiterste geval ook leiden tot een formele maatregel. In 2020 was voor het eerst sprake van een boete vanuit de AFM vanwege een beleggingspensioen dat een onderneming enkele jaren geleden in de markt zette.

Door de tekortkomingen die wij hebben geconstateerd in het ontwikkelingsproces, zoals bij het afwegen van de belangen van de consument, kon het product terechtkomen bij consumenten voor wie het niet geschikt was. Met het oog op het nieuwe pensioenstelsel, waarin variabele uitkeringsproducten, zoals dit beleggingspensioen, de norm zullen worden, kan de sector zich hiervan rekenschap geven.

Execution only beleggingsdienstverlening

Met meerdere onderzoeken heeft de AFM in 2020 de diverse aspecten van online zelfstandig (*execution only*) beleggen onder de loep genomen. We hebben gekeken naar het aanmeldingsproces van klanten ('onboarding'), de passendheidstoets en productontwikkeling (productgovernance) bij beleggingsondernemingen.

Onboardingsproces

In 2020 zagen we dat de interesse in beleggen een grote vlucht nam, mede door de tijdelijke vrije val van de beurs, ingegeven door de coronapandemie. Dit is aanleiding geweest om een verkenning te doen naar het onboardingsproces bij grote online brokers. Op basis van transactiedata hebben we voor dit onderzoek drie Nederlandse partijen met een AFM-vergunning geselecteerd en een buitenlandse partij die in Nederland beleggingsdiensten verleent via een Europees Paspoort.

Met medeweten van de ondernemingen hebben we accounts aangemaakt waarmee

we het aanmeldingsproces hebben doorlopen. Bij de meeste onderzochte Nederlandse partijen zijn we geen grote problemen tegengekomen in het onboardingsproces. Wel zagen we dat bij deze onderzochte ondernemingen de passendheidstoets en de productgovernancenormen nog beter geïmplementeerd kunnen worden om te voorkomen dat producten stelselmatig buiten de doelgroep worden verkocht. Deze aandachtspunten zullen we meenemen in andere toezichttrajecten.

Bij de buitenlandse partij zagen we meer risico's. Dit hebben we vervolgens gedeeld met de collega-toezichthouder die verantwoordelijk is voor het toezicht op deze partij in het betreffende land. Deze toezichthouder is nu in gesprek met de onderneming en met andere toezichthouders van landen waar deze partij aanwezig is.

Passendheidstoets

Begin 2020 hebben wij onderzochte ondernemingen geïnformeerd over onze bevindingen uit een *common supervisory action (csa)* onder coördinatie van ESMA uit 2019. Verbeterpunt was om voortaan meer of daadwerkelijk te toetsen of een klant de kennis heeft om in complexe producten of met effectenkrediet te beleggen.

Vervolgens hebben we gemonitord of ondernemingen de inrichting en werking van hun passendheidstoets hebben verbeterd. Inmiddels hebben de onderzochte ondernemingen de noodzakelijke verbeteringen doorgevoerd. Doordat ondernemingen een zorgvuldige passendheidstoets afnemen, een beter productgovernancebeleid en een betere distributiestrategie hebben, neemt het risico af dat doe-het-zelf beleggers in niet-passende producten, zoals complexe, risicovolle producten beleggen, of op krediet gaan beleggen.

ESMA kan op basis van onze bevindingen en die van andere collega-toezichthouders binnen de EU met richtsnoeren (*guidance*) voor de hele interne markt komen. Dit leidt ertoe dat consumenten binnen Europa steeds meer dezelfde interpretatie van regelgeving en dezelfde kwaliteit van toezicht mogen verwachten. Dit komt ten goede aan een

gelijk speelveld voor marktpartijen en aan de bescherming van de consument.

Productgovernance distributiestrategie

Naar aanleiding van eerder onderzoek naar productgovernance bij execution only beleggen, waarbij we nogal wat tekortkomingen bij de onderzochte ondernemingen hebben geconstateerd, hebben we begin 2020 aan ongeveer 150 ondernemingen een [norm-informerende brief](#) gestuurd over productgovernance voor het execution only kanaal.

In 2020 hebben we vervolgens een eenmeting verricht om te kijken in hoeverre de verbeteringen daadwerkelijk zijn doorgevoerd in beleid en in de toepassing van productgovernance. Daarbij hebben we ons gericht op beleggingsproducten in het execution only kanaal en dan specifiek de opties long en short. Bij een enkeling hebben we ook navraag gedaan naar de handel in turbo's.

We hebben vooruitgang gezien in de inrichting van het kanaal, waarbij bijvoorbeeld klanten nu enkel standaard toegang krijgen tot niet-complexe producten en de complexere producten pas zichtbaar worden als klanten hier actief naar zoeken, zo worden ze beter beschermd. Dit was bij vrijwel alle onderzochte partijen het geval, zowel in het beleid als in de uitvoering.

De partijen hebben er wel meer moeite mee om te evalueren of producten bij de juiste doelgroep terechtkomen in execution only. Alhoewel partijen vaak ideeën hebben over hoe ze de distributiestrategie gaan evalueren, is het nog niet altijd voldoende concreet. Tevens ontbreken bij veel partijen nog concrete uitkomsten van een uitgevoerde evaluatie. Ook deze aandachtspunten hebben we aan ze teruggekoppeld.

De coronacrisis heeft de (grensoverschrijdende) digitalisering van retailbeleggen versneld. Tijdens ons voorzitterschap op de werkgroep *Retail distribution and digitalization* binnen de *International Organization of Securities Commissions (IOSCO)* hebben we markttrends mondiaal in kaart gebracht en invloed kunnen uitoefenen op toekomstige regelgeving door het definiëren van gezamenlijke normen van

toezichthouders bij bijvoorbeeld *online targeting*, *online onboarding* en *outsourcing of online activities*.

Naast de onderzoeken naar execution only beleggen, hebben we deelgenomen aan een Europees toezichtonderzoek over de kwaliteit van beleggingsadvies en vermogensbeheer aan retailbeleggers oftewel de geschiktheidstoets (*suitability*). Bij het onderzoek naar geschiktheid zijn dertien beleggingsondernemingen betrokken en is beoordeeld in hoeverre processen en procedures zo zijn ingericht dat kan worden voldaan aan de geldende wettelijke geschiktheidseisen.

Pensioenen

Het nieuwe pensioenstelsel

In het nieuwe pensioenstelsel, waarover in de zomer van 2020 een akkoord is gesloten, neemt de keuzevrijheid voor deelnemers toe. Dat kan een aanzienlijke impact op de hoogte van het pensioen hebben. Meer keuzevrijheid legt ook een grotere verantwoordelijkheid bij de deelnemers waar het gaat om hun financiële welzijn.

In 2020 heeft de AFM onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van variabele uitkeringen en de begeleiding van deelnemers bij hun keuze. Acht pensioenfondsen en één premie pensioeninstelling bieden namelijk nu al variabele uitkeringen. Dit onderzoek heeft geleid tot één waarschuwing en één normoverdracht wegens het overtreden van de productontwikkelingsnormen en de normen over evenwichtige informatieverstrekking. Het onderzoek leverde waardevolle input op voor de wetgevingswensen in het kader van het nieuwe stelsel.

In de voorbereidingen op de wetsbehandeling in het parlement hebben we duidelijk gemaakt dat we mogelijk risico's zien voor pensioendeelnemers. Zo hebben we, onder andere door de publicatie van een [position paper](#), aan het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) kenbaar gemaakt dat een gekozen pensioenregeling moet aansluiten bij de kenmerken van de deelnemers. Ook moeten deelnemers goed begeleid worden bij het maken van keuzes. We vinden dat pensioenuitvoerders de keuzes die ze moeten maken bij de overgang naar een nieuw

stelsel en de impact op de pensioenen, tijdig en concreet aan deelnemers duidelijk moeten maken.

Andere belangrijke aspecten waarvoor wij ons in het belang van de deelnemers sterk maken: het periodiek uitvragen in welke mate deelnemers risico's zoeken (risicopreferentie) en het belang van regelgeving om te waarborgen dat de pensioenregeling beter aansluit bij de risicopreferentie van deelnemers. Het ministerie erkende deze zorgen en heeft deze meegenomen in de conceptwetgeving.

De bestaande pensioenregelingen dienen uiterlijk in 2026 in lijn te zijn gebracht met het wetsvoorstel. Gedurende deze transitieperiode zullen pensioenuitvoerders keuzes maken die belangrijke gevolgen voor deelnemers hebben. We vinden het belangrijk dat bij de totstandkoming van de nieuwe regelingen de gevolgen van de gemaakte keuzes voor de deelnemers worden meegenomen. We hechten eraan dat deelnemers correct, duidelijk, evenwichtig en tijdig worden geïnformeerd over de consequenties van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Zoals we ook in het rondetafelgesprek met de Vaste Kamercommissie op 4 november 2020 hebben toegelicht, gaat onze aandacht uit naar het gedragstoezicht op de risico's in de tweede pijler pensioenmarkt. Het is tijd om de zorgplicht voor deelnemers te laten meegroeien met het stelsel. Een uitlegbaar en uitvoerbaar pensioen is belangrijk. Het moet voor deelnemers niet te ingewikkeld worden gemaakt en voorzienbare teleurstellingen moeten worden voorkomen.

Pensioencommunicatie en inzicht in pensioenlandschap

In 2019 en 2020 heeft de AFM onderzoek gedaan naar de communicatie over verschillende vormen van pensioenverlagingen. In 2020 hebben bijvoorbeeld 33 pensioenfondsen de pensioenopbouw van deelnemers verlaagd. Het is daarbij vooral van belang dat pensioenfondsen hun deelnemers correct, duidelijk, tijdig en evenwichtig informeren. We hebben onderzocht hoe er is gecommuniceerd over verschillende vormen van verlaging en [hierover ook gepubliceerd](#). Deze onderzoeken hebben geleid tot 15 normoverdrachten.

In april 2020 heeft de AFM voor het eerst een toezichtrapportage, een vragenlijst, gestuurd naar alle pensioenfondsen, pensioenverzekeraars en premiepensioeninstellingen. De circa tweehonderd pensioenuitvoerders hebben informatie aangeleverd over de uitkering-, kapitaal- en premieovereenkomsten die zij in portefeuille hebben. De informatie uit de toezichtrapportage gebruiken we om ontwikkelingen in het pensioenlandschap inzichtelijk te maken, risico's te signaleren en onze toezichtactiviteiten te prioriteren. Ook zullen we erover publiceren. De komende jaren blijven we vergelijkbare toezichtrapportage opvragen, ook om de gevolgen van het nieuwe pensioenstelsel te kunnen monitoren.

Verder hebben we de '[Leidraad informatie-verstrekking aan deelnemers bij een Collectieve Waardeoverdracht](#)' gepubliceerd om pensioenuitvoerders duidelijkheid te geven over hoe zij informatie moeten verstrekken aan pensioen-deelnemers over de gevolgen van een collectieve waardeoverdracht. Met het oog op de komende herziening van het Pensioenstelsel zullen we onze aandacht vergroten voor de informatieverstrekking. We schatten in dat in de komende transitieperiode een toename zal zijn van het aantal collectieve waardeoverdrachten waarover deelnemers geïnformeerd gaan worden.

Leennormen consumptief krediet

De Nederlandse Vereniging van Banken en de Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland hebben in overleg met de AFM in 2020 aanpassingen doorgevoerd in de leennormen. De leennormen houden een methodiek in om te bepalen wat iemand mag lenen op basis van inkomsten en lasten. Dit vormde een volgend punt in een langlopend traject om consumenten verantwoord geld te laten lenen in de vorm van consumptief krediet.

Met hulp van het Nederlands Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) zijn de leennormen verbeterd waardoor de berekening van de leenruimte beter aansluit bij de daadwerkelijke financiële situatie van de klant. Zo wordt het risico op overkreditering verder verkleind en problemen voor klanten voorkomen. In alle gevallen zal het krediet nog beter aansluiten op wat de klant financieel kan dragen.

Verder hebben we de aandacht vergroot voor het beperken van financiële risico's voor consumenten door bij te dragen aan wetgevings- en beleidstrajecten over consumptief krediet.

Bij de grootste tien banken en kredietaanbieders hebben wij twee data-uitvragen gedaan naar portefeuilledata. Daarmee is een datadashboard ontwikkeld waarmee wij inzicht krijgen in ontwikkelingen op de consumptief kredietmarkt en risico's daarbinnen. Hiermee willen we per instelling op maat en risicogestuurd toezicht houden en de aandachtspunten in reguliere gesprekken meenemen en hen gericht tot verbetering aanzetten.

Aflossingsvrije hypotheeken

Nadat de vier grootbanken in 2019 al gestart zijn met de aanpak van de risico's bij aflossingsvrije hypotheeken, heeft de AFM in februari 2020 een seminar gehouden om alle hypotheekaanbieders over onze toezichtaanpak in het kader van aflossingsvrije hypotheeken te informeren. Focus voor 2020 lag op het benaderen van klanten die een hoog risico lopen om aan het eind van de looptijd niet te kunnen oversluiten, aflossen of een betaalbaarheidsprobleem hebben. Voor veel van deze klanten loopt de hypotheek af rond 2035, waardoor er nu nog tijd is om maatregelen te nemen.

In totaal hebben de aanbieders conform onze aanpak inmiddels ruim 580.000 klanten benaderd. Ongeveer 30% van deze klanten heeft een betaalbaarheidstoets laten uitvoeren. Circa 500.000 klanten hebben aanpassingen verricht aan hun hypotheek. Komend jaar vervolgen de hypotheekaanbieders deze aanpak, waarbij ze zich dan zullen richten op de klanten met een midden risico en de inrichting van doorlopend beheer.

Visie op zorgplicht in beheerfase

Door gesprekken met verschillende ondernemingen en instanties hebben we meer aandacht besteed aan de zorgplicht in de beheerfase. Wat kan de sector doen om haar klanten ook tijdens de looptijd van hun product of dienst te helpen? De gesprekken hebben ons een beeld gegeven wat marktpartijen nu al doen voor hun klanten in de beheerfase, waar nog drempels zitten en waar behoefte is aan

verduidelijking van de verwachtingen van de AFM. Dit is nodig, want hoewel marktpartijen zich moeten houden aan zorgplichten is het in de wetgeving minder vanzelfsprekend wat de zorgplicht in de beheerfase behelst. We zullen dit gebruiken om onze visie met de markt te delen.

Verkenning risico's bij mkb-financiering

Kleinzakelijke klanten, zoals zzp'ers, onderscheiden zich qua kennis en financiële positie vaak nauwelijks van consumenten. De kwetsbaarheid van het midden- en kleinbedrijf (mkb) dat op zoek ging naar financiering kwam nog nadrukkelijker naar voren in het jaar waarin mkb'ers veel te verduren kregen vanwege de coronacrisis. De AFM heeft geen mandaat ten aanzien van kredietverlening voor mkb'ers. Gezien de kwetsbare positie van mkb'ers hebben wij wel verkennend onderzoek gedaan naar de risico's die deze klanten lopen.

Na deskresearch hebben we gesprekken gevoerd met marktpartijen in de deelmarkten factoring, leasing en crowdfunding en met diverse mkb-financieringsadviseurs. Reden voor deze verdieping bij niet-bancaire financiers van kleinzakelijke klanten, waaronder zzp'ers, is dat zij steeds vaker op deze partijen zijn aangewezen.

Het ministerie van Financiën heeft in 2020 een studie laten uitvoeren naar excessieve tarieven en voorwaarden die door niet-bancaire kredietverleners worden gehanteerd. We hebben het ministerie daarbij geadviseerd over mogelijkheden om de risico's daarop te verkleinen.

Internationaal invloedrijk

Op internationaal vlak hebben we, naast het eerder genoemde gezamenlijk toezichtonderzoek naar de geschiktheidstoets, Europees aandacht gevraagd voor het Nederlandse provisieverbod. Ook hebben we grensoverschrijdende dienstverlening door Nederlandse instellingen verder in kaart gebracht. Bovendien hebben we de kosten van beleggingsdienstverlening en productgovernance bij ESMA op de agenda gezet. Naar productgovernance bij beleggingsdienstverlening zal in 2021 een onderzoek volgen waaraan verschillende

Europese toezichthouders deelnemen, gecoördineerd door ESMA.

Met het oog op de coronacrisis stelde de Europese Commissie voor de sector tijdelijk meer ruimte te geven (*Capital Markets Recovery Package*). In samenwerking met het ministerie van Financiën hebben wij ons er met succes hard voor gemaakt dat de productgovernance-bepalingen in MiFID II hierbij in stand bleven. Deze bepalingen zijn belangrijk bij het beschermen van beleggers tegen niet-passende producten.

De andere – minder omvangrijke – toezichtactiviteiten en -resultaten staan in de [bijlage 'Externe kpi's'](#).

Doorlopende toezichtactiviteiten financiële dienstverlening

Signalen, ontheffings- en handhavingsverzoeken

We hebben in 2020 zeven ontheffingsverzoeken behandeld, variërend van een verzoek tot ontheffing provisieverbod en vakbekwaamheid tot ontheffing beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Ook hebben we twee verzoeken voor toekenning tot een voorgenomen retentievergoeding ontvangen. Deze zijn weer ingetrokken nadat we hebben uitgelegd dat zij niet aan de voorwaarden voldeden.

Correcte, duidelijke en niet-misleidende informatieverstrekking

We hebben, ondersteund door ons datasysteem, doorlopend advertenties voor financiële producten en diensten gemonitord. Op basis hiervan hebben wij 18 terugkoppelingen aan marktpartijen of buitenlandse toezichthouders gegeven. Deze terugkoppelingen hebben veelal tot aanpassing van informatieverstrekking geleid.

Daarnaast hebben we een marktbrede scan gedaan naar de informatieverstrekking voor verzekeringsdocumenten. We hebben het *insurance product information document* (IPID) van inboedel-, aansprakelijkheids- en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen beoordeeld. Deze voldeden vaak nog niet aan de normen. Op basis daarvan hebben we 17 terugkoppelingen naar marktpartijen gestuurd en [handvatten gepubliceerd](#).

Ook zijn er diverse beleidstrajecten geweest rond informatieverstrekking waaraan we een actieve bijdrage hebben geleverd, bijvoorbeeld *Packaged Retail Investment and Insurance-based investment Products* (PRIIPS) en *Sustainable Finance Disclosure Regulation* (SFDR).

Monitoren van de naleving van de productinterventiemaatregelen

Bij de monitoring van de naleving van de maatregelen over *contracts for difference* (CFD) en binaire opties hebben we een aantal overtredingen geconstateerd. Wanneer het in Nederland gevestigde partijen betrof, hebben we deze rechtstreeks op de tekortkomingen aangesproken. Als hierbij marktpartijen met een Europees paspoort waren betrokken, hebben wij de betreffende collega-toezichthouder in het buitenland op de hoogte gesteld met het verzoek deze onvolkomenheden te laten beëindigen.

Rentederivaten

Aan het begin van 2020 heeft de AFM [gerapporteerd](#) hoe ver de banken zijn met de afwijking van het Uniform Herstellkader. Na afronding van de laatste controles zullen we in de loop van 2021 een laatste rapportage publiceren met daarin de uiteindelijke stand van zaken.

Nazorg beleggingsverzekeringen

We hebben de activiteiten van verzekeraars gevolgd en zijn waar nodig het gesprek met hen aangegaan om tot een goede invulling van de nazorg aan klanten met een beleggingsverzekering te komen. Onderdeel daarvan was een onderzoek of verzekeraars hebben voldaan aan hun wettelijke verplichtingen om klanten met een nieuwe, niet-opbouwende beleggingsverzekering te activeren. Dit zijn beleggingsverzekeringen waarbij de verwachte aangroei in vermogen van de polis lager is dan de toekomstige premie-inleg. In dat geval is de verzekeraar (jaarlijks) verplicht om aan de klanten, die eerder niet zijn bereikt of die nog geen weloverwogen keuze hebben gemaakt, binnen zes maanden een passende oplossing te bieden.

Uit ons (periodieke) onderzoek blijkt dat alle verzekeraars deze verplichtingen (gedurende de onderzochte periode) hebben nageleefd.

Integriteitstoezicht

Het integriteitstoezicht van de AFM richtte zich op vergunninghouders en hun (mede) beleidsbepalers, maar ook op partijen die vrijgesteld zijn van de vergunningplicht als het gaat om bepaalde wettelijke transparantievereisten. Belangrijke doelen van dit toezicht waren de bestrijding en het voorkomen van niet-integer gedrag en betrokkenheid bij strafbare feiten. Er werden hiertoe diverse formele en informele handhavingstrajecten doorlopen, aangevuld met thematische en datagedreven projecten.

De voornaamste deelmarkten en toezichtpopulaties waren de beleggingsmarkt, accountantsorganisaties en financieel dienstverleners. Daarnaast voerden we, als er sprake was van een redelijke aanleiding, hertoetsingen uit op de betrouwbaarheid van sleutelfunctionarissen bij financiële ondernemingen en accountantsorganisaties. In totaal zijn vier hertoetsingen afgerond, waarvan twee in 2019 zijn gestart. In twee gevallen heeft de hertoetsing betrouwbaarheid geleid tot een formele maatregel (intrekking vergunning en aanwijzing tot heenzending) en in de twee andere gevallen heeft de hertoetsing betrouwbaarheid geleid tot terugtreding op eigen verzoek en vergunningintrekking op eigen verzoek.

Door opnieuw actief deel te nemen aan het ESMA *Enforcement Network* is het integriteitstoezicht van de AFM versterkt. Dit netwerk stimuleert en verstevigt de grensoverschrijdende samenwerking tussen Europese toezichthouders. Hierbij hebben Europese toezichthouders praktijkvoorbeelden gedeeld op het gebied van onderzoek en handhaving. Naast diverse handhavingstrajecten in 2020, vormden waarschuwingscampagnes een belangrijk onderdeel van het integriteitstoezicht. Zo is gewaarschuwd voor het gebruik van *sucker lists* door *boiler rooms*, waartegen een actieve [mediacampagne](#) is ingezet. Doel van deze campagne was om bij consumenten in kwetsbare situaties meer bewustwording te creëren en hen aan te sporen zich te melden als ze getuige of slachtoffer zijn van misstanden.

In 2020 hebben wij in het kader van het integriteitstoezicht op vergunninghouders in de financiële dienstverlening met het [gepubliceerde rapport Marktindrukken](#), naast aandacht voor de naleving van de Wwft, ook aandacht gevraagd voor de incidentmeldingsplicht en -procedure. Voor hetzelfde onderwerp hebben we vergunninghouders op de beleggersmarkt met een brief benaderd. Instellingsspecifieke onderzoeken in de financiële dienstverlening richten zich bijvoorbeeld op stromanconstructies. Bij een redelijke aanleiding gaan we over tot hertoetsing van de betrouwbaarheid van zittende bestuurders en commissarissen.

Het integriteitstoezicht op de beleggingsmarkt focust zich op het bestrijden en voorkomen van oneerlijke en illegale handelspraktijken, met het oog op zelfverrijking, door beleggingsaanbieders. Daarnaast vormt dit toezichtgebied een brug naar strafrechtelijke ketenpartners, daar waar zelfverrijking overgaat in beleggingsfraude. In 2020 heeft dit toezicht zich gericht op vergunninghouders, vrijgestelde aanbieders van effecten, AIFM-light beheerders en aanbieders van beleggingsobjecten.

Verder hebben we in het kader van het integriteitstoezicht blijvend aandacht gehad voor de risico's die (buitenlandse) aanbieders van flitskrediet vormen voor consumenten in financieel kwetsbare situaties. Daar waar nodig, hebben we handhavend opgetreden.

AFM-brede toezichtprioriteit

Tegengaan van witwassen, terrorismefinanciering en andere financieel economische criminaliteit

Financiële ondernemingen hebben een belangrijke functie in het voorkomen van witwassen, terrorismefinanciering en andere financieel-economische criminaliteit. Ondernemingen hebben een poortwachtersfunctie te vervullen om te voorkomen dat criminelen geld dat uit misdaad is verkregen kunnen witwassen via het financiële systeem. Ook kunnen ondernemingen verhinderen dat personen en organisaties kunnen deelnemen aan het financiële systeem als op hen (inter)nationale sancties rusten wegens bijvoorbeeld terrorisme. Verder kunnen zij tegengaan dat ondernemingen en personen kunnen profiteren van fraude en corruptie. Het vertrouwen in de financiële sector kan worden beschadigd als financiële ondernemingen bewust of onbewust bij dergelijke activiteiten betrokken zijn.

De AFM zet zich in voor een financiële sector die niet wordt misbruikt voor financieel economische criminaliteit en terrorismefinanciering. Zo zien wij toe op de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en de Sanctiewet 1977 (Sw).

In 2020 hebben we 85 onderzoeken uitgevoerd in het kader van de Wwft en Sw. Bij deze onderzoeken hebben we onder meer gesprekken gevoerd met het bestuur van ondernemingen, hebben we (transactiemonitoring)systemen bekeken en hebben we inzage gekregen in cliëntendossiers. We hebben in dit verslagjaar diverse maatregelen opgelegd: 1 last onder dwangsom, 2 voornemens voor een last onder dwangsom, 3 voornemens voor een aanwijzing, 31 waarschuwingsbrieven, 5 normoverdragende brieven/gesprekken en 154 norminformerende brieven/gesprekken. Dit heeft geleid tot meer bewustwording, herstel van overtredingen en betere naleving van de wet.

Verder hebben we het afgelopen jaar onze [leidraad voor de Wwft en Sw aangepast](#). Dit was nodig in verband met nieuwe regelgeving, zoals de instelling van het *Ultimate Beneficial Owners* (UBO-)register. Daarnaast was bij ondernemingen behoefte aan meer toelichting, vooral waar het gaat om open normen in de Wwft. De herziening van de AFM-leidraad was ook een van de onderwerpen op het online rondetafelgesprek dat in december 2020 is gehouden met beheerders van beleggingsinstellingen en de branchevereniging Dufas. Ook zijn de onderwerpen risicomanagement, transactiemonitoring en meldplicht aan bod gekomen.

Transactiemonitoring en meldplicht beleggingsondernemingen en beleggingsinstellingen

In het verslagjaar hebben we vervolgonderzoek gedaan naar transactiemonitoring en meldplicht door beleggingsondernemingen en beleggingsinstellingen. Aanleiding was het [onderzoek van de AFM](#) uit 2019 waaruit is gebleken dat beleggingsinstellingen en -ondernemingen nog onvoldoende deden om mogelijk witwassen en terrorismefinanciering tegen te gaan. Uit het onderzoek bij een aantal instellingen bleek dat instellingen transacties scherper moeten monitoren en ongebruikelijke transacties eerder en beter moeten melden bij de Financial Intelligence Unit.

Het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties bij de FIU Nederland neemt wel toe (2020: 274; 2019: 124). Uit de jaarlijkse [uitvraag bij beleggingsondernemingen](#) bleek echter dat, gezien het aantal alerts dat uit transactiemonitoring naar boven komt, het aantal gemelde transacties beperkt is. Het transactiemonitoringsproces is nog niet erg effectief. Na afronding van alle onderzoeken zal de AFM in 2021 de uitkomsten publiceren.

(Inter)nationale samenwerking

Sinds begin 2020 nemen we deel aan het *Anti Money Laundering Standing Committee* (AMLSC). Deze commissie – onderdeel van de Europese Banken Autoriteit – bespreekt onder meer adviezen en voorstellen om het Europese witwastoezicht te versterken en verder te harmoniseren. Verder heeft de AFM samen met het ministerie van Financiën en DNB gewerkt aan een Nederlandse consultatiereactie op het voorstel van de Europese Commissie het anti-witwastoezicht Europees in te richten. Dit beoogt effectief en risicogebaseerd toezicht in heel Europa.

In nationaal verband hebben we binnen het Financieel Expertise Centrum (FEC) samengewerkt op onder meer het onderwerp beleggingsfraude. Zo hebben we in de afgelopen twee jaar samen met de FIOD meerdere presentaties gegeven over het herkennen van beleggingsfraude aan medewerkers van vier (groot)banken. Doel van de presentaties was om het bewustzijn voor beleggingsfraude te vergroten bij bankmedewerkers en te komen tot eerdere en betere detectie van (mogelijke) beleggingsfraude, met snellere interventie, waardoor (verdere) schade voor consumenten wordt voorkomen. AFM-bestuursvoorzitter Laura van Geest is eind 2020 gekozen tot voorzitter van het FEC.

03

Toezicht op kapitaalmarkten

Op de kapitaalmarkten vinden ingrijpende veranderingen plaats. Zoals de invoering van (nieuwe) regelgeving en de komst van nieuwe partijen naar Nederland als gevolg van brexit. Deze ontwikkelingen zorgen voor een uitbreiding van het takenpakket van de AFM, een toename van het aantal partijen onder toezicht en een groei van de hoeveelheden order- en transactiedata. Tegen deze achtergrond is ons toezichtdoel voor de komende jaren het (blijven) waarborgen van een robuuste kapitaalmarktinfrastructuur en integer handelsgedrag.

Het toezicht op de kapitaalmarkten is versterkt om te anticiperen op hiervoor gemelde ontwikkelingen. Ook de structuur is daarom aangepast. De activiteiten die we in 2020 hebben ontplooid, vallen in ons streven instellingsgericht en datagedreven toezicht te houden, te zorgen voor betrouwbare informatie voor de markt en internationaal invloedrijk te zijn.

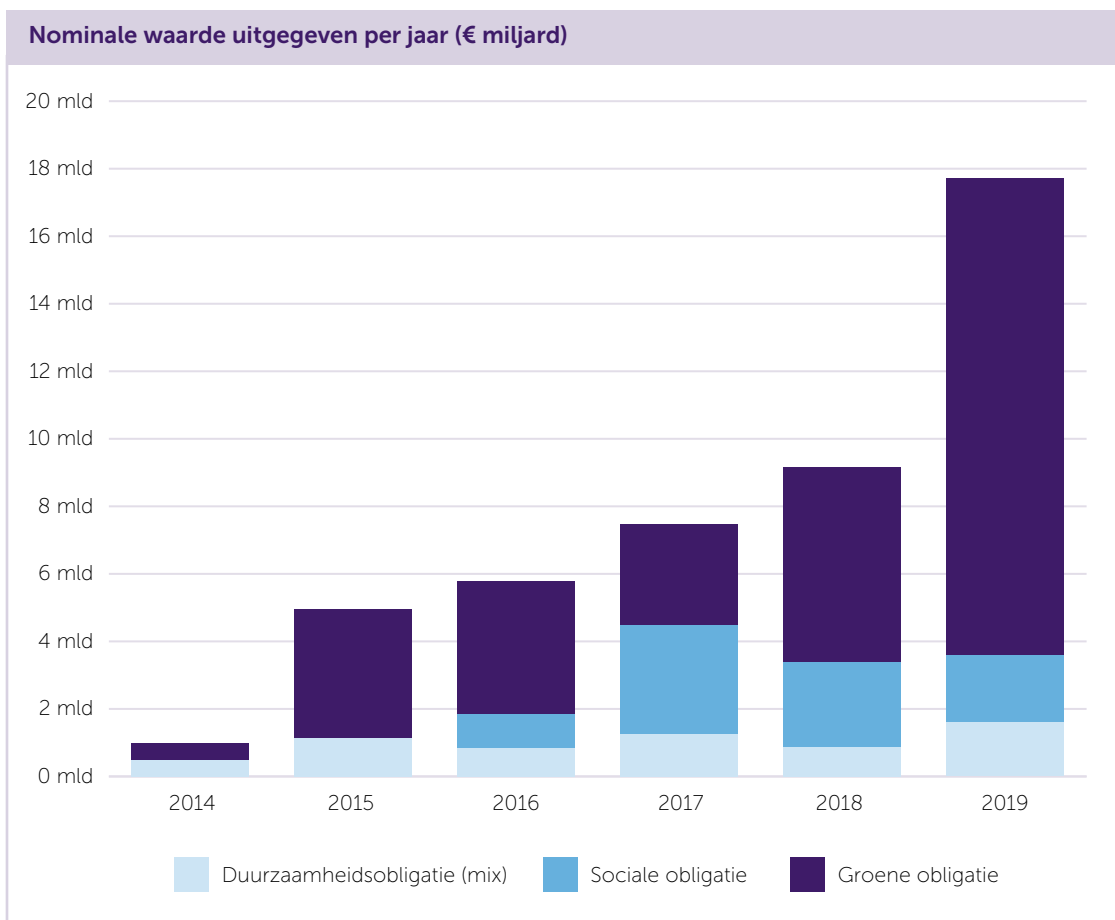
Rapport 'Sustainable Bonds in the Netherlands'

Met het oog op de snelgroeiende markt van duurzame obligaties heeft de AFM in april 2020 [het rapport 'Sustainable Bonds in the Netherlands'](#) gepubliceerd. Hier gaan we dieper in op de ontwikkelingen rondom de toenemende vraag naar duurzame obligaties, de risico's die daarmee gepaard gaan en als gevolg daarvan de impact op ons toezicht. Een van de conclusies is dat de markt van duurzame obligaties momenteel verschillende standaarden kent. We pleiten voor meer standaardisatie en zijn daarom voorstander van de voorstellen van de Europese Commissie, zoals voor de EU Green Bond Standard. De conclusies van ons rapport zijn ook als input gebruikt voor de [AFM-reacties op EU-consultaties](#) en als [bouwsteen voor de AFM-visie op duurzaamheid](#).

De verkenning van de duurzame obligatiemarkt in Nederland is mede tot stand gekomen dankzij de medewerking van twintig belangrijke spelers in de markt, waaronder uitgevende instellingen, grote beleggers en banken. Door deze samenwerking en de informatie die dit heeft opgeleverd, zijn we optimaal op de hoogte van de risico's die deze groei met zich meebrengt. Aan de kant van het toezicht en aan de kant van de markt. De resultaten van het rapport zijn met deze partijen gedeeld.

In ons toezicht op prospectussen streven we ook naar meer transparantie, bijvoorbeeld over het gebruik van de opbrengsten en de beschrijving van de impact van investeringen. Deze ontwikkelingen kunnen helpen om onder meer 'greenwashing' te voorkomen. Dat is als bedrijven of organisaties zich groener of maatschappelijk verantwoord voordoen dan ze daadwerkelijk zijn. Transparantie is ook gewenst in de rapportage van relevante niet-financiële informatie. We pleiten ervoor dat uitgevende instellingen jaarlijks specifiek en met meer diepgang hierover rapporteren. Transparantie komt alle betrokken partijen ten goede en heeft een positief effect op de markt.

Analyse fixed income- en derivatenmarkt

Vooruitlopend op mogelijke wijzigingen van de huidige MiFID II-regelgeving heeft de AFM een impactanalyse uitgevoerd naar toepasbaarheid van de regels op de fixed income- en derivatenmarkt. De analyse past in ons streven om internationaal invloedrijk te zijn in toezichtuitvoering. De analyse is in [twee delen uitgevoerd](#): een analyse voor equity, investor protection en grondstoffenderivaten en een *deep dive* voor de primaire obligatiemarkten en de secundaire fixed incomemarkten.

Uit de analyse is naar voren gekomen dat nog steeds onvoldoende sprake is van transparante prijsvorming op de fixed income- en derivatenmarkt. Ook blijken de MiFID II-regels minder goed toepasbaar te zijn voor de obligatiemarkten. Wel hebben we een verschuiving van de handel in obligaties en derivaten naar handelsplatformen geconstateerd. Onze aanbevelingen hebben onder meer betrekking op het verhogen van de standaardisatiegraad bij fixed income-

instrumenten. Transparante prijsvorming vereist immers dat een financieel instrument voldoende liquide is en dat betekent een bepaalde mate van standaardisatie.

De conclusies van onze analyse zijn meegenomen bij de bespreking van een conceptrapport van ESMA. Onze analyse dat de transparantie voor de fixed incomemarkten nog tekortschiet en we ons meer moeten richten op betekenisvolle transparantie voor het liquide segment van de markt, zien we terugkomen in het [eindrapport van ESMA over non-equity transparency](#).

Rentebenchmarktransitie (IBOR)

In samenwerking met De Nederlandsche Bank (DNB) heeft een extra uitvraag plaatsgevonden om te kijken in hoeverre banken, verzekeraars en pensioenfondsen zijn voorbereid op de overgang in 2022 naar alternatieve, risicovrije benchmarks. De uitkomsten zijn [in november 2020 bekendgemaakt](#). We zagen dat financiële ondernemingen in Nederland al overgaan naar alternatieve rentebenchmarks. Maar er is nog

steeds actie nodig. Met name wat betreft het opnemen van terugvalopties in contracten.

Een slechte voorbereiding op de transitie kan leiden tot meerdere risico's, zoals onduidelijkheid over betalingen of waarderingen, juridische conflicten, reputatieschade, operationele problemen, en het verminderen van liquiditeit in markten voor veelgebruikte derivaten. Een stapeling van risico's kan uiteindelijk de financiële stabiliteit bedreigen. De AFM en DNB monitoren de transitiefase daarom nauwlettend en roepen financiële instellingen op om over te gaan op geschikte, alternatieve rentebenchmarks en terugvalopties in contracten op te nemen waar dit van toepassing is.

Samen met DNB hebben wij onze inzichten met de financiële sector gedeeld. Hierbij gaven we een beeld van het gebruik van rentebenchmarks, de geïdentificeerde risico's en de ondernomen acties, op basis van de verstrekte informatie. Daarnaast deelden we *best practices* en actuele informatie over de transitie.

AFM Market Watch

In september 2020 is de eerste [online Market Watch](#) gepubliceerd. De 'AFM Market Watch' is een nieuwsbrief die verdiepende informatie over actuele onderwerpen en ontwikkelingen op de kapitaalmarkten behandelt, zoals MAR, MiFID II en transactierapportages. Met de AFM Market Watch geven we observaties en bevindingen over actuele kapitaalmarktontwikkelingen door middel van het gebruik van data-analyses.

De Market Watch verschijnt minimaal drie keer per jaar; elke editie belicht één actueel onderwerp uit het dagelijkse toezicht op de kapitaalmarkten. De Market Watch wordt verstuurd naar alle abonnees van onze kapitaalmarkten-nieuwsbrieven. Daarnaast delen we deze informatie met stakeholders, zoals DNB, het ministerie van Financiën, ESMA, andere nationale en internationale toezichthouders en de media.

Door de ontwikkelingen op de financiële markten na de uitbraak van de coronacrisis laaide de discussie over short selling op. In [de eerste editie van onze AFM Market Watch](#) zijn wij dieper ingegaan op hoe wij zijn omgegaan met short selling op de Nederlandse financiële markten tijdens de coronacrisis.

Wij erkennen het belang van short selling, onder normale marktomstandigheden, als een beschikbare beleggingsstrategie. In bijzondere marktomstandigheden kan echter worden betoogd dat short selling een negatief effect heeft op het ordelijk functioneren van de markt en de financiële stabiliteit en bestaat er de mogelijkheid om, in overleg met collega-toezichthouders binnen ESMA, short selling tijdelijk te beperken.

Wij hebben geconstateerd dat de financiële markten in Nederland goed hebben gefunctioneerd sinds de uitbraak van corona. In de zin dat deze hebben gereageerd op de economische ontwikkelingen en verwachtingen. Alhoewel het marktvertrouwen daalde in die periode, hebben wij geen aanwijzingen gevonden dat short selling heeft bijgedragen aan een vermindering van het vertrouwen en daarom zagen wij geen reden om destijds een shortsellingmaatregel in te voeren.

Andere toezichtactiviteiten kapitaalmarkten

Transactierapportage- en meldingentoezicht

In 2020 heeft de AFM de basis gelegd om in 2021 MiFIR transactierapportagetoezicht (NTRS), FIRDS en EMIR transactierapportage-toezicht, inclusief handhaving, verder te intensiveren. Tevens is hard gewerkt om SFTR, Securitatie en FITRS-rapportagetoezicht in nauwe samenwerking met ESMA verder te operationaliseren in 2021. We wijzen marktpartijen strenger op hun verplichting alle relevante transacties en activiteiten tijdig, juist en volledig te rapporteren. Zo krijgen we beter inzicht in het handelsgedrag van marktpartijen en kunnen we de opsporing van marktmisbruik verbeteren.

Tevens is op het gebied van het meldingentoezicht (financiële verslaggeving, geplaatst kapitaal, openbaarmaking voorwetenschap, substantiële deelnemingen, shortposities en transacties van leidinggevenden) als gevolg van de coronacrisis veel aandacht uitgegaan naar de meldingen van shortposities. Zoals [eerder gesteld](#) zagen wij geen reden om, in tegenstelling tot enkele andere toezichthouders in de EU, short selling te beperken.

Ook hebben wij, in samenwerking met ESMA, inspanningen gepleegd om de rapportage van de Legal Entity Identifier (LEI) door ondernemingen te verbeteren. De LEI is een wereldwijd unieke code waarmee partijen op financiële markten geïdentificeerd kunnen worden. De identificatie van partijen die bij een financiële transactie betrokken zijn, maakt het eenvoudiger toezicht te houden op marktmisbruik en financiële stabiliteit te behouden.

In het kader van de handhaving van het meldingen- en transactierapportagetoezicht heeft de AFM in 2020 ongeveer 100 toezichtmaatregelen getroffen in het geval van overtredingen van de relevante regelgeving.

Uitbreiding en innovatie surveillancetoezicht

In 2020 heeft uitbreiding plaatsgevonden van voornamelijk toezicht op equityhandel naar *multi-asset surveillance*. Dit als gevolg van de komst van meerdere obligatie- en grondstoffenderivatenplatformen naar Nederland vanwege brexit. Hierbij maakt de AFM gebruik van datagedreven hulpmiddelen zoals algoritmes, home made detectie en commerciële surveillancetools.

Real-time surveillancemiddelen worden ingezet op de aandelenplatformen om er voor te zorgen dat uitgevende instellingen alle relevante informatie die publiekelijk toegankelijk moet zijn, tijdig publiceren. In 2020 heeft de AFM hierover enkele keren per week contact gehad met uitgevende instellingen, enkele normoverdragende gesprekken gevoerd en eenmaal heeft de AFM de handel stilgelegd tot het moment waarop de desbetreffende uitgevende instelling de relevante informatie had gepubliceerd. Indien marktmanipulatie real-time wordt gedetecteerd, treedt de AFM ook direct op richting de desbetreffende partij. Tevens resulteert het surveillancetoezicht regelmatig in signalen van marktmisbruik die kunnen uitmonden in onderzoeken en handhaving.

Daarnaast leveren verplichte meldingen (*Suspicious Transaction and Order Reports* (STOR)) van marktmisbruik door financiële ondernemingen ook een goede basis voor het doen van onderzoeken. De AFM heeft veel aandacht gegeven aan het voorlichten van

ondernemingen om dergelijke meldingen bij de AFM te doen. Dit heeft geresulteerd in ruim 500 meldingen door deze instellingen. Op basis van deze meldingen en eigen signalen zijn tientallen onderzoeken naar marktmisbruik gestart. Deze onderzoeken kunnen leiden tot formele dan wel informele handhaving. Met name de informele handhaving geeft de mogelijkheid om met de betreffende persoon of instelling in gesprek te gaan zodat geen herhaling meer plaatsvindt van de overtreding. Het betreft hierbij onder meer waarschuwingsbrieven, waarbij het om 15 tot 20 brieven gaat. Ook wordt casuïstiek besproken in het overleg met OM en FIOD.

Structurele aandacht voor preventie van marktmisbruik

In 2020 heeft de AFM een plan opgesteld dat moet leiden tot verder voorkomen van marktmisbruik. Uitgevende instellingen moeten zich bewust zijn van de eisen die een beursnotering aan hen stelt. Via preventief toezicht wordt een bijdrage geleverd aan zowel de bewustwording als het bewust blijven van uitgevende instellingen. Preventief toezicht verlaagt de kans dat men (per ongeluk) nalaat zich aan de verplichtingen te houden, zoals het publiceren van voorwetenschap en het tot dat moment vertrouwelijk houden van die informatie. Dit heeft onder andere geleid tot een bericht aan alle uitgevende instellingen in maart 2020 om aandacht te vragen voor de impact van corona op hun financiële positie en vooruitzichten. Door in contact te blijven met uitgevende instellingen blijven we op de hoogte van marktontwikkelingen en kunnen we de markt indien nodig informeren over ontwikkelingen. Ook hebben we kennissessies gehouden met de interne surveillance-afdelingen van financiële instellingen. Door onze kennis te delen, kunnen zij (potentieel) manipulatief handelsgedrag vaker opsporen, rapporteren en zo erger voorkomen.

Doorlopende toezichtactiviteiten kapitaalmarkten

Instellingentoezicht (handelsplatformen, handelaren voor eigen rekening, benchmarkinstellingen)

In het toezicht op de handelsplatformen heeft de AFM geconstateerd dat de omzetten van de nieuwe platformen zijn toegenomen. Meer omzet betekent ook meer toezicht. Verder is er aandacht geweest voor cybercrime en storingen. Een interessante ontwikkeling is de aangekondigde overname door Euronext van Borsa Italiana.

Wij hebben een instellingsoverstijgend project uitgevoerd onder de handelaren voor eigen rekening (HERs). Hierbij is gekeken naar de wijze waarop algoritmische handel door HERs is ingebed in hun organisaties. Het gaat hierbij onder meer over de interne controle en de interne governance die deze ondernemingen hebben. Bij het benchmarktoezicht is, naast het verlenen van vergunningen, veel aandacht uitgegaan naar [het IBOR-project](#).

Verder is de AFM doorgegaan met het verlenen van vergunningen aan de benchmarkinstellingen en de hiermee samenhangende internationale/ESMA-werkzaamheden ten aanzien van de (komende) regelgeving. Door de verdere verlenging van de termijn voor benchmarkinstellingen om een vergunning aan te vragen, is onder meer invulling gegeven aan de vraagstukken over aanwezigheid op kantoor en in Nederland, mede gedurende de coronaperiode.

Prospectustoezicht

In 2019 trad de aangepaste [Prospectusverordening](#) in werking. Deze moet de kans verkleinen dat beleggers hun beleggingskeuze baseren op reclame die niet voldoet aan de wet. In 2020 heeft de AFM de effecten van de verordening kunnen zien; marktpartijen houden zich beter aan de regels. Ook dankzij de gesprekken die we hebben gevoerd met beleggingsinstellingen. Toetsing van reclame-uitingen is daarmee vast onderdeel geworden van ons toezicht. Meer dan 95% van de prospectussen is conform de wettelijke voorschriften binnen de termijnen behandeld.

Interessant is dat het aantal aanvragen voor de zogenaamde SPAC's het afgelopen jaar is toegenomen. SPAC's zijn investeringsvehikels waarbij bij de beursgang nog geen activiteiten zijn ingebracht, maar waarbij het de bedoeling is dat deze in een bepaalde periode deze gaan inbrengen in de beursgenoteerde vennootschap. Tevens is een aantal biedingendossiers behandeld waarbij het de overname van een financiële instelling betrof, onder meer NIBC.

Verder heeft de AFM bij het project 'beursgang en vervolgemissies' de rol onderzocht van verschillende partijen die betrokken zijn bij beursgangen en vervolgemissies. Daarbij hebben we vooral gelet op mogelijke belangenconflicten. We hebben aandachtspunten opgesteld die in ons toezicht worden gebruikt. Hierbij valt te denken aan de rol van analisten maar ook de functie van andere uitingen door de uitgevende instellingen, naast het prospectus, om de aanbidding onder de aandacht te brengen.

Toezicht op clearing en settlement instellingen

Clearing en *settlement* is het proces waarmee een transactie daadwerkelijk tot uitvoering komt. Clearing is het proces dat aan het eind van een handelsdag de transacties van een beursmember bij elkaar optelt en saldeert om vervolgens de nieuwe posities (dat is het saldo in een bepaald fonds) te kunnen bepalen. Settlement is het proces dat de daadwerkelijke afhandeling verzorgt. Voor veilig verloop houden we voor clearing nationaal en ook internationaal toezicht op EuroCCP, en voor settlement op Euroclear. Dit doen we met de betreffende toezichthouders in de landen waar deze instellingen ook actief zijn.

In verband met brexit heeft ESMA op 23 november 2020 tijdelijke vrijstellingsmogelijkheden van clearingverplichting en bilaterale margin verlengd tot 21 juni 2022 voor intragroep-transacties tussen Nederlandse entiteiten en derde landen tegenpartijen zonder equivalentie. Deze verlenging stelt een *non-financial counterparty* (NFC) in staat om na 1 januari 2021 tijdelijk gebruik te blijven maken van

bestaande vrijstellingen met VK-tegenpartijen. Gedurende 2020 heeft een recordaantal van 80+ binnen- en buitenlandse NFC-moedermaatschappijen aanvragen ingediend bij AFM voor hun Nederlandse dochterondernemingen.

Verder heeft de AFM ESMA geadviseerd bij de tijdelijke derdelanderkenning van de Britse *Central Securities Depository* (CSD's) in verband met brexit.

Toetsings- en goedkeuringsproces voor nieuwe betaalafwikkellondernemingen

De AFM is betrokken bij het toezicht en goedkeuringsproces voor nieuwe betaalafwikkellondernemingen. Afwikkellondernemingen zijn verantwoordelijk voor de afhandeling van het girale betalingsverkeer. In 2020 heeft Mastercard de status gekregen van *systematically important payment system* (SIPS), een systeemrelevant betalingssysteem.

04

Toezicht op assetmanagement

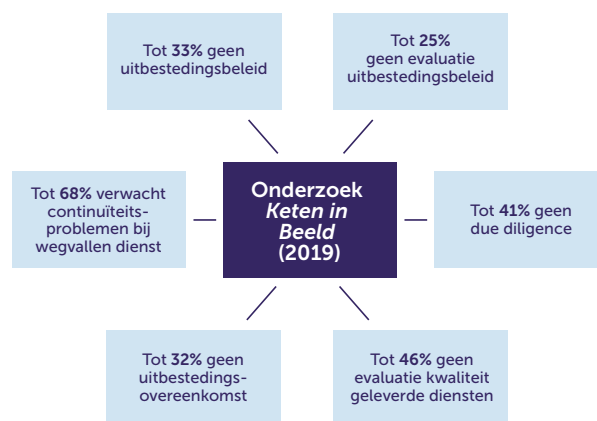
Om het doel in het toezicht op assetmanagement – een duurzaam bedrijfsmodel van vermogensbeheerders en zorgvuldige behandeling van cliënten – de komende jaren te kunnen bereiken, let de AFM met name op het adequaat functioneren van de keten van assetmanagementpartijen.

In 2020 heeft een belangrijk deel van het toezicht zich gericht op het duiden van de belangrijkste risico's die via uitbesteding of inhuur door marktpartijen in de keten ontstaan. En op de vraag hoe deze risico's door assetmanagementpartijen kunnen worden beheerst. Ook hebben we ons gericht op het implementeren van een rapportage van bewaarders op door bewaarders geconstateerde onregelmatigheden bij beheerders en beleggingsfondsen. Daarnaast is uitgebreid aandacht besteed aan het voorbereiden van de markt op aanstaande regelgeving op het gebied van duurzaamheid.

Keten in beeld – uitbesteding

Om de (bedrijfs)keten van assetmanagement partijen optimaal te laten functioneren, is het belangrijk dat de sector de risico's die ontstaan door uitbesteding adequaat beheerst. Zodat de kwaliteit, continuïteit en kosten van dienstverlening aan cliënten geborgd worden. De keten bestaat uit zowel de assetmanagers die diverse werkzaamheden uit hun bedrijfsvoering uitbesteden als de (derde) partijen waaraan ze uitbesteden. Beheersing van de daarmee samenhangende risico's is essentieel nu ongeveer 90% van de beheerders en beleggingsondernemingen een of meer werkzaamheden uitbesteedt en de verwachting is dat dit toeneemt.

Uit ons eerste onderzoek (Keten in Beeld – 2019) bleek dat de sector te weinig beheersmaatregelen treft. Dit onderzoek werd overigens gehouden bij een deelpopulatie.

In [een sectorbrief](#) hebben we ondernemingen in 2019 gevraagd om de bedrijfsvoering op deze punten door te lichten en maatregelen te treffen.

Keten in Beeld 2.0 is hierop een vervolg. In sessies met leden van brancheorganisaties Dufas en VV&A is de markt voorbereid op onze nieuwe uitvraag van oktober 2020. Daarbij is nogmaals gewezen op de noodzaak om uitbestedingsrisico's adequaat te beheersen. We hebben hierbij twee doelstellingen.

1. Vaststellen in hoeverre opvolging is gegeven aan de eerdere aanbevelingen.
2. Het structureel in kaart brengen van uitbestedingen om inzicht te houden op de inherente, concentratie en beheersrisico's als gevolg van uitbestedingen binnen de assetmanagementsector.

Daarnaast hebben we binnen ESMA het onderwerp 'uitbesteding' nadrukkelijk op de kaart gezet met als resultaat dat ook ESMA dit onderwerp expliciet in haar beleidsuitingen meeneemt.

Bewaardersrapportage

Bewaarders hebben een belangrijke rol in het toezicht op beleggingsfondsen. Ze nemen de activa van beleggingsfondsen in bewaring en hebben eigen toezichttaken. Zo controleert de bewaarder bijvoorbeeld of een beheerder geen ongeoorloofde betalingen verricht of buiten de vastgestelde beleggingsdoelen belegt. Iedere beheerder van een in Nederland gevestigd beleggingsfonds is verplicht om een in Nederland actieve bewaarder aan te stellen.

Nederland telt dertien bewaarders. Zij dekken vrijwel de hele fondsbeheerdersmarkt af en zijn daarmee een belangrijke ketenspeler. De bewaarders staan uiteindelijk weer onder het toezicht van de AFM. Het uiteindelijke doel van dit toezicht is dat beleggers erop kunnen vertrouwen dat hun kapitaal bij de beleggingsfondsen in goede handen is.

Met ingang van 1 juli 2020 hebben we een halfjaarlijkse bewaardersrapportage geïntroduceerd. Door deze rapportage krijgen we meer inzicht in (door bewaarders geconstateerde) materiële onregelmatigheden bij onder toezicht staande instellingen. Denk aan meldingen over overschrijdingen van beleggingsrestricties en vraagstukken op het gebied van vermogensscheiding. Om de branche te overtuigen dat dergelijke rapportages de kwaliteit van de assetmanagementpopulatie ten goede komt, en om wederzijds begrip te kweken, zijn we onder meer in gesprek gegaan met brancheorganisatie Dutch Association of Depositaries.

Door meer nadruk te leggen op de belangrijke rol die bewaarders hebben en door duidelijk te laten zien dat de AFM bewaarders uitvraagt over onregelmatigheden die zij zien verhogen we de zorgvuldigheid en kwaliteit bij beheerders van beleggingsfondsen. Daarnaast constateren we door de bewaardersrapportages sneller (mogelijke) misstanden. Onregelmatigheden nemen we mee in de prioritering in ons toezicht. Ten slotte delen we via een sectorbrief onze ervaringen ook weer met de markt.

Impact van duurzaamheidstransitie

Op het gebied van duurzaamheid wordt veel nieuwe wet- en regelgeving geïntroduceerd. Voor Europa vloeien deze nieuwe regels voort uit het [EU Action Plan for Financing Sustainable Growth](#). De regelgeving moet de duurzaamheidstransitie – de overgang naar een duurzame samenleving – voor financiële ondernemingen stimuleren en in goede banen leiden. Hierbij wordt onder meer invulling gegeven aan de *Sustainable Development Goals* van de VN en het klimaatakkoord van Parijs. Voor de toekomstbestendigheid van de sector is het belangrijk dat de AFM inzicht krijgt in de risico's die de duurzaamheidstransitie met zich meebrengt. Daarnaast willen we voorkomen dat de belegger een ander product koopt dan hij in gedachten heeft.

Enkele risico's zijn:

1. Beleggers kunnen geconfronteerd worden met grote veranderingen in de waardering van financiële instrumenten door schokken in de markt als gevolg van bijvoorbeeld klimaatverandering, of als gevolg van beleid dat is ingevoerd in reactie op klimaatverandering.
2. De uitkomst van duurzaam beleggen kan afwijken van de verwachtingen door een informatieachterstand bij beleggers.
3. Informatie over duurzaamheid is, ondanks inspanningen in de sector, nog onvoldoende gestandaardiseerd en vergelijkbaar.
4. Aanbieders kunnen zich geprikkeld voelen om zich als 'groen' te afficheren bijvoorbeeld doordat beleggers minder rendement accepteren als financiering bijdraagt aan het behalen van duurzaamheidsdoelen, in combinatie met het gebrek aan een eenduidige definitie van wat nu duurzaam beleggen is.

De AFM heeft in 2020 een faciliterende rol gehad om de sector voor te bereiden op regelgeving die in 2021 van kracht wordt. We hebben informatie verschaft en onduidelijkheden weggenomen. We hebben onder meer een marktanalyse uitgevoerd bij marktpartijen. Doel hiervan was om de eerste informatiebehoefte over de aanstaande wet- en regelgeving te inventariseren. We hebben de belangrijkste inzichten, inclusief diverse handvatten, aan de sector teruggekoppeld in een [sectorbrief](#).

Daarnaast is periodiek contact met collega-toezichhouders van DNB. We informeren elkaar over de wederzijdse (voorgenomen) activiteiten op het gebied van duurzaamheid. Zo stemmen we (voorgenomen) activiteiten en eventuele uitingen richting de sector op elkaar af.

Ook in internationaal verband (Joint Committee ESG SG van ESMA) nemen we deel aan de discussie ten aanzien van de duurzaamheids-transitie. Zo kunnen we ook de belangen van Nederlandse partijen in het oog houden en blijven pleiten voor een *level playing field*. Daarnaast was de AFM betrokken bij [een position paper](#) waarin de AFM samen met de Franse toezichthouder argumenten aandraagt voor het Europees reguleren van ESG data providers.

Andere toezichtactiviteiten assetmanagement

AIFMD-review

In de zomer van 2019 is met verschillende stakeholders en belangenverenigingen gesproken over de werking van de AIFMD. De verkregen input is onder andere gebruikt om onze eigen visie over de AIFMD te ontwikkelen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot verschillende aanbevelingen, welke zijn opgenomen in een position paper '[Views on the review of the Alternative Investment Fund Directive \(AIFMD\)](#)' uitgebracht.

Een van onze belangrijkste aanbevelingen betreft het realiseren van een goed werkend derde-landenpaspoort. Daarnaast zijn we voorstander van het verzamelen van AIFMD-data bij een onafhankelijke derde partij, waarbij de nationale toezichhouders toegang hebben tot deze centrale databron. Dit draagt bij aan de (tijds) beschikbaarheid van data en aan het verhogen van de datakwaliteit. In 2020 is het position paper in verschillende gesprekken geweest met andere toezichthouders, ESMA, EC, het ministerie van Financiën en belangenverenigingen onder de aandacht gebracht.

Als onderdeel van de AIFMD-review is de EC in november 2020 de consultatie van de AIFMD gestart. Bij de beantwoording van de consultatievragen zal de focus liggen op de voor ons belangrijke punten uit de position paper. Om internationaal invloedrijk te zijn, is ook hier

samenwerking met DNB en het ministerie van Financiën gezocht.

Onderzoek CSA Liquidity UCITS

Alle Europese nationale toezichthouders hebben dit onderzoek (gestart in januari 2020), een zogeheten *common supervisory action* (CSA), tegelijkertijd en in afstemming met elkaar uitgevoerd. Het richtte zich op de inrichting en uitvoering van liquiditeitsrisicobeheer binnen UCITS-fondsen, een voor beleggers impactvolle functie binnen de bedrijfsvoering van beleggingsinstellingen. Hieruit is gebleken dat de meeste beheerders in 2018 en 2019 geen liquiditeitsinstrumenten hebben ingezet. Opvallend is dat het liquiditeitsrisicobeheer in de afgelopen twee jaar zeer beperkt is beoordeeld door interne audit-/compliance-afdelingen. Hierdoor bestaat het risico dat instellingen onvoldoende zijn voorbereid op crisissituaties. Eind 2020 heeft vervolgonderzoek plaatsgevonden. Daarbij is het liquiditeitsrisicobeheer van vier UCITS-beheerders nader bekeken. Bevindingen worden in 2021 met de sector gedeeld.

Onderzoek real estate funds & corporate debt funds

In verband met de coronacrisis heeft de European Systemic Risk Board (ESRB) op 6 mei 2020 aan ESMA de aanbeveling gedaan om onderzoek te doen naar fondsen die met name in vastgoed en obligaties investeren. In Nederland betrof dit binnen de reikwijdte van het onderzoek achttien fondsen. Er is nagegaan in hoeverre deze fondsen zijn voorbereid op schokken zoals we deze in maart 2020 hebben gezien. De resultaten zijn toezichtvertrouwelijk.

In zijn algemeenheid was de uitkomst positief. Wel zijn we van mening dat fondsen die beleggen in bedrijfsschulden op onderdelen beter gebruik zouden kunnen maken van liquidity management tools, bijvoorbeeld door het incorporeren van mogelijkheden tot *swing pricing*. Instellingen moeten er ten minste voor zorgen dat ze, preventief, over voldoende tools beschikken. Wij hebben alle instellingen daar in 2020 regelmatig en ook daarna nog op gewezen. Mede aangezien we voorbeelden zagen dat nog niet alle partijen gehoor gaven aan eerdere oproepen. Het aantal fondsen onder toezicht dat daadwerkelijk in problemen kwam is overigens zeer beperkt gebleven.

Aandacht voor specifieke liquiditeitsproblemen

De AFM heeft vanwege de coronacrisis intensief overleg gehad met de sector. We spraken vooral over liquiditeitsrisico's. Ook hadden we nauw contact met marktpartijen die in de coronacrisis gedwongen zijn tot tijdelijke opschorting van uittredingen. In Nederland zijn deze maatregelen relatief beperkt gebleven tot kleinere, en veelal relatief exotische strategieën die een beperkt deel van het totaal beheerd vermogen raakte. Deze relatieve rust werd met name ingegeven doordat het overgrote deel van het in Nederland belegde vermogen afkomstig is van pensioenkapitaal, dat een relatief lange beleggingshorizon kent

Ook hier zijn we van mening dat fondsen beter gebruik zouden kunnen maken van liquidity management tools. Wij hebben instellingen daar in 2020 regelmatig op gewezen.

Analyse risico van gedwongen verkopen bij mogelijke neerwaartse aanpassingen in het kredietprofiel door kredietbeoordelaars

Als gevolg van de coronapandemie en de *lock down* worden de ratings van schuld papier van bedrijven en (semi-)overheden door kredietbeoordelaars afgewaardeerd. Een van de risico's die dit potentieel met zich meebrengt is het gedwongen verkopen als gevolg van het bindende beleggingsbeleid van obligatiefondsen op gebied van minimale credit ratings. Wij hebben onderzoek gedaan naar het risico van dergelijk gedrag bij de beheerders van obligatiefondsen in Nederland. Onze analyse wijst erop dat het stabiliteitsrisico van *fire sales* als gevolg van verplichte verkopen door het bindende beleggingsbeleid van Nederlandse obligatiefondsen over *credit ratings* beperkt lijkt. Het beleggingsbeleid van obligatiefondsen biedt enige ruimte om hier verstandig mee om te gaan. Daarnaast is het belegd vermogen in obligatiefondsen die gevoelig zijn voor het downgrade-*risico* te overzien.

Corona-onderzoek bedrijfsvoering

De ontwikkelingen en maatregelen rondom de coronacrisis, zoals het thuiswerken, hebben bij asset managers mogelijk tot andere afwegingen geleid dan in een 'normale' bedrijfssituatie. Dit kan veranderingen in de bedrijfsvoering en de risico's van de onderneming tot gevolg hebben.

Zoals het ontbreken van het vierogenprincipe, focus op korte termijn in plaats van op lange termijn, of gebreken in de rapportage en informatievoorzieningen. De AFM heeft een uitvraag gedaan om inzicht te krijgen in de extra risico's en om vast te stellen of er nog steeds sprake is van beheerste en integere bedrijfsvoering. De resultaten van de uitvraag zullen we begin 2021 met de sector delen.

Onderzoek risicobeheer bij beheerders van beleggingsinstellingen

De AFM heeft in 2020 een begin gemaakt met een onderzoek naar de naleving van verplichtingen die voortvloeien uit de AIFM-richtlijn op het gebied van risicobeheer. We willen met dit onderzoek vaststellen hoe de geselecteerde beheerders invulling geven aan de bepalingen die op hen van toepassing zijn. Het onderzoek heeft daarnaast als doelstelling dat beheerders de kwaliteit van hun risicobeheer waar nodig verbeteren. Naast een individuele terugkoppeling zullen we de bevindingen uit het onderzoek in 2021 met de sector delen.

Onderzoek kostenstructuren (niet uitgevoerd)

Voor 2020 stond een onderzoek gepland naar kostenstructuren die instellingen hanteren. Dit is niet doorgegaan omdat we de sector wilden ontlasten vanwege de coronacrisis. Dit onderzoek wordt doorgeschoven naar 2021.

Doorlopende toezicht-activiteiten assetmanagement

De AFM is de primaire toezichthouder op de populatie assetmanagement: collectief vermogensbeheer (UCITS en MMFs) en individueel vermogensbeheer (MiFID). Vanuit deze verantwoordelijkheid richten onze doorlopende toezichtactiviteiten zich op het monitoren en bewaken van onder andere adequate vermogensscheiding, bedrijfsvoering, governance, beleggingsbeleid en risicobeheer.

Vergunningverlening

Na de hausse aan vergunningaanvragen vooruitlopend op brexit in 2018 en 2019 daalde het aantal aanvragen voor nieuwe vergunningen aanvankelijk in het begin van dit jaar. Vanaf september nam het aantal vragen van Britse beleggingsondernemingen over de mogelijkheden om bestaande activiteiten in Nederland in 2021 voort te zetten, sterk toe. In het laatste

kwartaal zijn de eerste vergunningaanvragen van Britse beleggingsondernemingen ontvangen (zogenaamde derdelandenvergunningen) en heeft de AFM indicaties ontvangen dat er nog meer aanvragen zullen volgen. Mede in het licht van de nieuwe situatie die is ontstaan na het aflopen van de overgangperiode eind 2020 zal het ministerie van Financiën in 2021 samen met DNB en de AFM kijken naar de adequaatheid van het nationale derdelandenbeleid.

Assurancerapportages

De AFM beoordeelt assurancerapportages over vermogensscheiding en beleggingsrestricties. In een sectorbrief hebben we in 2020 de bevindingen over vermogensscheiding teruggekoppeld aan de sector en aangegeven welke verwachtingen we op dit punt hebben. Ook heeft overleg plaatsgevonden met de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) over verdere verbetering van de assurancerapportages. In vervolg op de beoordeling van de assurancerapportages heeft, bijvoorbeeld in geval van overtreding van beleggingsrestricties, individuele terugkoppeling plaatsgevonden.

Meldingen

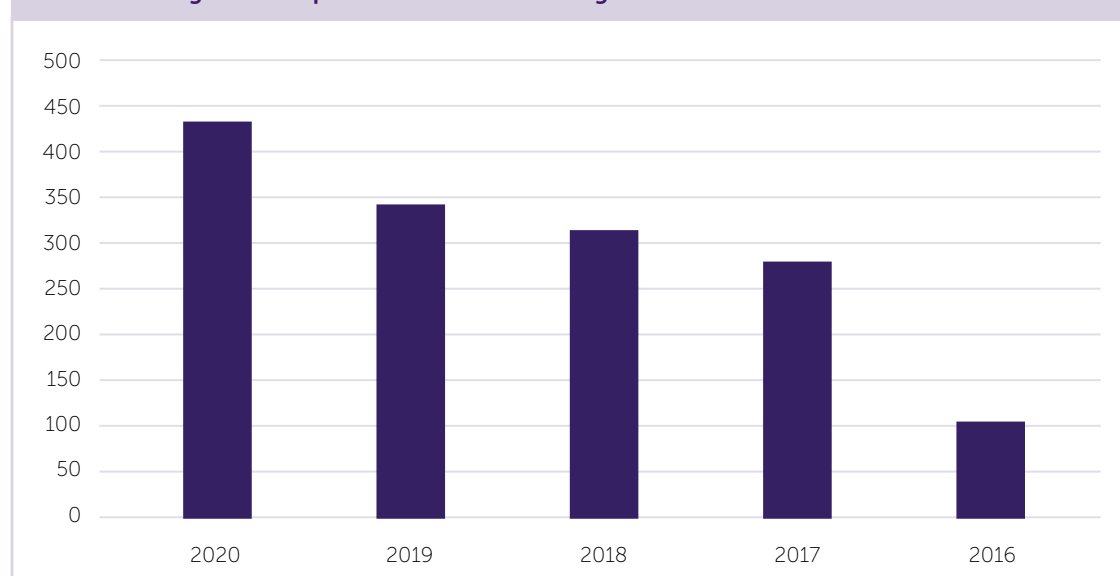
Beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen (zowel icbe's als abi's) zijn wettelijk verplicht om bij de AFM bepaalde meldingen te doen. Voor beleggingsondernemingen betreft dit materiële wijzigingen in de bedrijfsvoering en incidentmeldingen. Voor beheerders van beleggingsinstellingen betreft dit naast

incidentmeldingen onder meer fondsmeldingen, wijzigingen in de governance, beloningsbeleid, aanstelling van de bewaarder en wijzigingen in het prospectus.

In 2019 waren er 628 meldingen. In 2020 zijn er 541 meldingen gedaan. Daarvan waren er 138 fondsmeldingen. Het aantal nieuwe beleggingsinstellingen en icbe's ligt daarmee iets boven het gemiddelde van de afgelopen jaren. In 2019 piekte het aantal nieuwe fondsen als gevolg van de vergunningverlening aan twee beheerders, die dat jaar samen circa 170 beleggingsinstellingen lieten registreren. Ongeveer de helft van de nieuwe fondsen wordt alleen aan professionele beleggers aangeboden.

Ten aanzien van de overige meldingen (403 meldingen) was sprake van een sterke stijging ten opzichte van 2019. Deze stijging van het aantal meldingen werd voornamelijk veroorzaakt door het grotere aantal prospectuswijzigingen. Aanleiding hiervoor betrof onder meer het instellen en wijzigen van liquidity management tools. Voor een aantal beleggingsinstellingen bleek dit nodig in het kader van de uitzonderlijke marktomstandigheden veroorzaakt door corona. Daarnaast was er een verhoogd aantal meldingen van delegatieregelingen, mede in verband met brexit. Ook het aantal meldingen van fusies en overnames, wijziging van taxateur en incidentmeldingen nam toe. Voor de incidentmeldingen hebben we in 2020 [een oproep gedaan](#).

Aantal meldingen doorlopend toezicht assetmanagement

Met de afhandeling van deze meldingen hebben we onder meer tijdig kunnen bijsturen op wijzigingen in de bedrijfsvoering bij instellingen. Daarnaast hebben we door deze meldingen signalen gekregen over bepaalde instellingen.

Integriteits- en informatiebeveiligingsincidenten

Zoals hierboven gemeld hebben wij in 2020 een oproep gedaan aan de sector om incidenten te melden. Beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen zijn wettelijk verplicht om incidenten die een ernstige bedreiging voor de beheerste en integere bedrijfsvoering vormen bij ons te melden. Mede door de uitbraak van het coronavirus hebben we integriteits- en informatiebeveiligingsincidenten onder de aandacht van de sector gebracht en opgeroepen om deze te melden. We kunnen

op basis van incidentmeldingen inspringen op ontwikkelingen in de sector en bijdragen aan het adequate functioneren van zowel de markt als individuele ondernemingen.

Onderzoek/opvolgen signalen

In 2020 heeft de AFM veel contact gehad met instellingen naar aanleiding van signalen over onder meer gebreken in de beheerste bedrijfsvoering en de governance. Hierdoor hebben we tijdig kunnen bijsturen, ook zonder dat formele onderzoeken noodzakelijk waren. Daarnaast zijn we onderzoeken gestart bij individuele instellingen naar aanleiding van ernstige signalen en houden we toezicht op vervolgstappen en/of afwikkeling van activiteiten naar aanleiding van formele maatregelen die zijn opgelegd bij individuele instellingen.

AFM-brede toezichtprioriteit

Financiële stabiliteit

De AFM houdt toezicht op de financiële stabiliteit vanuit kapitaalmarkt- en gedragsperspectief en vult daarmee het stabiliteitstoezicht van DNB aan. Onder onze verantwoordelijkheid vallen systeemrisico's binnen de vermogensbeheersector en systeemrisico's die klanten van financiële instellingen raken. Dit jaar stond voor een belangrijk deel in het teken van de coronacrisis.

Deelname gesprek Tweede Kamer over financiële stabiliteit

In 2020 hebben we voor het eerst deelgenomen aan het jaarlijkse gesprek in de Tweede Kamer over financiële stabiliteit. Daar gaven we onze visie op de coronacrisis, die is vastgelegd in [een paper voor de Kamerleden](#). Hierin wijzen we op stabiliteitsrisico's in de assetmanagementsector en op kapitaalmarkten vanwege grote kapitaalmarktschokken en vragen we aandacht voor het effect van de coronacrisis op huishoudens.

Monitoring opgevoerd

Vanwege de coronacrisis is vanaf maart 2020 binnen de AFM de monitoring van stabiliteitsrisico's binnen het vermogensbeheer en op kapitaalmarkten opgevoerd. Hierdoor hebben we kunnen inspelen op actuele toezichtvraagstukken, zoals short selling en de inzet van liquiditeitsmanagementinstrumenten bij beleggingsfondsen.

Margeverplichtingen vermogensbeheerders

Een belangrijk stabiliteitsrisico zijn hoge margeverplichtingen die kunnen volgen op een schok in de derivatenmarkt. Dit geldt zeker voor de Nederlandse vermogensbeheerders die grote portefeuilles rentederivaten aanhouden om pensioenrisico's af te dekken. De coronacrisis heeft dit risico onderstreept. Wij hebben de margedruk vanuit deze marktschok in beeld gebracht en bevindingen zijn binnen het [Nederlandse Financieel Stabiliteitscomité](#) (FSC) besproken, waar de AFM lid van is. In het hierop [volgende persbericht](#) van het FSC is verder aandacht gevraagd voor de problematiek rondom margedruk.

Overige activiteiten

Ook binnen het FSC is de coronacrisis het belangrijkste aandachtspunt van 2020 geweest. Daarnaast zijn thema's aan bod gekomen, zoals brexit, cyberrisico's, de lage rente, de huizenmarkt en duurzaamheidsrisico. Het FSC heeft marktpartijen gewezen op de verschillende risico's en gevraagd om – indien nodig – maatregelen te treffen. Internationaal heeft de AFM via deelname aan de European Systemic Risk Board (ESRB) van de Europese Centrale Bank en ESMA bijgedragen aan het bestrijden van stabiliteitsrisico's door de coronacrisis, onder meer via scherpe monitoring van liquiditeit van beleggingsfondsen. Binnen ESRB verband zijn onze analyses op het gebied van corporate bonds en exchange traded funds onder meer opgenomen in de EU Non-bank Financial Intermediation Risk Monitor 2020. Daarnaast hebben wij ons ingezet voor een goede analyse van derivatenrisico's bij het mogelijk opleggen van een leveragebeperking. Het standpunt van ESMA is in belangrijke mate gevoed door/gebaseerd op onze analyse van.

Het FSC heeft het voortouw genomen bij het ontwikkelen van een visie op de structuur van Europese aandelen- en obligatiemarkten, zoals deze is gepubliceerd in [Trendzicht](#).

05

Toezicht op accountancy en verslaggeving

Betrouwbare financiële verslaggeving is een cruciale randvoorwaarde voor een goed functionerend financieel systeem. Daarbij hoort een onafhankelijk oordeel van de accountant. Beleggers, banken en andere belanghebbenden moeten immers kunnen vertrouwen op de informatie in jaarrekeningen en de door accountants toegevoegde zekerheid.

Accountantsorganisaties zijn al enkele jaren bezig om de kwaliteit van hun wettelijke controles duurzaam te verbeteren. Daarin hebben zij al belangrijke stappen gezet. Toch was de kwaliteit van wettelijke controles niet duurzaam van hoge kwaliteit, zo bleek uit onze onderzoeken. Daarnaast is er blijvende aandacht nodig voor een kwaliteitsgerichte cultuur.

Ook in 2020 heeft de AFM daarom nadruk gelegd op relevante en betrouwbare verslaggeving en duurzame verbetering van de kwaliteit van wettelijke controles door de grote accountantsorganisaties.

Onderzoek naar de kwaliteitsslag van accountantsorganisaties

In 2020 hebben we ons onderzoek afgerond naar de kwaliteitsslag bij de Big 4-accountantsorganisaties. We hebben daarbij gekeken naar belangrijke randvoorwaarden voor een goede kwaliteit van wettelijke controles. We hebben daarbij onderzocht hoe zij werken aan een kwaliteitsgerichte cultuur en hoe zij sturen op continue kwaliteitsverbetering. De kwaliteit van wettelijke controles is in dit onderzoek niet meegenomen.

Uit ons onderzoek is gebleken dat de Big 4-accountantsorganisaties op de goede weg zijn in het realiseren van een kwaliteitsgerichte cultuur en het sturen op continue kwaliteitsverbetering. Zo sturen zij allemaal planmatig op duurzame kwaliteitsverbetering binnen hun organisaties en tonen de besturen goed voorbeeldgedrag. Bovendien ervaren externe accountants en medewerkers steun bij het realiseren van een kwaliteitsgerichte cultuur. Ook hebben we geconstateerd dat de inzet van kwaliteitswaarborgen kan worden versterkt, bijvoorbeeld om vroegtijdig problemen bij een wettelijke controle op te sporen.

Elke organisatie heeft een specifiek rapport gekregen. Daarover zijn we met hen in gesprek gegaan, om toelichting te geven en vragen te beantwoorden. De accountantsorganisaties gaven aan onze aandachtspunten te herkennen en daarmee aan de slag te gaan. De uitkomsten worden echter ook breder opgepakt. De inzichten uit het onderzoek zijn relevant voor de hele accountancysector.

In 2020 is de AFM een nieuw onderzoek gestart - dit keer bij alle zes OOB-accountantsorganisaties - naar de realisatie van de kwaliteitsslag. Hierbij richten we ons op zowel de onderdelen van de kwaliteitsslag als de kwaliteit van wettelijke controles.

Auditcommissies versterken in hun rol

Auditcommissies spelen een belangrijke rol bij goede financiële verslaggeving van ondernemingen en de wettelijke controles door accountants(organisaties). Zo selecteert de auditcommissie de accountant(sorganisatie) die de wettelijke controle van de jaarrekening uitvoert en monitort zij de accountantscontrole. De auditcommissie legt over de selectie van de accountant verantwoording af aan de aandeelhouders.

De AFM vindt het belangrijk om te weten hoe leden van auditcommissies die verantwoordelijkheid oppakken. Maar ook hoe wij elkaar kunnen versterken in onze rollen. Hiervoor hebben we in 2020 een thematisch onderzoek uitgevoerd. Daarbij hebben we vooral gekeken naar de rol van de auditcommissie bij de selectie van de accountant(sorganisatie) en hoe zij de wettelijke controle monitort.

Voor het onderzoek hebben we leden van auditcommissies gevraagd vragenlijsten in te vullen, hebben we interviews afgenomen en hebben we documentatie opgevraagd.

De AFM heeft in haar rapport aandacht voor een aantal algemene observaties:

1. Positief is dat we in vergelijking met ons onderzoek in 2015 zien dat auditcommissies (nog) meer hun eindverantwoordelijkheid nemen (op het onderwerp selectie).
2. Positief is dat in beginsel voldoende deskundigheid in de auditcommissie aanwezig is om de taken selectie en monitoring te kunnen uitoefenen.
3. Ruimte voor verbetering is er op het gebied van het monitoren van de kwaliteit en de onafhankelijkheid van de accountants(organisatie).
4. Ruimte voor verbetering is er met name qua transparantie naar de aandeelhouders over het selectieproces.

Daarnaast vraagt de AFM aandacht voor een aantal onderwerpen binnen selectie en monitoring van de accountant(scontrole). De AFM geeft daarbij *guidance* en aanbevelingen op een aantal onderwerpen.

We hebben de eerste uitkomsten van ons onderzoek gepresenteerd tijdens een webinar voor leden van auditcommissies. In een interactieve workshop hebben we onze bevindingen toegelicht, in de vorm van *good* en *bad practices*, en zijn daarover in dialoog gegaan met de deelnemers. We hebben daarbij ook gevraagd wat wij als toezichthouder kunnen doen om hun rol te versterken. We gebruiken de informatie uit het onderzoek en de dialoog om verder invulling te geven aan onze rol ten aanzien van het monitoren van de prestaties van auditcommissies voor de komende jaren.

Onderzoek naar toelichting gevolgen coronacrisis in verslaggeving

In november 2020 heeft de AFM [een rapport uitgebracht](#) over de kwaliteit van toelichtingen die beursgenoteerde ondernemingen gaven in hun halfjaarlijkse financiële verslaggeving over de effecten van de coronacrisis. Dit onderzoek was niet gepland in onze Agenda, maar werd wel noodzakelijk geacht, zeker toen in het voorjaar 2020 duidelijk werd welke impact de coronacrisis kan hebben op de bedrijfsvoering en het businessmodel van ondernemingen.

Voor beleggers zijn de toelichtingen immers zeer belangrijke en relevante informatie. Daarbij gaat het niet alleen om financiële effecten van de crisis, maar ook om niet-financiële aspecten die daarmee samenhangen, zoals het werknemersperspectief en het businessmodel. Ook moeten zij kunnen zien wat ondernemingen doen om negatieve gevolgen van de crisis te beperken.

Uit het onderzoek is gebleken dat de meeste ondernemingen de effecten van de coronacrisis wel vermeldde, maar dat de kwaliteit van hun toelichtingen sterk varieerde en op onderdelen veel beter kon. We hebben daarbij gekeken naar de halfjaarberichten van 26 beursgenoteerde ondernemingen, waarvan wij zagen dat zij zwaar getroffen werden door een koers- of omzetsdaling. Slechts een kwart van hen gaf een goede toelichting over de effecten van de coronacrisis. Bij ongeveer de helft van de ondernemingen ontbrak informatie op relevante onderdelen. En een kleine groep lichtte vrijwel niets toe.

We hebben de betreffende ondernemingen een brief gestuurd met verbeterpunten. In ons rapport benoemen we bovendien een aantal goede voorbeelden uit de praktijk die ondernemingen kunnen helpen de effecten van de coronacrisis begrijpelijk en zorgvuldig toe te lichten. Daarbij hebben we duidelijk aangegeven dat we verwachten dat zij die zullen oppakken voor hun jaarrekening over 2020. Die verantwoordelijkheid hebben zij naar beleggers en andere belanghebbenden. Daarnaast is het relevante informatie voor de accountant die de wettelijke controle van hun jaarrekening zal uitvoeren. Het effect van ons onderzoek moet blijken uit de jaarverslagen 2020. In 2021 zullen we dan ook toetsen of ondernemingen de verbeterpunten hebben opgepakt.

Ontwikkeling van het toezicht op accountantsorganisaties

De Monitoring Commissie Accountancy (MCA) en de Commissie toekomst accountancysector (CTA) hebben begin 2020 rapporten gepubliceerd waarin zij aanbevelingen doen om de kwaliteit van wettelijke controles duurzaam te verbeteren. In maart is de [kabinetsreactie op het CTA-rapport](#) verschenen waarin de minister van Financiën een breed pakket aan maatregelen heeft aangekondigd. Hierbij is hij ook ingegaan op het AFM-rapport over het onderzoek bij de overige OOB-accountantsorganisaties en het MCA-rapport.

De voorgestelde maatregelen richten zich op de hele keten van verslaggeving en controle. Het kabinet wil onder meer experimenteren met het 'intermediair model' en nader onderzoek doen naar een 'joint audit' en 'audit only' model. Daarnaast dient een set aan *audit quality indicators* (AQI's) te worden opgesteld, wat moet tot leiden meer transparantie. Het kabinet heeft twee kwartiermakers benoemd om dit proces te trekken.

De voorgestelde maatregelen raken dus ook het toezicht van de AFM. Zo verschuift de uitvoering van het toezicht op circa 265 niet-OOB-accountantsorganisaties die wettelijke controles verrichten, van de SRA en de NBA op 1 januari 2022 naar de AFM. Ook wordt het handhavingsinstrumentarium van de AFM aangescherpt om effectiever toezicht uit te kunnen oefenen.

Tegelijkertijd zijn ontwikkelingen zoals de continue voortgang in technologie en de mogelijkheden van data (*artificial intelligence*) van invloed op ons toezicht. Maar ook de onverminderd hoog blijvende maatschappelijke verwachtingen over de kwaliteit van wettelijke controles. Deze ontwikkelingen leiden ertoe om een nieuwe methodologie te ontwikkelen voor ons toezicht op accountantsorganisaties. Ook hebben we de ambitie om een hogere onderzoeksfrequentie en meer datapunten te realiseren met snelle feedback naar de sector. Kortom, dat we ons datagedreven en risicogestuurde toezicht verbeteren.

Al deze ontwikkelingen leiden tot een complex verandertraject. In 2020 zijn we

begonnen om ons hierop voor te bereiden en is een programma gestart: Herijking Toezicht Accountantsorganisaties (HTA). In 2021 zullen we de nieuwe methodologie met meerdere pilots testen in het segment van niet-OOB-accountantsorganisaties. Het programma zal naar verwachting tot medio of eind 2022 duren.

Andere toezichtactiviteiten accountancy en verslaggeving

Internationale activiteiten

Op het internationale podium heeft de AFM veelvuldig gesproken over en invloed gehad op belangrijke thema's en ontwikkelingen. Zo hebben we bij de corona-uitbraak samen met Europese en nationale toezichthouders gezorgd voor gecoördineerde, eenduidige berichtgeving en besluitvorming rondom verslaggeving. Daarbij hebben we aandacht besteed aan het belang van transparantie in (half)jaarverslaggeving en de controle daarop.

Vanuit het International Forum of Independent Audit Regulators (IFIAR) leiden we een taskforce om de internationale ontwikkelingen in de accountancysector te inventariseren. Het rapport gaat onder meer in op ontwikkelingen in, en de impact van, de concentratie en concurrentie in de sector, het businessmodel (controle en advies) en de wijze waarop de accountant wordt benoemd. Dit rapport draagt bij aan de discussie over de kwetsbaarheden in de structuur van de accountancysector en welke prikkels een belemmering vormen voor een duurzame borging van hoge kwaliteit van wettelijke controles. Bij een internationaal georganiseerde sector als de accountancy is het van fundamenteel belang internationaal kennis en ervaringen uit te wisselen.

Ook hebben we in internationaal verband over duurzaamheid gesproken, vooral over het belang van niet-financiële informatie in verslaggeving en de betrouwbaarheid van die informatie. De AFM is bovendien actief in diverse internationale groepen en commissies. Zo hebben we een bijdrage geleverd aan de *peer review* van Europees toezichthouder ESMA over het verslaggevingstoezicht in de Wirecard-affaire. Ook vervullen we het voorzitterschap in meerdere internationale werkgroepen van ESMA en IFIAR en werken we als toezichthouder op

accountantsorganisaties samen in Europese colleges voor de Big 4-netwerken.

Verder reageerden we in 2020 op enkele internationale consultaties. Zo pleitten we in onze reactie op de consultatie van de Europese Commissie voor de herziening van de *Non-Financial Reporting Directive* (NFRD) voor een internationale standaard voor niet-financiële informatie in verslaggeving. Een dergelijke standaard is nodig om de vergelijkbaarheid, consistentie, relevantie en betrouwbaarheid van deze informatie te vergroten. In onze reactie op de consultatie van de IFRS Foundation over de oprichting van een *Sustainability Standards Board* (SSB) spreken we onze steun uit voor de oprichting van een 'standardsetter' voor niet-financiële verslaggeving. Dat beschouwen we als een belangrijke stap om te komen tot internationale standaarden voor niet-financiële verslaggeving.

Verkenning naar gebruik niet-financiële informatie in verslaggeving

In 2020 hebben we in Nederland zelf een verkenning uitgevoerd naar de huidige stand van zaken ten aanzien van het verschaffen van niet-financiële informatie (NFI) door ondernemingen en het gebruik daarvan door beleggers en analisten. De AFM constateert dat beleggers en analisten nog stappen kunnen zetten in het gebruik van NFI en dat ondernemingen daaraan kunnen bijdragen met relevante niet-financiële verslaggeving.

In 2021 organiseren we een rondetafel-bijeenkomst om hierover met de verschillende relevante partijen verder in gesprek te gaan. Niet-financiële factoren zullen in toenemende mate impact hebben op de toekomstige kasstromen van een onderneming en daarmee steeds belangrijker zullen worden voor beleggers. Ondernemingen kunnen daaraan bijdragen door in hun verslaggeving stappen te zetten op het gebied van connectiviteit door bijvoorbeeld duidelijk te maken hoe hun niet-financiële prestaties en risico's effect hebben op hun toekomstige financiële prestaties.

Verslaggeving in ESEF

In 2020 hebben we voorbereidingen getroffen voor het ontvangen en valideren van de jaarlijkse financiële verslaggeving van effectenuitgevende instellingen volgens het *European Single Electronic Format* (ESEF). ESEF maakt rapportages toegankelijker en faciliteert de analyse en vergelijkbaarheid van jaarlijkse financiële verslagen. We hebben overlegd met ministeries, andere nationale toezichthouders, de NBA en ondernemingen – op nationaal en internationaal niveau – om het proces van het deponeren van verslaggeving in het nieuwe format bij de AFM zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Daarbij hebben we ook twee seminars en een webinar georganiseerd, met behulp van de NBA en XBRL Nederland, waarin we informatie hebben uitgewisseld met de markt. De verplichting voor effectenuitgevende instellingen om hun jaarlijkse financiële verslaggeving volgens ESEF algemeen verkrijgbaar te stellen en te deponeren bij de AFM zou ingaan voor boekjaren vanaf 1 januari 2020. Vanwege de coronacrisis heeft de Nederlandse overheid op 11 januari 2021 laten weten dat effectenuitgevende instellingen met Nederland als lidstaat van herkomst een jaar extra de tijd krijgen voor het algemeen verkrijgbaar stellen van hun jaarlijkse financiële verslaggeving volgens ESEF. Dat neemt niet weg dat effectenuitgevende instellingen hun jaarlijkse financiële verslaggeving vanaf boekjaar 2020 al vrijwillig volgens ESEF algemeen verkrijgbaar mogen stellen. Daarbij gaan wij ervan uit dat dit conform de geldende regelgeving gebeurt. Wij zullen hierop toezien en in ons toezicht rekening houden met de bijzondere omstandigheden.

Technologische ontwikkelingen, waaronder ESEF, beïnvloeden verslaggeving en de controle op verslaggeving steeds meer. Inspelend op deze ontwikkelingen hebben wij een model ontwikkeld voor datagedreven en risicogestuurd toezicht op verslaggeving. Dit model is in 2020 verder doorontwikkeld.

Doorlopende toezichtactiviteiten accountancy en verslaggeving

Toezicht op financiële verslaggeving

Bij het toezicht op financiële verslaggeving toetsen we op materiële fouten in de verslaggeving van beursgenoteerde ondernemingen, sturen we aan op het voorkomen en anders het corrigeren van deze fouten en handhaven we waar nodig. Zo dragen we bij aan het verhogen van de betrouwbaarheid en relevantie van verslaggeving door ondernemingen. In 2020 hebben we 18 onderzoeken afgerond naar jaarverslaggeving over 2018 en zijn we 24 onderzoeken gestart naar jaarverslaggeving over 2019. We hebben als maatregel twee mededelingen afgegeven en een aantal afspraken gemaakt naar aanleiding van onze onderzoeken naar de jaarverslaggeving over 2018.

Onderzoek toepassing nieuwe verslaggevingsregels

In 2019 voerden we een themaonderzoek uit naar de 'Toepassing nieuwe verslaggevingsregels 2019'. Met een individuele terugkoppeling spoorden we 24 van de 60 onderzochte ondernemingen aan om 'IFRS 16: Leases' beter in hun jaarverslaggeving over 2019 te verwerken. In 2020 hebben we beoordeeld wat het effect van de mededelingen, afspraken en aansporingen was op de jaarverslaggeving 2019. Hieruit bleek dat deze grotendeels zijn opgevolgd. Waar nodig traden we opnieuw in contact met ondernemingen.

Signalen en meldingen

Gedurende 2020 zijn diverse signalen en meldingen opgevolgd en hebben wij incidentonderzoeken gestart en afgerond. Signalen en incidenten worden gemeld bij de AFM door accountantsorganisaties, ondernemingen of andere stakeholders, of door ons zelfesignaleerd. Bijvoorbeeld in de media. Een accountantsorganisatie wordt vervolgens om input gevraagd en geeft aan hoe zij zelf actie onderneemt, bijvoorbeeld met een intern onderzoek. We kunnen daarna besluiten om zelf een vooronderzoek te doen, mogelijk gevolgd door een incidentonderzoek. Waar nodig hebben we handhavend opgetreden. Overigens hoeft een signaal niet direct te betekenen dat een accountantsorganisatie iets verkeerd heeft

gedaan. Onze toezichtactiviteiten zijn er onder meer op gericht het lerende vermogen van de accountantsorganisatie te stimuleren. Dat geldt ook voor het toezicht vanuit signalen en meldingen.

Onderzoek naar beheersing corruptierisico's

We hebben in 2020 ook een vervolg gegeven aan het themaonderzoek naar de beheersing van corruptierisico's door accountantsorganisaties, dat in 2019 was gestart. De (voorlopige) bevindingen uit dit themaonderzoek hebben we in 2020 individueel aan de tien geselecteerde organisaties teruggekoppeld. Verder zijn we in gesprek gegaan met de accountancysector over effectieve manieren om eventuele corruptierisico's te beheersen. De afronding van dit themaonderzoek vindt plaats in 2021.

Vergunningen

In 2020 hebben we zeven vergunningen verleend aan niet-OOB-accountantsorganisaties. We voeren daarbij altijd een intakegesprek met een accountantsorganisatie. Daarin leggen we uit wat we van een accountantsorganisatie verwachten en verkrijgen we op hoofdlijnen inzicht in hun stelsel van kwaliteitsbeheersing. Specifieke risico's koppelen we terug. Zo wijzen we nieuwe accountantsorganisaties direct op belangrijke verantwoordelijkheden en het belang van goede wettelijke controles en de borging daarvan. Ook benadrukken we in het intakegesprek het belang van een Systematische Integriteitsrisicoanalyse (SIRA). Dat draagt eraan bij dat accountantsorganisaties bewuster omgaan met risico's op het gebied van integriteit.

Tuchtzaken en boetes

In 2020 deed de rechtbank Rotterdam uitspraak in de beroepszaak die Baker Tilly (Netherlands) N.V. had aangespannen. Zij waren het oneens met de bestuurlijke boete van €900.000 die de AFM in 2018 had opgelegd voor het niet waarborgen van een beheerste en integere uitoefening van haar bedrijf. Het was voor de eerste keer dat de rechtbank zich uitsprak over deze open norm uit de Wet toezicht accountantsorganisaties. De kern van de rechtszaak was of wij een juiste uitleg gaven aan de open norm 'beheerste en integere bedrijfsuitoefening'. We beargumenteerden

daarbij dat het niet naleven van de norm er bijvoorbeeld voor kan zorgen dat een accountantsorganisatie of haar medewerkers betrokken kunnen raken bij strafbare feiten en wetsovertredingen. Die kunnen het vertrouwen in de organisatie of in de financiële markten schaden. De rechtbank was het met de AFM eens dat een boete kon worden opgelegd. Wel vond de rechter dat we hierover niet snel genoeg een beslissing namen. Hierdoor is de boete met 5% verlaagd tot €855.000.

In 2017 dienden we een klacht in tegen twee accountants van BDO vanwege het onterecht afgeven van een goedkeurende controleverklaring van de jaarrekening over 2014 van een internationale zuivelproducent.

Deze klacht werd in 2020 grotendeels gegrond verklaard door de Accountantskamer.

In 2018 [dienden we tuchtklachten](#) in tegen twee accountants van PwC. Dit gebeurde op basis van ons onderzoek, naar aanleiding van publicaties in *NRC Handelsblad* in 2017 naar omstreden betalingen bij dochterondernemingen van SHV, bij onder meer Econosto Mideast in Dubai. De klachten hadden betrekking op de wettelijke controles die door de twee accountants van PwC zijn uitgevoerd naar jaarrekeningen over de boekjaren 2011-2014. In 2020 verklaarde de Accountantskamer de klachten tegen de PwC-accountant van Econosto deels gegrond. De klachten tegen de PwC-accountant van SHV werden ongegrond verklaard.

AFM-brede toezichtprioriteit

Aandacht voor duurzaamheid in de financiële sector

De financiële sector speelt een belangrijke rol in de duurzaamheidstransitie. Marktpartijen, zoals beleggingsfondsen en institutionele investeerders, dragen bij aan het verduurzamen van bedrijven door te sturen op duurzaamheidsaspecten in de bedrijfsvoering. Ook spelen zij een belangrijke rol in het mobiliseren van kapitaal voor duurzame investeringen. De AFM heeft zich in 2020 onder meer gericht op aandacht voor duurzaamheid en bijbehorende risico's voor financiële ondernemingen en consumenten.

In de financiële markten is de transitie naar een duurzame samenleving en economie goed zichtbaar. Zo neemt het aanbod voor consumenten van beleggingsproducten met een duurzaam karakter sterk toe. Zo blijkt uit ons onderzoek in 2020 dat de [markt voor sustainable bonds](#) (of duurzame obligaties) in Nederland enorm is gegroeid. Uit een ander AFM-onderzoek blijkt bovendien dat particuliere beleggers bereid zijn genoeg te nemen met lagere rendementen en meer risico als beleggingen duurzaam zijn.

Risico's voor ondernemingen en consumenten

Het is positief dat er meer aandacht komt voor duurzaamheid in zowel de vraag naar als het aanbod van financiële producten en diensten. Maar er zijn ook risico's. Vaak is er een gebrek aan duidelijke en betrouwbare informatie over duurzaamheidsfactoren. Ook is de informatie niet gestandaardiseerd en dus niet goed vergelijkbaar. Daardoor is het voor beleggers moeilijk in te schatten of een belegging daadwerkelijk bijdraagt aan duurzaamheidsdoelen en of er voldoende rekening wordt gehouden met duurzaamheidsrisico's. Ook kan sprake zijn van *greenwashing*. Dan prijzen aanbieders niet-duurzame producten aan als duurzaam.

Onze visie op duurzaamheid

Vanuit Europa is veel regelgeving op komst om de duurzaamheidstransitie in goede banen te leiden en veel risico's te ondervangen. Zo is per 10 maart 2021 de Verordening informatieversterving over duurzaamheid van toepassing. Ook worden diverse wijzigingen in de UCITS-richtlijn, AIFMD en MiFID II voorgesteld met betrekking tot de integratie van duurzaamheidsrisico's en -factoren. In 2020 hebben we daarop onze [visie op duurzaamheid](#) uitgebracht. Daarin beschrijven we wat we van marktpartijen verwachten en hoe wij hierop toezicht zullen houden. Drie uitgangspunten staan daarbij centraal:

1. Ondernemingen stellen betrouwbare en toegankelijke informatie beschikbaar over duurzaamheidsfactoren in hun bedrijfsactiviteiten.
2. Financiële instellingen betrekken duurzaamheidsaspecten in hun bedrijfsvoering, productontwikkeling, risicomanagement en investeringsbeslissingen en zijn hierover transparant.
3. Consumenten en andere afnemers worden goed geïnformeerd en geadviseerd over duurzaamheidsfactoren ter ondersteuning van hun financiële beslissingen, waarbij zij producten krijgen die passen bij hun behoefte.

Handvatten gedeeld met ondernemingen

Om financiële ondernemingen te helpen bij de invoering van de duurzaamheidsregels hebben we hun in 2020 [handvatten](#) aangeboden, onder meer met brieven aan de sector van beleggingsinstellingen en -ondernemingen en de pensioensector. De handvatten waren op basis van drie algemene aandachtspunten: ondernemingen moeten investeren in kennis, zij moeten producten toetsen aan nieuwe wetten en regels en zij moeten duidelijk communiceren over de duurzame doelen en kenmerken van financiële producten aan eindbeleggers en/of klanten.

AFM pleit voor verslaggevingsstandaard en regulering van ESG-ratings en data

Financiële ondernemingen en consumenten hebben duidelijke, relevante en betrouwbare informatie nodig om beleggingsbeslissingen te nemen. Daarvoor moeten zij ook toegang hebben tot goede duurzaamheidsinformatie. Om die reden hebben wij in onze consultatiereacties op wetgevingsplannen van de Europese Commissie gepleit voor een [internationale verslaggevingsstandaard](#) voor niet-financiële informatie. Ook hebben we gepleit voor [regulering](#) van aanbieders van ESG-ratings, data en aanverwante diensten. Deze dienstverleners spelen een cruciale rol in het verkrijgen van de noodzakelijke duurzaamheidsinformatie. Samen met de Franse toezichthouder AMF hebben we een [voorstel](#) gedaan hoe deze regulering eruit zou moeten zien: gericht op meer transparantie en interne controle, onder Europees toezicht. Dat verkleint het risico op verkeerde investeringen en *greenwashing* en het helpt beleggers duurzame investeringsbeslissingen te nemen.

06

Professionele organisatie

De coronapandemie heeft in 2020 een flinke impact gehad op de bedrijfsvoering en met name de IT-processen van de AFM. Net als een groot deel van Nederland, moesten onze medewerkers van de ene op de andere dag in staat worden gesteld om op grote schaal vanuit huis te werken. Leveranciers kwamen onder druk te staan en zowel de interne communicatie als het contact met onder toezicht staande instellingen en andere stakeholders verliepen opeens grotendeels digitaal.

We hebben al in februari 2020 een crisis-managementteam en -werkgroep in het leven geroepen, die op allerlei terreinen veel werk hebben verricht ([zie kader op de volgende pagina](#)). Hoewel het thuiswerken veel van de interne organisatie en onze medewerkers heeft gevraagd, hebben we onze koers gehouden en de meeste activiteiten uit de Agenda 2020 kunnen verwezenlijken. Hierbij hebben we rekening gehouden dat de onder toezicht staande instellingen ook in deze omschakeling naar thuiswerken zaten, en ons toezicht hierop aangepast. Hiermee hebben we de instellingen zoveel mogelijk ruimte gegeven om zich te richten op de uitdagingen van deze crisis en op de behoeften van hun klanten.

Zo hebben we onder andere vanaf 26 maart 2020 grote gegevensuitvragen aan financiële ondernemingen tot 1 juni 2020 opgeschort. Voor verslaggeving hebben instellingen twee maanden extra de tijd gekregen om deze over 2019 op te stellen en bij de AFM te deponeren.

Ook hebben we een onderzoek uitgevoerd naar de financiële weerbaarheid van huishoudens tijdens de crisis.

Sinds 13 maart 2020 werken de medewerkers van het Meldpunt en het Ondernemersloket vanuit huis en zijn de telefoonlijnen gesloten. Toch hebben we er zoveel mogelijk aan gedaan om vragen en terugbelverzoeken binnen één werkdag op te pakken. Ondanks het sluiten van de telefoonlijnen, hebben consumenten en marktpartijen ons via mail goed weten te vinden. Er zijn in 2020 ruim 20.800 vragen gesteld.

Strategie 2020-2022

De professionele organisatie is het fundament onder onze [strategie 2020-2022](#). In een notendop: we willen een toonaangevende toezichthouder zijn en dat begint met een sterke interne organisatie. Daarom werken we hard aan de verdere vernieuwing en professionalisering van ons toezicht en de ontwikkeling van onze medewerkers.

Dynamische aanpak coronapandemie

De AFM heeft meerdere operationele risico's uitgedacht en op basis daarvan draaiboeken klaarliggen over hoe te acteren in bepaalde scenario's. Er lag ook een basisdraaiboek klaar over hoe bedrijfscontinuïteitmanagement (BCM) te voeren tijdens een pandemie. Op basis daarvan zijn begin februari 2020 een crisismanagementteam (CMT) en een werkgroep ingesteld.

In de eerste weken is het algemene pandemieplan afgestemd op de coronapandemie. Dit gebeurde in nauwe afstemming met DNB en onze gezamenlijke bedrijfsarts. Grote uitdaging hierin was de onbekendheid van het virus. Veel was onduidelijk en beleid hebben we regelmatig moeten aanpassen om aangesloten te blijven op ontwikkelingen. In het pand zijn aanpassingen doorgevoerd om het werk zo veilig mogelijk te houden voor alle collega's met aangescherpte hygiëneprotocollen en het toepassen van de anderhalve meter afstand. De technische infrastructuur is omgezet, zodat de organisatie vrijwel naadloos heeft kunnen overschakelen naar een situatie waarin bijna volledig vanuit huis werd gewerkt.

Het dynamisch opstellen van beleid en maatregelen, en dit duidelijk en snel aan collega's kunnen uitleggen, is van essentieel belang geweest. Gedurende de coronacrisis is deze aanpak noodzakelijk gebleven door de doorlopend veranderende impact van de coronamaatregelen op het (thuis)werken bij de AFM. Om dit zo goed en veilig mogelijk in te richten voor collega's, hebben we een thuiswerkplekregeling opengesteld. Sinds de herfst van 2020 mogen weer alleen collega's in kantoorgebonden, vitale processen nog op kantoor werken.

De Auditdienst heeft een audit op bedrijfscontinuïteit uitgevoerd waarin ook het CMT en de werkgroep zijn meegenomen. Daaruit is gebleken dat de organisatie over het algemeen snel, flexibel en effectief heeft gereageerd op de coronapandemie. Wel kwam naar voren dat de regie op bedrijfscontinuïteitmanagement kan worden verbeterd en er zijn acties in gang gezet om hieraan opvolging te geven.

Human resources

In het HR-beleid voor de periode 2020-2022 staan twee strategische prioriteiten centraal: (1) versterken van aantrekkelijk werkgeverschap en (2) de verdere ontwikkeling van de AFM als toonaangevende gedragstoezichthouder. Om onze toezichttaken goed te kunnen uitoefenen en het veranderende speelveld te doorgronden, zijn kwalitatief hoogwaardige werknemers nodig en moeten we ons als aantrekkelijke werkgever presenteren voor potentiële medewerkers.

We willen een invloedrijke gedragstoezichthouder zijn, die in verbinding staat met de wereld om ons heen. Dit betekent ook iets voor onze cultuur. We willen zowel naar binnen als naar buiten een lerende organisatie zijn. We willen onze medewerkers betekenisvol werk bieden en stimuleren dat iedereen optimaal kan presteren en de eigen kwaliteiten kan ontwikkelen en inzetten. We streven naar een progressiegerichte en inclusieve cultuur, waarin

we versterken wat goed is en aanmoedigen wat nog beter kan.

Om die verbinding aan te gaan met de wereld om ons heen, stimuleren we onze medewerkers om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Zo heeft een groep van 41 AFM'ers in 2020 als vrijwilliger meegewerkt bij een uit coronanood geboren maaltijdverzorgingsproject in Amsterdam. Wij faciliteren onze medewerkers hierin in de vorm van tijd. In dit geval ongeveer 200 uur.

In al onze ontwikkelingsgerichte activiteiten zetten we in op het verstevigen van deze cultuur en stimuleren we open en eerlijke gesprekken. Voorbeelden hiervan in 2020 zijn de opleidingen *outward mindset*, het begeleiden van teamsessies vanuit onze verandervisie en de ontwikkelactiviteiten voor onze huidige leidinggevenden. Voor aankomende leidinggevenden is in het verslagjaar het derde Future Leadership Programme gestart.

Diversiteit en inclusiviteit

Als toezichthouder vinden we het belangrijk dat de financiële sector een brede blik heeft, en dat die verschillende perspectieven de ruimte geeft. Als je bedrijven daarin de maat neemt, mogen ze voorbeeldgedrag verwachten. Ook wij willen een werkgever zijn waar iedereen zichzelf kan zijn en kan meedoen. Wij waarderen verschillen en zijn er zelfs van overtuigd dat dit leidt tot een beter presteren van de organisatie. Zo hebben de organisaties waarop wij toezicht houden te maken met een divers klantenbestand. Als toezichthouder moeten we het gedrag van die klanten kunnen doorgronden en dat kan beter als diverse organisatie.

Daarom zijn we uitgesproken in ons beleid over diversiteit en inclusiviteit. In 2020 hebben we diverse activiteiten ondernomen, zoals het samenwerken met organisaties die bemiddelen in medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt, activiteiten rondom werving en selectie, mentorprogramma's met andere organisaties, deelname aan Talent naar de Top en acties om de awareness te vergroten bij zowel medewerkers als managers.

Waarderen en belonen

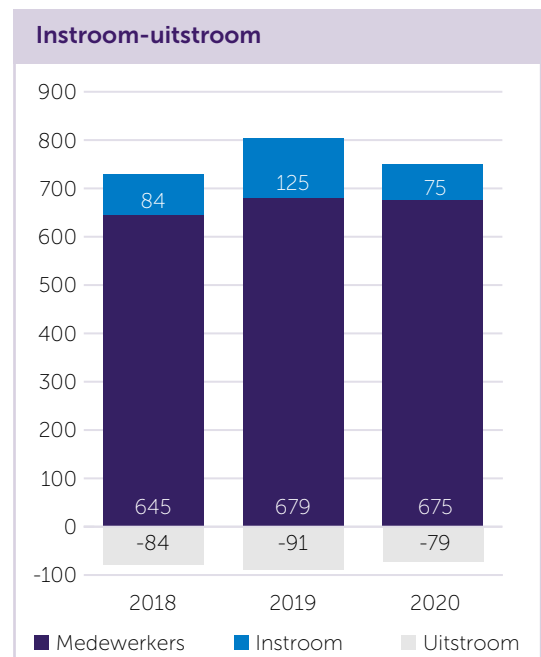
Een belangrijk strategisch project dat in 2020 is begonnen is 'Waarderen en Belonen'. We zien dat de huidige beoordelingssystematiek niet meer passend is bij de gewenste cultuur en we zijn voorbereidingen aan het treffen om vanaf 2022 kostenneutraal over te gaan naar een alternatieve beoordelingscyclus, waarin een progressiegerichte en lerende aanpak centraal staat.

AFM'er tevreden met omgang coronacrisis

In 2020 hebben we maximaal ingezet op het faciliteren van goed werkgeverschap tijdens deze bijzondere periode. Gedurende de eerste maanden hebben we onder onze medewerkers twee korte vragenlijsten uitgezet om te horen hoe het met hen ging en in welke mate de maatregelen die wij hebben getroffen effect sorteerden. Uit de resultaten van die twee metingen is gebleken dat AFM'ers tevreden zijn over hoe de organisatie omgaat met de coronacrisis (8,6 en 7,9 op schaal van 0 tot 10). Ook heerst het gevoel dat het belang en veiligheid van collega's vooropstaat (8,9 en 8,0) en zijn medewerkers tevreden over de communicatie van het beleid (8,4 en 8,1).

World Class Workplace

In de zomer zijn deze onderzoeken opgevolgd door een breder medewerkersonderzoek. De respons was met 80,9% iets lager dan in 2018 (83,7%), maar nog altijd hoger dan de benchmarks Openbaar Bestuur en Veiligheid en Financiële Dienstverlening (respectievelijk 68,5% en 74,6%). De waardering voor de AFM als werkgever is gestegen ten opzichte van 2018 van 6,8 naar 7,5 (7=mee eens en 10=volledig mee eens). Ook op andere onderdelen zien we een significante stijging. Met gepaste trots hebben we het predikaat 'World Class Workplace' in ontvangst mogen nemen.

Medewerkers

- + De AFM heeft op 31 december 2020 675 medewerkers, met een man-vrouwverhouding van 50-50%. Op managementniveau is deze verdeling ook evenwichtig: bestuur 50-50%, hoofden 60-40% en managers 49-51%.
- + De dynamiek in ons medewerkersbestand is in het verslagjaar afgenomen. Er is minder instroom geweest, 75 nieuwe medewerkers versus 125 in 2019 en de uitstroom is met 79 vertrekkende medewerkers versus 91 in 2019 ook afgenomen. Dit is inclusief 15 medewerkers die in 2020 naar Cegeka zijn overgegaan in verband met outsourcing van de IT-diensten.
- + Het gemiddelde ziekteverzuim in 2020 was met 2,6% een stuk lager dan in 2019: 3,75% en 2018: 3,91%.

Arbeidsmarkt

We hebben in 2020 opnieuw ingezet op het profileren op de arbeidsmarkt. Dit hebben we gedaan door onder andere onze werkenbij-website door te ontwikkelen, uitingen via social media te intensiveren en doelgroepgerichte campagnes op te zetten. Het lukt ons vrij goed om onze vacatures te vervullen, hoewel een aantal posities lastiger zijn in te vullen.

Opleidingen en ontwikkeling

Ook in 2020 hebben we onverminderd geïnvesteerd in opleiding en ontwikkeling van medewerkers. Bijvoorbeeld door het aanbieden van opleidingen zoals datagedreven werken en *outward mindset* en powerclasses over mentale veerkracht en wendbaarheid. Daarnaast biedt de Toezichtacademie opleidingen aan met als doel om ons toezicht verder te versterken. Ook hebben we blijvend aandacht voor ontwikkeling van ons management(potentieel) door het aanbieden van gerichte ontwikkelinterventies, zoals het Future Leader Programme, intervisie en leiderschapstrainingen.

Zowel het introductieprogramma als de opleidingen vanuit de Toezichtacademie (waaronder de basisopleiding Toezicht) hebben nagenoeg volledig online plaatsgevonden. Net zoals in voorgaande jaren is in 2020 een gedeelte van het opleidingsbudget ingezet voor een AFM-breed programma datagedreven werken, met verdieping voor specialisten. Hoewel de benutting van het opleidingsbudget in eerste instantie achterbleef omdat (externe) opleidingen werden geannuleerd, heeft in de tweede helft van het jaar een inhaalslag plaatsgevonden. In 2020 is uiteindelijk 1,93 miljoen euro uitgegeven aan trainingen (exclusief reis- en verblijfskosten) op basis van een budget van 2,05 miljoen euro. In 2019 waren die uitgaven 2,67 miljoen euro.

Outsourcing IT-diensten

In 2020 is een groot deel van de ICT-diensten geoutsourcet: de zogenoemde standaarddienstverlening, zoals de kantoorautomatisering, en het beheer van de infrastructuur. De outsourcing is gericht op het versterken van de continuïteit en het versnellen van de time-to-market van nieuwe ICT-producten. Ook moet het aansluiten bij onze wens om sneller IT-capaciteit te kunnen vermeerderen of verminderen. In de zomer zijn vijftien medewerkers overgegaan naar ICT-partner Cegeka.

Bestuur

Laura van Geest is op 1 februari 2020 gestart als bestuursvoorzitter van de AFM en is benoemd voor een periode van vier jaar. Ze is daarnaast voorzitter van het Financieel Expertise Centrum, lid van de raad van toezicht van de Erasmus Universiteit in Rotterdam, voorzitter van de ambtelijke studiegroep Invulling klimaatopgave Green Deal en lid van de onafhankelijke commissie van het Nationaal Groeifonds.

Gerben Everts is op 12 mei 2020 teruggetreden als bestuurslid. Daarna was vanwege zijn oriëntatie op de arbeidsmarkt een afkoelingsperiode van zes maanden van toepassing. Zijn tweede bestuurstermijn is in november 2020 geëindigd. Everts is in 2011 in dienst gekomen bij de AFM en is in 2012 tot het bestuur toegetreden. Bestuurslid Hanzo van Beusekom heeft de verantwoordelijkheid voor het toezicht op kapitaalmarkten, accountantsorganisaties en financiële verslaggeving van beursgenoteerde bedrijven van Everts overgenomen. De verantwoordelijkheid voor het toezicht op assetmanagement is van Everts overgenomen door bestuurslid Jos Heuvelman.

Chief Operating Officer Ellen van Schoten heeft op 31 december 2020 na ruim drie jaar de AFM verlaten. Zij is per 1 januari 2021 als lid toegetreden tot het college van bestuur van de Erasmus Universiteit in Rotterdam.

AFM in cassatie tegen uitspraak gerechtshof Amsterdam over eenzijdige aanpassing AFM-pensioenregeling

Op 3 november 2020 heeft het gerechtshof Amsterdam uitspraak gedaan in de zaak die enkele werknemers van de AFM hadden aangespannen tegen de AFM. In deze procedure stond de wijziging van de pensioenregeling van de AFM per 1 januari 2016 centraal. Het hof heeft enerzijds geoordeeld dat de AFM bevoegd was om de pensioenregeling eenzijdig te wijzigen vanwege een zwaarwichtig belang om de kostenontwikkeling van de pensioenregeling van de AFM onder controle te krijgen, maar anderzijds niet bevoegd was om eenzijdig wijzigingen door te voeren in reeds opgebouwde pensioenaanspraken. De AFM is inmiddels in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. Op basis van ingewonnen juridisch advies is de AFM van oordeel dat de kans op succes in de cassatieprocedure waarschijnlijk is voor twee van de drie onderdelen waarover het Hof heeft geoordeeld (herstelpremie en premiedemping). In de jaarrekening 2020 is een voorziening gevormd voor een derde onderdeel (indexatie) en de juridische kosten alsmede een uitgebreidere toelichting hierop bij zowel de voorziening als de 'niet verwerkte verplichtingen'.

[Verderop in het jaarverslag](#) gaan we dieper in op een aantal operationele risico's die wij zien binnen HR.

Planning, Control en Finance

Om de ambities van de AFM te kunnen waarmaken, hebben we ons de afgelopen jaren gericht op het versterken van het financieel beheer, procesbeheersing en kostenbeheersing. Deze aspecten blijven onveranderd belangrijk.

Kostenkader en heffingen

In 2020 is het Kostenkader 2021-2024 vastgesteld. Daardoor is in grote lijnen duidelijk wat de maximale kosten van het toezicht zullen zijn en hoe deze kosten zich gedurende deze periode ontwikkelen. Ook is in oktober 2020 het 'verbeterprogramma Heffingen' gestart. Dat moet de komende anderhalf jaar leiden tot het optimaliseren en digitaliseren van de voorkant van het heffingenproces. Zo is voor dat proces en het performancemanagement al gekeken of en hoe digitalisering en data-analyse kunnen bijdragen aan de kostenbeheersing en doelmatigheid van ons werk.

Efficiënter inkoopproces

Er zijn veel inspanningen verricht om meer inzicht en grip op de onrechtmatigheden te krijgen, en daarmee sturing. Het inkoopproces is beter en efficiënter ingericht, daarbij ondersteund door het gebruik van ons nieuwe inkoopstelsel Negometrix. De kennis van de inkooporganisatie is verder versterkt via onder meer trainingen op het gebied van categorie- en contractmanagement. Dit heeft in 2020 geleid tot een onrechtmatigheidspercentage van 0,26%.

Operationele risico's en beheersmaatregelen

Vernieuwing in de ICT-infrastructuur

De kwaliteit en functionaliteit van ICT-systemen dienen voldoende ondersteuning te bieden bij de vernieuwing van het toezicht.

De AFM heeft de ambitie een toonaangevende en datagedreven gedragstoezichthouder te zijn. Onze informatie- en communicatietechnologie moet deze ambitie ondersteunen. In 2019 is een Europese aanbesteding gestart om de standaard ICT-diensten te outsourcen. Het aanbestedingstraject is in 2020 afgerond en Cegeka is gekozen als IT-partner voor de AFM. Cegeka richt zich op de zogenaamde standaarddienstverlening, zoals kantoorautomatisering en beheer van de

infrastructuur. De outsourcing zorgt daarmee voor het versterken van de continuïteit en versnellen van de *time-to-market* van nieuwe ICT-producten.

Onze IT-organisatie heeft zich, met het oog op de outsourcing, steeds meer ontwikkeld naar een regie-organisatie. Het uitbesteden van ICT-processen vraagt meer aandacht voor het inrichten en aansturen van die processen. Daarvoor is capaciteit vrijgemaakt en medewerkers hebben aanvullende opleidingen gevolgd. In 2020 is daarnaast het platform voor relatiebeheer en toezichtprocessen doorontwikkeld. In dit systeem registreren we relatiegegevens en contacten met onze relaties op één centraal punt.

In coronatijd zijn we noodgedwongen meer digitaal gaan werken. Om te zorgen dat (vooral de ondersteunende) processen onze medewerkers optimaal kunnen blijven ondersteunen, zijn sommige processen versneld geautomatiseerd. Daarnaast is extra aandacht besteed aan de hiermee samenhangende verhoogde cyberrisico's. Bijvoorbeeld door het uitvoeren van awareness-activiteiten onder medewerkers. Zo proberen we de medewerkers meer weerbaar te maken tegen deze dreigingen.

Versnelling nodig in transformatie naar datagedreven toezichthouder

Om de transformatie naar een datagedreven toezichthouder binnen de AFM-organisatie te continueren en verder te verankeren, blijft het noodzakelijk om te investeren in hoogstaande technologieën en expertise.

Het vormgeven en realiseren van een transformatie naar datagedreven werken kent door het samenbrengen van verschillende disciplines per definitie veel overdracht, *training on the job* en samenwerken. Allerlei elementen die door werken op afstand in 2020 zijn bemoeilijkt. De ingezette outsourcing van de ICT-diensten is eveneens van invloed op dit risico.

Data speelt een grote rol, zeker ook in ons toezicht. In 2020 zijn verdere stappen gezet in de ontwikkeling naar datagedreven werken. Investering in de transformatie van ons toezicht, het aantrekken van nieuwe skills en expertise

en een versnelling van het huidige tempo van de ingezette verandering blijft noodzakelijk om de doelstelling datagedreven toezichthouder in 2022 te halen. Daarbij is het van belang dat zowel de technische infrastructuur, de toezichtprocessen én de kennis en vaardigheden op centraal niveau zijn ingericht. Rondom het goed gebruik van data moeten de beveiliging, governance en het beheer zijn ingericht om datagedreven toezicht te verankeren.

In 2020 is binnen het kapitaalmarkttoezicht een afdeling opgericht die zich bezighoudt met datagedreven toezicht. Er zijn aanvullende skills en expertises geworven en er bestaat een centrale pool van data-analisten binnen de AFM. De AFM kent een organisatiebreed opleidingsprogramma voor datagedreven werken. Alle medewerkers binnen ons toezicht krijgen een tiendaagse opleiding 'datagedreven toezicht'. Er is een speciale opleiding voor de data-analisten om te zorgen dat deze op het juiste volwassenheidsniveau komen. Ook alle leidinggevendenden hebben deelgenomen aan het programma.

In 2018 heeft de AFM met de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) en Autoriteit Consument en Markt (ACM) het data science-programma opgezet. Tijdens dit tweejarige programma werken de trainees bij alle drie de toezichthouders. Aan het eind van het traineeship treden bij alle drie de toezichthouders twee dataspecialisten in dienst. In 2020 is een nieuwe lichting data trainees gestart.

Goed werkgeverschap versterkt verandervermogen en executiekracht

Als werkgever vinden we het belangrijk dat medewerkers zich bij ons veilig, vitaal en 'thuis' voelen. Want dat is volgens ons de basis om te kunnen leren (van fouten), open te staan voor de wereld om je heen en het eerlijke gesprek met elkaar en de buitenwereld te kunnen voeren. Dit hebben we in 2020 gedaan met diverse activiteiten, onder andere op het gebied van diversiteit en inclusiviteit en vitaliteit. In het bijzonder hebben we tijdens de coronaperiode aandacht (gehad) voor het mentale welzijn van onze medewerkers en de verbinding met elkaar en de organisatie. Ook hebben we in 2020 onlinetrainingen aangeboden via het platform

van *Good Habitz*. Net zoals in de rest van de wereld is corona onderdeel van ons (werkend) leven geworden en dit vraagt van de AFM als werkgever om structurele aanpassingen.

Een belangrijke ontwikkeling die effect heeft op ons medewerkersbestand, is het rapport van de Commissie toekomst accountancysector. In 2020 zijn we een programma gestart ter voorbereiding op de uitbreiding van ons toezicht. We verwachten de komende jaren circa 25 fte aan te trekken voor deze taak en zijn gestart met de voorbereidingen hiervoor. Dit risico vraagt om extra aandacht, aangezien de nieuwe medewerkers die wij daarvoor willen aantrekken, zoals registeraccountants, tot een schaarse doelgroep behoren.

Coronapandemie bedreigt continuïteit werkzaamheden

De gevolgen van de coronapandemie vragen grote flexibiliteit van organisaties en hun medewerkers om de continuïteit van de werkzaamheden niet of zo min mogelijk in gevaar te laten komen. Zo ook bij de AFM.

Bij de eerste signalen over het coronavirus en de mogelijke gevolgen hebben we vroegtijdig het crisismanagement team (CMT) en een ondersteunende coronawerkgroep opgestart. Er is direct begonnen met het selecteren van

een tool (Webex) om video-vergaderen mogelijk te maken. Toen duidelijk werd dat thuiswerken de norm zou worden, is het aantal licenties voor thuiswerken opgeschaald zodat voor alle AFM'ers een licentie beschikbaar is gekomen. In het medewerkerstevredenheidonderzoek komen deze onderwerpen als positief naar voren.

De vitale en kantoorgebonden processen en functies zijn in kaart gebracht en deze medewerkers is de mogelijkheid geboden om op kantoor te werken. Het kantoor is ingericht op 1,5 meter door het plaatsen van stickers, banners en looprichtingen. De werkgroep heeft een (communicatie)plan opgesteld over thuiswerken, scenario's opschalen en de mogelijkheden om, binnen de regels, op kantoor te werken. Dit plan is toegepast bij het adviseren van het CMT en het hebben van een roadmap voor volgende stappen. Er wordt gekeken naar een plan om in 2021, als het weer mogelijk is, terugkeer naar kantoor te realiseren en er wordt in kaart gebracht welke mogelijkheden er zijn om ook in 2021 thuiswerken te ondersteunen en meer hybride te gaan werken.

Uiteraard is er veel noodzakelijke aandacht voor de fysieke en mentale situatie van medewerkers geweest. In blogs, trainingen en persoonlijke verhalen is hieraan aandacht besteed.

07

Personentoetsingen en maatregelen

Personentoetsingen

Personen die het beleid van een onderneming (mede) bepalen of toezicht houden op dit beleid moeten betrouwbaar en/of geschikt zijn voor de uitoefening van hun functie. Als deze personen aantreden bij een onderneming worden zij door de AFM en/of DNB getoetst op betrouwbaarheid en/of geschiktheid. Begin 2020 heeft de AFM besloten om de geschiktheidstoetsingen van sleutelfunctionarissen te centraliseren. Het gaat dan om de toetsingen van sleutelfunctionarissen binnen de toezichtgebieden kapitaalmarkten, accountancy en assetmanagement.

Van de jaarlijks 1.500 tot 2.000 aanvangs-toetsingen door de AFM, leidt ongeveer

95 procent tot een positief oordeel. De tabel in deze paragraaf toont het totaal aantal AFM-toetsingen, uitgesplitst naar de verschillende categorieën.

In 2020 is de AFM 1955 keer bevraagd door DNB in het kader van dubbele poortjes. De zogeheten 'dubbele poortjes-toetsingen' betreffen toetsingen door zowel de AFM als DNB. Omdat dit strikt genomen geen toetsingen maar informatieverzoeken zijn, zijn deze verzoeken niet in de telling opgenomen. In 2020 zijn geen aanvragen buiten behandeling gesteld of afgewezen. Wel zijn er gedurende het traject aanvragen ingetrokken door de aanvrager waardoor het totaal aantal aanvragen hoger ligt dan verleend.

Tabel 1: Overzicht toetsingen.

Aantal toetsingen per categorie	2020	2019	2018
Adviseurs / bemiddelaars/kredietaanbieders	1235	1409	1057
Beleggingsondernemingen/beleggingsinstellingen	448	348	283
Beleggingsobjecten en beurs	24	32	15
Accountantsorganisaties	85	125	149
Dubbele poortjes	19	32	11
Hertoetsing*	5	11	10
Totaal aantal toetsingen	1816	1957	1525

* zowel toetsingen betrouwbaarheid als toetsingen geschiktheid.

Maatregelen

In ons toezicht maken we gebruik van toezichtmaatregelen die gericht zijn op beïnvloeding met het doel om overtredingen te voorkomen (interventies), en maatregelen die primair een handhavend karakter hebben.

Bij interventies hebben we het meestal over [waarschuwbrieven en normoverdragende brieven](#). In 2020 zijn deze informele maatregelen vooral ingezet in het kader van de inrichting en uitvoering van het proces van productontwikkeling (PARP) of *product governance* door aanbieders van financiële producten. Daarnaast hebben wij met meerdere en afzonderlijke onderzoeken het afgelopen

jaar de mogelijkheden om [online zelfstandig \(execution only\) te beleggen](#) onder de loep genomen.

Het aantal (in)formele maatregelen kan per jaar sterk wisselen. Vaak is de complexiteit van de onderzoeken daar debet aan. Een proactieve aanpak in het toezicht vinden wij effectiever dan achteraf problemen corrigeren. Immers, bij herstel achteraf is de schade al geleden voor consumenten, markten, de economie en het vertrouwen in de financiële sector. Onze proactieve aanpak heeft ertoe geleid dat het aantal informele maatregelen is gestegen ten opzichte van het aantal maatregelen met een primair handhavend karakter. Deze zijn zelfs in

aantal gedaald. In 2020 bedroeg het totaal aantal (formele en informele) toezichtmaatregelen 906, tegen 684 in 2019.

Formele maatregelen

Boetes

In 2020 hebben we 13 boetes opgelegd, tegenover 15 in 2019. De trajecten die uiteindelijk tot boetes leiden zijn intensief qua voorbereiding, onderzoek en afhandeling. We zetten de boetes gericht in, waarbij de aard van de boete en het maatschappelijk effect ervan zwaarder wegen dan het aantal opgelegde boetes. Het aantal boetes is in lijn met het gemiddelde aantal boetes sinds 2015.

Het totaal opgelegde bedrag aan boetes in 2020 (€ 2,2 miljoen) blijft als geheel achter bij het bedrag in 2019 (€ 8,2 miljoen) en 2018 (€ 3,2 miljoen). Het verschil met vorig jaar laat zich verklaren doordat er in 2019 een paar forse boetes bij zaten. De hoogste boete in 2019 bedroeg € 2,0 miljoen.

Een speerpunt van de AFM was in 2020 verscherpte controle op hoe banken, verzekeraars en kredietverstrekkers pensioen- en hypotheekproducten op de markt brengen. Daar gaan we ook in 2021 mee verder.

Boetes verantwoorden we pas als opbrengsten in de jaarrekening zodra ze onherroepelijk zijn en we het bedrag daadwerkelijk hebben ontvangen. Hierdoor kan de in de jaarrekening verantwoorde boeteopbrengst afwijken van de totale hoogte van de opgelegde boetes.

Lasten onder dwangsom

De last onder dwangsom wordt vaak ingezet om informatie te verkrijgen van ondernemingen die geen gevolg geven aan onze reguliere verzoeken om informatie of om een onderneming te laten ophouden met bepaalde schadelijke activiteiten. Het aantal lasten onder dwangsom dat in 2020 is opgelegd bedraagt 4 (2019: 12).

Vergunningintrekking

De vergunningintrekkingen als formele maatregel betreffen onder meer (deel) intrekkingen als gevolg van het niet voldoen aan de vakbekwaamheidseisen en beheerste bedrijfsvoering. In 2020 waren er 3 intrekkingen, in 2019 waren dat er 5.

Informele toezichtmaatregelen

Het totaal aantal informele maatregelen bedraagt 862 (2019: 616). De informele maatregelen bestaan uit normoverdragende- en waarschuwingsgesprekken/brieven. Daarbij is er een verschuiving van waarschuwingsgesprekken/brieven naar normoverdragend, die ook al deels zichtbaar was in 2019. De stijgende trend van het aantal informele maatregelen heeft te maken met zowel de corona-crisis als een proactieve aanpak waarbij we het zoveel mogelijk in maatregelen zoeken die overtredingen kunnen voorkomen. Verder wordt het verschil veroorzaakt door de 150 norminformerende brieven die gestuurd zijn naar alle beleggingsondernemingen inzake productgovernance. Normaal gesproken sturen we deze brieven enkel aan het beperkt aantal onderzochte partijen. Reden hiervan was dat we bij de onderzochte partijen zagen dat hun distributiestrategie niet doelgroep specifiek was. En we hadden de verwachting dat dit veel breder in de sector het geval was.

De opgelegde maatregelen betreffen issues zoals: informatieverstrekkingssignalen, (deel) illegaliteit, benoeming zonder voorafgaande goedkeuring AFM en niet gemelde antecedenten.

Tabel 2: Overzicht toezichtmaatregelen.

Overzicht maatregelen	2020	2019	2018
Formele toezichtmaatregelen			
Opgelegde boetes	13	15	9
Opgelegde lasten onder dwangsom	4	12	12
Aangiftes	-	-	2
Vergunning intrekkingen	3	5	20
Aanwijzingen	3	3	3
Openbare waarschuwingen	17	30	27
Mededeling zonder aanbeveling (Wtfv)	2	3	3
Klachten accountkamer	2	-	4
Totaal aantal formele maatregelen	44	68	80
Informele maatregelen			
Normoverdracht waarschuwingsbrieven	125	316	386
Normoverdracht: overige normoverdragende brieven (*)	737	300	280
Totaal aantal informerende maatregelen	862	616	666

* Hieronder vallen zowel normoverdragende brieven (wel overtreding, geen waarschuwing) als norminformerende brieven (geen overtreding, geen waarschuwing).

08

Stakeholderdialoog

Om zo effectief en efficiënt mogelijk invulling te geven aan ons wettelijk mandaat, voeren wij ons toezicht probleem- en risicogestuurd uit. Dit houdt in dat wij, zoals ook in [onze toezichtaanpak](#) staat, de belangrijkste risico's proberen te identificeren en daar structurele oplossingen voor willen realiseren. Dat vraagt een doorlopende analyse en interpretatie van risico's, ook van nieuwe en veranderende risico's. Het aanpakken daarvan kan een vernieuwing van het toezicht of soms van het wettelijk kader vergen. Daarom is het van belang dat wij in continue dialoog met onze externe stakeholders staan, zoals de financiële sector en haar vertegenwoordigers, de ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en de Europese instituties.

Toezicht op financiële dienstverlening

In het kader van ons toezicht op financiële dienstverlening onderhouden wij met een groot aantal brancheverenigingen nauw contact, zoals de Pensioenfederatie, de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), Vereniging van Vermogensbeheerders en Adviseurs (VV&A), het Verbond van Verzekeraars, en Adfiz. Ook onderhouden we contact met de Contactgroep Automatisering. Direct contact met financieel dienstverleners hadden we in 2020 met onze kantoorbezoeken. Van beide kanten werd dit (online) contact gewaardeerd om begrip voor elkaars positie te krijgen. In het [rapport 'Marktindrukken'](#) hebben wij onder andere de uitkomsten van deze bezoeken aan de markt teruggegeven.

Naar aanleiding van ons [onderzoek naar productontwikkeling in de volmachtmarkt](#), hebben wij samen met de Nederlandse Vereniging van Gevolmachtigde Assurantiebedrijven (NVGA) de volmachtmarkt proberen duidelijk te maken wat wij van hen verwachten door via de NVGA een algemene brief te versturen naar alle ongeveer 250 gevolmachtigd agenten in Nederland. Daarin stond een uitleg van de belangrijkste PARP-normen. Ook heeft in het blad van de NVGA een interview over PARP gestaan met een van de hoofden binnen de AFM.

Daarnaast is er afgelopen jaar veelvuldig intensief contact geweest met de NVB in het kader van een breed scala van onderwerpen. Het betrof

hier de gevolgen van de coronapandemie, zoals gerelateerde verzoeken om betaalpauses ten aanzien van hypotheek en consumptieve kredieten. Ook spraken wij met de NVB over de [aanscherping van de leennormen voor consumptieve kredieten](#) (samen met de Vereniging van Financieringsondernemingen in Nederland) en over de aanpak van klanten met een aflossingsvrije hypotheek die een hoog risico lopen aan het einde van de looptijd niet te kunnen aflossen of oversluiten. Ten aanzien van dit laatste onderwerp organiseerde de AFM op 5 februari 2020 ook een seminar zodat de grootbanken hun ervaringen konden delen met de overige hypotheekaanbieders.

Als adviserend lid hebben wij deelgenomen aan de Stuurgroep Uitwerking Pensioenakkoord onder leiding van het ministerie van SZW. In deze stuurgroep hebben wij gewezen op het belang van deelnemersbescherming in de overgang naar een nieuw pensioenstelsel. Ook hebben wij deelgenomen aan verschillende werkverbanden onder de stuurgroep die belast waren met de technische uitwerking van de uitgangspunten van het Pensioenakkoord van juni 2019. De overleggen in de stuurgroep hebben geleid tot conceptversie van de Wet toekomst Pensioenstelsel, dat eind 2020 ter openbare consultatie is aangeboden.

Op diverse momenten heeft de AFM bijdragen geleverd aan evenementen van de sector. Zo was bestuurder Jos Heuvelman spreker op het [IIR Hypotheken event](#) over de uitdagingen in de hypotheeksector. Ook gaf hij zijn kijk op de beprijzingstechnieken door innovatie in de verzekeringswereld bij de jaarlijkse InsurTech van het Verbond van Verzekeraars en sprak hij de aanwezigen toe bij het online event ['De Financiële Poort'](#) van de Nederlandse Vereniging van Banken over het sturen van gedrag van consumenten

Toezicht op kapitaalmarkten

De Commissie Kapitaalmarkt is in 2020 twee keer bijeengekomen en adviseert de AFM over casuïstiek, wetgevingsaspecten en interpretaties van openbare biedingen, marktmisbruikvraagstukken en prospectusvraagstukken. Verder adviseert de commissie over de hoofdlijnen van het beleid over het toezicht op financiële verslaggeving en het toezicht op

accountantsorganisaties. In 2020 is gesproken over de rol van de accountant en financiële verslaggeving in de coronatijd en het belang van niet-financiële informatie. Verder heeft Invest NL zijn werkzaamheden toegelicht, waarbij is ingezoomd op de raakvlakken met de AFM.

Met collega-toezichthouders heeft de AFM tijdens de *Market Conduct Round Table* gesproken over trends en toezichttechnieken op het gebied van marktmisbruik. Door ervaringen uit te wisselen, wordt het toezicht versterkt. Met de Franse toezichthouder *Autorités des Marchés Financiers* (AMF) is sprake van toenemende samenwerking op het gebied van shortselling- en marktmisbruiktoezicht. Met de Scandinavische toezichthouders is ook een operationele samenwerking ten behoeve van MiFID-transactierapportage-toezicht.

Vanuit het Financieel Expertise Centrum (FEC) wordt samengewerkt om de integriteit van de financiële sector te versterken. Het FEC is een samenwerkingsverband tussen autoriteiten met een toezicht-, controle-, vervolgings- of opsporingstaak in de financiële sector. De AFM gebruikt onderzoeks- en opsporingsinformatie van FEC-partners in haar onderzoeken. Denk bijvoorbeeld aan informatie van de Belastingdienst die wordt gebruikt in een toezichtgesprek of bij een geschiktheids- of betrouwbaarheidstoetsing.

Toezicht op assetmanagement

Met brancheorganisatie Dufas (Dutch Fund and Asset Management Association) en de Europese brancheorganisatie EFAMA (European Fund and Asset Management Association) voeren we meermalen per jaar regulier overleg over de thema's uit de toezichtagenda. Zo is onder meer gesproken over de implementatie van de duurzaamheidswet- en regelgeving en de risico's van uitbesteding. Daarover is ook gesproken met NVB, PF en BvV. Met EFAMA zijn daarnaast onze aanbevelingen voor de AIFMD-review doorgenomen.

De AFM heeft bij ESMA een presentatie gegeven over uitbestedingen binnen de keten en hiermee samenhangende risico's. Hiermee hebben we het onderwerp internationaal nadrukkelijk onder de aandacht gebracht. Ook zijn in samenwerking met ESMA meerdere onderzoeken uitgevoerd

(zie activiteiten). Ook zijn we continu betrokken bij internationale werkgroepen binnen ESMA, op het gebied van duurzaamheid, toezichtconvergentie en onderwerpen die AIFMD en UCITS-vergunninghouders raken.

De komende jaren wordt veel nieuwe duurzaamheidswetgeving geïntroduceerd. Zo treedt in 2021 een nieuwe verordening (SFDR) in werking met aanvullende transparantievereisten op het vlak van duurzaamheid. Op 2 december 2020 heeft de AFM met enkele marktpartijen deelgenomen aan een online-debat, georganiseerd door de Amerikaanse financiële dienstverlener Morningstar.

Mede vanwege de coronacrisis hebben we de contacten met een dwarsdoorsnede van partijen in de markt geïntensiveerd. Dit is een nuttige aanvulling op onze monitoring van de markt(ontwikkelingen), waardoor de marktpartijen de gelegenheid hadden issues bij ons aan te kaarten en wij ons beeld van de markt(ontwikkelingen) konden aanvullen.

Toezicht op accountantsorganisaties en financiële verslaggeving

De AFM organiseerde in december een webinar voor leden van auditcommissies. Zij spelen een belangrijke rol in de keten van financiële verslaggeving. Wij gingen met hen in gesprek over hun rol, hun verantwoordelijkheden en belangrijke uitdagingen die nu en in de (nabije) toekomst spelen.

Samen met beroepsvereniging NBA en XBRL Nederland organiseerden wij drie seminars over het nieuwe [Europese verslaggevingsformat ESEF](#). Daarin deelden we belangrijke informatie met relevante marktpartijen over het verslaggevingsformat en de wijze waarop dat bij de AFM gedeponeerd moet worden.

Op verschillende momenten voerden we dialoog met belangrijke stakeholders in de accountancysector over de kwaliteitsslag bij accountantsorganisaties. Zo traden we in contact met de OOB-accountantsorganisaties over de [uitkomsten van ons onderzoek naar kwaliteitsslag bij de zogeheten Big 4](#). We organiseerden ook een rondetafelbijeenkomst met OOB-accountantsorganisaties, de NBA en

de Kwartiermakers Toekomst Accountancy over de kwaliteit van wettelijke controles.

De Commissie Financiële Verslaggeving & Accountancy van de AFM, die in 2020 zes leden telde en bestaat uit experts uit de accountancysector, wetenschap en van belangenpartijen, leverde een belangrijke bijdrage aan de bredere oordeelsvorming over ons toezicht. Zij waren onder meer betrokken bij de voorbereidingen voor ons webinar voor auditcommissieleden, ons [rapport over de effecten van de coronacrisis in financiële halfjaarberichten](#) en de voorbereidingen op veranderingen in het toezicht van de AFM op de accountancysector.

Onze bestuursleden namen in 2020 regelmatig deel aan events en bijeenkomsten die door de sector werden georganiseerd. Zo sprak Hanzo van Beusekom in september bij het Rode Loper-debat over de rol van accountants en toezichthouders bij de Wirecard-affaire in Duitsland. Laura van Geest was in november bij het Kristal Event van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat en sprak daar over duurzaamheid in financiële verslaggeving.

Adviserend panel

De AFM heeft in 2020 drie bijeenkomsten georganiseerd met het [adviserend panel](#), waarvan één schriftelijk en één digitaal heeft plaatsgevonden vanwege de coronamaatregelen. In dit panel nemen organisaties plaats die belang hebben bij ons toezicht. Tijdens de bijeenkomsten hebben wij vragen beantwoord over onder meer [het nieuwe kostenkader 2021-2024](#), de begroting, de voortgang van de activiteiten en onze jaarverantwoording.

Consumentenonderzoek

De AFM heeft enkele onderzoeken gedaan onder consumenten om hun stem ook in ons toezicht mee te laten wegen. Halfjaarlijks voeren we de [AFM Consumentenmonitor](#) uit waarmee we onder meer hypotheeksluiters, particuliere beleggers of pensioendeelnemers bevragen om zo meer inzicht in ontwikkelingen in de markt en mogelijke risico's te krijgen.

In 2020 hebben we in [een van de onderzoeken](#) de verwachte gevolgen van de coronapandemie meegenomen. Bijna twee derde van de hypotheeksluiters maakte zich destijds geen zorgen over de hypotheeklasten ondanks de coronacrisis. De jongeren maakten zich wel meer zorgen dan de 55+'ers.

Het AFM Consument&Panel bestaat uit ruim 1500 consumenten die via vragenlijsten en polls hun inzichten met de AFM delen. In 2020 bijvoorbeeld rond aanvullende zorgverzekeringen, de eventuele gevolgen van een negatieve spaarrente en over nieuwe Europese informatiedocumenten voor duurzame financiële producten. Resultaten van Panel en Monitor gebruikt de AFM in (wetenschappelijke) publicaties, presentaties en rapporten.

Meldpunt en ondernemersloket

De coronapandemie heeft, zoals eerder gemeld, gevolgen gehad voor de werkzaamheden van de AFM en dan zeker ook de bereikbaarheid van het Meldpunt financiële markten en het Ondernemersloket. Medio maart zijn wij overgestapt van telefonische bereikbaarheid naar mail voor het eerste contactmoment.

	Telefonisch	Per mail	Contact-momenten in 2020	Contact-momenten in 2019
Ondernemersloket	2.155	11.563	13.718	17.523
Meldpunt financiële markten	926	7.748	8.674	10.164
Contactmomenten totaal			22.392	27.687

09

Organisatie en besturing

60

Verslag raad van toezicht

[Lees meer →](#)

68

Governance bij de AFM

[Lees meer →](#)

64

Samenstelling raad van toezicht en bestuur

[Lees meer →](#)

Verslag raad van toezicht

Externe ontwikkelingen bepalen in hoge mate de richting van het toezicht van de AFM. In 2020 zorgde de coronapandemie voor een enorme impact op de hele financiële sector. Economische krimp, steunpakketten, massaal thuiswerken, dit alles was in 2019 niet voorzien.

Gelukkig heeft de coronacrisis relatief weinig impact gehad op de resultaten die de AFM heeft bereikt. Onverminderd hard is doorgewerkt aan de voorbereiding op de uitbreiding van het toezicht voor accountantsorganisaties. Verder verwelkomt de AFM het gesloten pensioenakkoord; de pensioenhervorming is complex en veelomvattend en zal veel van de sector vergen. Brexit is eind 2020 een feit en de transitieperiode is voorbij. De AFM heeft zich hier goed op voorbereid en de nodige vergunningen zijn verstrekt.

Het jaar 2020 heeft van het bestuur en de medewerkers veel flexibiliteit, doorzettingsvermogen en extra inzet gevraagd. De raad is hen enorm erkentelijk voor de wijze waarop zij zich in 2020 hebben ingezet voor het toezicht van de AFM. Ook zal 2021 een andere manier van werken en toezichthouden vragen. De raad heeft er alle vertrouwen in dat het bestuur en de medewerkers deze uitdaging met veerkracht en energie zullen aangaan.

Vertrek en benoemingen bestuurders en leden raad van toezicht

Per 1 februari 2020 is Laura van Geest gestart als nieuwe bestuursvoorzitter. Per 12 mei heeft Gerben Everts zijn bestuursverantwoordelijkheden neergelegd en heeft hij per 12 november 2020 de AFM verlaten. Als gevolg van het vertrek van Gerben Everts is de portefeuilleverdeling in het bestuur gewijzigd. Het bestuur bestaat per 12 mei 2020 uit drie statutaire leden. De raad bedankt Gerben Everts voor zijn enorme inzet voor de AFM, in het bijzonder voor het toezicht op de kapitaalmarkten en accountants. Per 1 januari 2021 heeft Ellen van Schoten als Chief Operating Officer (COO) de AFM verlaten om te starten als bestuurder bij de Erasmus Universiteit

Rotterdam. De raad wil Ellen van Schoten heel hartelijk bedanken voor de doorgevoerde professionalisering in het interne bedrijf van de AFM.

De samenstelling van de raad is in 2020 ongewijzigd gebleven. Per 1 september 2020 is Willemijn van Dolen herbenoemd voor een periode van vier jaar. De raad is verheugd dat zij zich met haar ervaring en kennis op het gebied van data- en gedragswetenschappen voor de AFM blijft inzetten. Van 20 maart tot 9 juli 2020 is Martin van Rijn tijdelijk teruggetreden als voorzitter raad van toezicht. Gedurende deze periode was hij minister van Medische Zorg in verband met de coronacrisis. Willemijn van Dolen heeft de functie als voorzitter waargenomen gedurende deze periode.

Werkzaamheden – algemeen

De raad en het bestuur spraken frequent over belangrijke strategische toezichtonderwerpen. Iedere vergadering informeerde het bestuur de raad via het bestuursbericht over de prioriteiten en belangrijkste activiteiten van de AFM. Door de uitbraak van de coronacrisis werd vanaf maart het managen van de coronacrisis door het bestuur frequent besproken met de raad van toezicht. Niet alleen de impact voor de organisatie zelf, maar ook werd breder gekeken naar de invloed op het toezicht van de AFM (herijking agenda 2020) en de financiële sector. Een interne scenarioanalyse over de wereld na corona werd besproken. Specifiek werd gediscussieerd over de risico's, mogelijke oplossingen en het mandaat van de AFM. Ook werden externe deskundigen uitgenodigd om de raad en het bestuur te voeden met relevante kennis om zo adequaat mogelijk te kunnen handelen en vooruitkijken in deze onvoorspelbare periode.

Begin 2020 werd het eindrapport van de Commissie toekomst accountancysector (CTA) gepubliceerd, later gevolgd door een kabinetsreactie. De AFM steunt de voorgestelde maatregelen om het toezicht op de niet-OOB-accountantsorganisaties te versterken. In de raad is uitvoerig gesproken over de randvoorwaarden die nodig zijn om deze uitbreiding van het toezicht waar te maken zonder afbreuk te doen aan de inzet op de kwaliteit van het toezicht op de OOB-controles.

Het anti-witwastoezicht voor beleggingsinstellingen en –ondernemingen is intensief behandeld. De uitvragen voor het anti-witwastoezicht gingen onverminderd voort en de raad ondersteunt van harte de inzet die de AFM hierop inzet.

De raad en het bestuur bespraken verder de impact van de lage rente op de toezichtactiviteiten van de AFM. De aanhoudende lage rente kan de leennormen onder druk zetten en daarmee ook de zorgplicht. Specifiek is aan de hand van een aantal dilemma's stil gestaan bij de wijze van communicatie richting klanten en de impact van corona.

De transitie van de AFM naar een datagedreven toezichthouder kwam in 2020 meerdere malen aan de orde in de raad. Specifiek werd advies aan de raad gevraagd op een aantal uitdagingen waaronder de gewenste organisatorische 'end state' en privacy issues. De raad benadrukt het belang om de stakeholders bij de ontwikkeling van het datagedreven toezicht te betrekken.

De raad ging tijdens de jaarlijkse 'off-site' met het bestuur in op de strategische uitdagingen van AFM en sprak daarbij uitgebreid over duurzaamheid, herijking van de visie zorgplicht en de impact van brexit.

Naast bovengenoemde onderwerpen is de raad in 2020 ook geïnformeerd over consumptief krediet, toezicht op pensioen, de juridische rapportage, voortgang aflossingsvrije hypotheek en leerpunten uit de casus Wirecard.

Governance en compliance

In 2020 is een grote actualisatieslag afgerond en beschikt de AFM over adequate regelingen op het gebied van governance en compliance. De raad heeft onder meer zijn goedkeuring verleend aan de aangepaste statuten van de AFM, het bestuursreglement, het reglement raad van toezicht (en commissies), de (herziene) gedragscode AFM en de mandaatregeling AFM. De actuele regelingen zijn op de website van de AFM te vinden.

Tijdens elke vergadering heeft de raad in aanwezigheid van de compliance officer het register nevenfuncties behandeld. Tevens heeft de raad verschillende nevenfuncties conform het daarvoor geldende toetsingskader beoordeeld.

Bedrijfsvoering

De raad heeft in 2020 de periodieke financiële rapportages beoordeeld. De raad heeft verder goedkeuring verleend aan de AFM Agenda 2021 (inclusief begroting) en de opdrachtverstrekking aan de externe accountant. In de hele raad is ook de opvolgingsplanning besproken. Eind 2020 is zowel de auditcommissie als de raad door het bestuur betrokken bij de financiële implicaties die ontstaan door het arrest van het gerechtshof over de AFM Pensioenregeling.

Auditcommissie

Specifieke speerpunten van de auditcommissie dit jaar waren de outsourcing van de IT, het nieuwe kostenkader 2021-2024, de financiële dashboards, de verdere verankering van risicomanagement inclusief diverse risicomanagementrapportages. De auditcommissie is middels periodieke rapportages geïnformeerd over de voortgang van de transitie van de IT-dienstverlening naar Cégeka. Extra investeringen door het bestuur zijn nodig gebleken om de IT-dienstverlening op het gewenste niveau te krijgen. Verder is de auditcommissie periodiek door het bestuur geïnformeerd over het nieuwe kostenkader 2021 – 2024 en de (financiële) dashboards. In 2020 heeft de auditcommissie goedkeuring verleend aan het Charter Operational Risk board en ook aan het beleid voor risicomanagement voor de uitvoeringsrisico's. In 2020 is weer een mooie stap voorwaarts genomen om risicomanagement binnen de AFM te

verankeren. De Interne Audit Dienst (IAD) heeft diverse auditrapporten geagendeerd en de auditcommissie heeft goedkeuring verleend aan het jaarplan van de IAD en het charter IAD. De auditcommissie heeft een evaluatiegesprek met hoofd IAD gevoerd. De raad van toezicht heeft separaat overlegd met de externe accountant, zonder aanwezigheid van het bestuur. De auditcommissie heeft dit gesprek voorbereid. De onderwerpen die hier zijn besproken, waren informatiebeveiliging, ervaringen met de uitvoering van de externe audit en een aantal specifieke auditbevindingen.

Benoemingen- en remuneratiecommissie

De benoemingen- en remuneratiecommissie heeft de voordracht voor herbenoeming voor Willemijn van Dolen voorbereid. De raad heeft vervolgens een voordracht tot herbenoeming gedaan aan de minister.

In de commissie is ook de uitgebreide kwalitatieve en kwantitatieve analyse van de uitstroomcijfers besproken. In zijn totaliteit lijkt de uitstroom niet bijzonder te zijn en dat stemt gerust. De commissie vraagt extra alert te zijn op de uitstroom bij starters en data-experts en waar mogelijk extra actie te ondernemen om de uitstroom te minimaliseren. Verder is in de benoemingen- en remuneratie gesproken over de opvolgingsplanning en het proces van evaluatie van bestuurders.

Permanente educatie

Evenals in 2019 heeft de raad ook in 2020 gesprekken gevoerd met stakeholders. Dit keer is gesproken met CEO's van partijen uit het toezicht op de kapitaalmarkten. Er werd onder meer stil gestaan bij toekomstige ontwikkelingen in de markt en de impact daarvan op de AFM. Ook in 2021 worden deze gesprekken voortgezet. Het is voor de raad een belangrijk middel om zicht te houden op belangrijke marktontwikkelingen.

Daarnaast zijn er twee permanente educatiesessies georganiseerd voor de raad. De eerste sessie stond in het teken van datagedreven toezicht. De raad is door een externe begeleider onderwezen over 'artificial intelligence' (AI), de uitdagingen en successen bij AI en is de vertaalslag naar de AFM gemaakt. De

tweede sessie is gehouden in aanwezigheid van het bestuur en werd stilgestaan bij de impact van de coronacrisis op de maatschappij, en meer specifiek op de financiële sector. Ook werd de raad uitgebreid geïnformeerd uit twee trends uit Trendzicht 2021, namelijk de verantwoorde hypotheekverstrekking en de concurrentie tussen beurzen en handelsplatformen binnen één Europese kapitaalmarkt.

Leden van de raad van toezicht zijn twee keer per jaar aanwezig bij overlegvergaderingen met de ondernemingsraad. De raad spreekt twee keer per jaar met het ministerie van Financiën op basis van een vaste overlegstructuur.

Evaluatie raad van toezicht en bestuur

Begin 2020 heeft de evaluatie van de individuele bestuurders plaatsgevonden evenals van het bestuur als collectief. Hiervoor is input opgehaald bij onder meer afdelingshoofden, collega-bestuurders en de raad van toezicht. Vervolgens heeft de raad in individuele gesprekken met bestuurders gesproken. Hierbij zijn ook ontwikkelpunten en scholingsbehoefte aan de orde gekomen. De raad is van mening dat het bestuur adequaat functioneert en zijn taken goed uitvoert.

Als follow up van de zelfevaluatie in 2019 heeft de raad begin 2020 een toezichtvisie ontwikkeld en vastgesteld. Hierin zijn duidelijk de rollen en verantwoordelijkheden besproken. Eind 2020 heeft onder externe begeleiding de zelfevaluatie 2020 plaatsgevonden. Deze bestond uit de evaluatie van het individuele functioneren van de leden van de raad van toezicht, de evaluatie van de raad als geheel en de commissies. De resultaten zijn in de raad van toezicht en het bestuur besproken. Belangrijke bevinding uit deze evaluatie is dat er rust en stabiliteit is gekomen in de raad van toezicht. Qua samenstelling zijn beide gremia nu ook goed op orde. Als follow up wordt specifiek inzichtelijk gemaakt welke onderwerpen in welk stadium met de raad worden besproken en welke rol/ input daarbij van de raad gewenst is. Daarnaast wordt geïnvesteerd in een nadere kennismaking en verdieping tussen het bestuur en de raad van toezicht.

Bijeenkomsten raad van toezicht en commissies en aanwezigheid commissarissen

- De raad van toezicht heeft in 2020 zeven keer regulier vergaderd, waarvan één keer buiten aanwezigheid van het bestuur. Waar nodig heeft nog een enkele keer een telefonisch/digitaal overleg plaatsgevonden. De vergaderingen hebben grotendeels digitaal via videobellen plaatsgevonden. RvT-leden Van Rijn, Langezaal en Van Dolen zijn allen bij één vergadering afwezig geweest. Daarmee komt hun aanwezigheidspercentage op 86%. Daarnaast heeft Van Rijn één reguliere vergadering gemist in verband met zijn tijdelijk terugtreden. Rvt-lid De Jong was afwezig bij de strategiesessie.
- De auditcommissie heeft in 2020 drie keer regulier vergaderd, plus één aanvullende vergadering. Alle commissieleden waren bij de reguliere vergaderingen aanwezig. De vergaderingen hebben grotendeels digitaal via videobellen plaatsgevonden. De vergaderingen vonden plaats in aanwezigheid van de bestuursvoorzitter, COO, hoofd Planning, Control en Financiën en hoofd Interne Audit Dienst. De externe accountant van de Auditdienst Rijk (ADR) is aanwezig geweest bij de vergaderingen waar de jaarrekening, begroting, managementletter en opdrachtbevestiging ADR zijn besproken.
- De benoemingen- en remuneratiecommissie heeft in 2020 twee keer regulier vergaderd en heeft daarnaast waar nodig buiten de vergaderingen om (telefonisch) overleg gevoerd. De vergaderingen hebben grotendeels digitaal plaatsgevonden. Alle commissieleden waren bij de reguliere vergaderingen aanwezig. Zij vonden plaats in aanwezigheid van de bestuursvoorzitter en het hoofd Human Resources & Facilitair Bedrijf.

Onafhankelijkheid en tegenstrijdige belangen

In de statuten is opgenomen dat leden van de raad van toezicht hun werkzaamheden verrichten zonder last of ruggespraak. Bij de vervulling van hun taak richten zij zich op het belang van de stichting en hebben zij oog hebben voor de reputatie van de stichting en haar wettelijke en maatschappelijke taken en doelstellingen. Elke vorm van belangenverstrengeling wordt vermeden. In de regeling belangenverstrengeling is dit nader uitgewerkt. Als een lid van de raad van toezicht een mogelijk direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang van de AFM, is hij niet aanwezig bij de beraadslaging en de besluitvorming ter zake. In 2020 is dit niet voorgekomen.

Over dit verslag

De raad heeft goedkeuring verleend aan het jaarverslag en de jaarrekening over 2020. Bij de behandeling van de jaarrekening was de externe accountant van de AFM aanwezig.

Amsterdam, 1 maart 2021

Raad van toezicht AFM

Samenstelling Raad van toezicht

In 2020 bestond de raad van toezicht uit¹:

Voorzitter

Martin van Rijn
(1956)

Nederlandse nationaliteit, eerste benoeming als voorzitter per 24 mei 2019, lopende termijn tot 24 mei 2023, eerste benoeming als lid per 15 februari 2018, geëindigd op 23 mei 2019.

Vicevoorzitter

Willemijn van Dolen
(1972)

Nederlandse nationaliteit, eerste benoeming als lid per 1 september 2016, herbenoemd per 1 september 2020, lopende termijn tot 1 september 2024.

- Lid benoemingen- en remuneratiecommissie

¹ Van 20 maart tot 9 juli 2020 is Martin van Rijn tijdelijk teruggetreden als voorzitter raad van toezicht in verband met het aanvaarden van de tijdelijke functie minister Medische Zorg. Gedurende deze periode heeft Willemijn van Dolen het voorzitterschap waargenomen.

Lid

**Wendy de Jong
(1966)**

*Nederlandse en Canadese nationaliteit,
eerste benoeming als lid per 15 februari
2019, lopende termijn tot 15 februari 2023.*

- Voorzitter auditcommissie

Lid

**Rob Langezaal
(1966)**

*Nederlandse nationaliteit, eerste benoeming
als lid per 1 september 2019, lopende
termijn termijn tot 1 september 2023.*

- Voorzitter benoemingen- en
remuneratiecommissie

Lid

**David Voetelink
(1953)**

*Nederlandse nationaliteit, eerste
benoeming als lid per 15 juli 2019,
lopende termijn tot 15 juli 2023.*

- Lid auditcommissie
- Lid benoemingen- en
remuneratiecommissie

Samenstelling Bestuur

In 2020 bestond het bestuur uit:

Bestuursvoorzitter

**Laura van Geest
(1962)**

*Nederlandse nationaliteit, eerste
benoemingsdatum 1 februari 2020,
lopende termijn tot 1 februari 2024.*

Bestuurslid

**Hanzo van Beusekom
(1972)**

*Nederlandse nationaliteit, eerste
benoemingsdatum 1 juni 2018,
lopende termijn tot 1 juni 2022.*

Bestuurslid

**Jos Heuvelman
(1962)**

*Nederlandse nationaliteit, eerste
benoemingsdatum 1 september 2018,
lopende termijn tot 1 september 2022.*

Bestuurslid

**Gerben Everts
(1971)**

*Nederlandse nationaliteit, eerste
benoemingsdatum 1 november 2012,
teruggetreden per 12 mei 2020.*

COO*

**Ellen van Schoten
(1966)**

Nederlandse nationaliteit, datum in dienst 1 oktober 2017 en uit dienst 1 januari 2021.

* De COO is verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering van de AFM. De COO maakt geen onderdeel uit van het statutair bestuur van de AFM.

In Memoriam

**Arthur Docters
van Leeuwen**

In de nacht van vrijdag 14 augustus 2020 is AFM-oprichter Arthur Docters van Leeuwen op 75-jarige leeftijd overleden. Als eerste bestuursvoorzitter van de AFM heeft Docters van Leeuwen het toezicht op de financiële sector in Nederland op de kaart gezet. In de periode 1999-2007 was hij verantwoordelijk voor de uitbreiding van het toezicht op het effectenverkeer, met de Stichting Toezicht Effectenverkeer, naar gedragstoezicht op de gehele financiële sector, met de AFM.

Docters van Leeuwen streefde naar een daadkrachtige, onafhankelijke, en in binnen- en buitenland vermaarde gedragstoezichthouder. Wij zijn hem veel dank verschuldigd voor de wijze waarop hij de AFM heeft opgezet en uitgebouwd. Hij heeft gebouwd aan de kwaliteit van de organisatie in een periode waarin de AFM een groot aantal nieuwe taken kreeg toebedeeld. Daarmee heeft hij een grote bijdrage geleverd aan het verbeteren van duurzaam financieel welzijn in Nederland.

De portefeuillevverdeling van het bestuur is weergegeven in het [organogram](#) op de website van AFM. De overige functies van leden raad van toezicht en bestuur, evenals de profielschets raad van toezicht en bestuur zijn opgenomen [op de website van de AFM](#).

Governance bij de AFM

Organisatie en besturing

De AFM is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) met wettelijke bevoegdheden voor het gedragstoezicht op de financiële markten. Volgens de [Kaderwet zelfstandige bestuursorganen](#) is een zbo een bestuursorgaan van de centrale overheid dat bij of krachtens de wet met openbaar gezag is bekleed en niet hiërarchisch ondergeschikt is aan de minister. De AFM is een stichting (rechtspersoon) met een bestuur en een raad van toezicht.

De raad van toezicht ziet toe op de wijze waarop het bestuur van de AFM zijn taken verricht. De minister van Financiën benoemt het bestuur en de leden van de raad van toezicht. De raad van toezicht kan voor deze benoemingen een niet-bindende voordracht doen.

De Wet op het financieel toezicht (Wft) bevat diverse bepalingen over de governance van de AFM, waaronder regels voor de benoeming en beloning van de leden van het bestuur en de raad van toezicht. De Wft omschrijft ook de taken van de AFM. In de statuten en reglementen van de AFM zijn de governance en deze bepalingen verder uitgewerkt.

Corporate Governance Code

De AFM voldoet – waar mogelijk en relevant – aan dezelfde governance-eisen als die worden gesteld aan de onder haar toezicht staande beursgenoteerde vennootschappen. De AFM conformeert zich daarom vrijwillig aan de Nederlandse 'Corporate Governance Code' (de code).

Nederlandse beursvennootschappen worden geacht in 2021 te rapporteren over de naleving van de code over 2020. Om analoog te rapporteren over de naleving van de code door de AFM over 2020 heeft de AFM een overzicht opgesteld van alle bepalingen uit de code die worden toegepast binnen de organisatie. Dit overzicht, de Corporate Governance Code-matrix, laat ook zien welke bepalingen deels worden toegepast of niet van toepassing zijn, bijvoorbeeld omdat de AFM een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) is in de vorm van een stichting. Zo is ervoor gekozen bepalingen in de

code die gaan over de raad van commissarissen, voor de toepassing op de AFM te vertalen naar de raad van toezicht. De matrix is [via de website van de AFM](#) openbaar gemaakt.

In *best practice*-bepaling 2.1.6 van de code staat dat in de corporate governance verklaring verslag wordt gedaan over de uitvoering van het diversiteitsbeleid. De visie van de AFM op diversiteit is het hebben van een inclusieve cultuur. Doelstellingen die zijn geformuleerd, zijn:

1. het samenstellen van een divers bestuur en rvt;
2. het stimuleren van een inclusieve cultuur;
3. het vergroten van de externe bestuurlijke exposure op het gebied van inclusiviteit.

Het streefcijfer op gebied van genderdiversiteit is 40%. Voor het bestuur inclusief COO is dit percentage gehaald in 2020 (vanaf 1 februari met het aantreden van Laura van Geest als voorzitter). Voor de raad van toezicht is het streefpercentage eveneens gehaald. Verder heeft de AFM een visie op het gebied van diversiteit en inclusiviteit opgesteld. In deze visie is onder meer in kaart gebracht waar deze onderwerpen het toezichtwerk van de AFM raken. Ook gaat de visie in op werkgeverschap (bijvoorbeeld instroom en je thuis voelen bij de AFM ('onboarding')) en besluitvorming (meervoudig kijken).

Compliance en integriteit

Compliance en integriteit staan bij de AFM hoog in het vaandel. Het vertrouwen in de AFM wordt geschaad als haar medewerkers (on)bewust betrokken zijn bij niet-integer gedrag. Gelet op onze rol als toezichthouder op de financiële markten hebben AFM-medewerkers een voorbeeldfunctie als het gaat om integriteit.

Ook van de organisatie als geheel wordt hierin een voorbeeldrol verwacht. De positie en de reputatie van de AFM als toezichthouder kunnen alleen gegarandeerd zijn als wij zelf vooraanstaand zijn op het gebied van integriteit en integriteitsbeleid.

Om compliance en integriteit te bevorderen en te waarborgen kennen wij een Compliance Charter en hebben wij compliance officers benoemd. Hiermee is een rechtstreekse rapportagelijns richting de voorzitter van het bestuur en de voorzitter van de raad van toezicht geborgd, evenals toegang tot informatie en beschikbaarheid van toereikende middelen.

De compliancefunctie van de AFM bestond in 2020 uit een chief compliance officer, een senior compliance officer en een compliance officer, met waar nodig aanvullende ondersteuning (bijv. bij training, screening en onderzoeken). Ook werkt de compliancefunctie samen met andere tweedelijnsfuncties, zoals de privacy officer en de information security officer. De betreffende afdeling houdt zich behalve met compliance en integriteit ook bezig met informatiebeveiliging, operationeel risicomanagement en privacy. De chief compliance officer rapporteert periodiek aan het bestuur en de raad van toezicht. Daarnaast rapporteert de voorzitter van de raad van toezicht halfjaarlijks aan de minister van Financiën over compliance-aspecten die aan de orde zijn geweest in de raad van toezicht.

Activiteiten 2020

Een belangrijk deel van de activiteiten van de compliance functie is regulier van aard. De activiteiten bestonden onder meer uit het bewustmaken van medewerkers door bijvoorbeeld trainingen, het informeren van de medewerkers via intranetberichten en het aangaan van de dialoog tijdens speciaal georganiseerde spreekuren. Daarnaast vond monitoring plaats van onder andere privébeleggingstransacties, nevenactiviteiten, uitnodigingen en geschenken. Ook is de raad van toezicht over nevenfuncties en -werkzaamheden van (kandidaat) leden van de raad van toezicht en het bestuur geadviseerd. Naast het behandelen van individuele nevenactiviteiten is in de vergadering van de raad van toezicht regelmatig aandacht geweest voor het compliance- en integriteitsbeleid in bredere zin. Naast deze reguliere activiteiten zijn de inspanningen gericht geweest op de herziening van de gedragscode en de regelingen van de AFM.

De gedragscode is volledig herschreven en in lijn gebracht met nieuwe wet- en regelgeving en organisatieontwikkelingen. Daarnaast zijn ook alle regelingen en procedures die met de gedragscode samenhangen herzien en met de gedragscode samengevoegd in één document: de Gedragscode AFM. Deze treedt op 1 januari 2021 in werking.

Handhaving

In 2020 hebben wij intern enkele signalen ontvangen op het gebied van mogelijke overtredingen van de Gedragscode en de AFM Compliance-regelingen. In twee gevallen heeft dit geleid tot een feitenonderzoek die conform de geldende procedure zijn behandeld. In beide gevallen was sprake van een overtreding en zijn passende maatregelen genomen.

Klachtenregeling / General Counsel

De AFM en haar medewerkers moeten anderen op een correcte manier behandelen. Als een persoon van mening is dat dit niet het geval is geweest, kan hij of zij een klacht indienen bij de General Counsel van de AFM. Klachten worden zorgvuldig en in overeenstemming met het klachtenreglement en de Algemene wet bestuursrecht (Awb) afgehandeld.

In 2020 heeft de General Counsel geen formele klachtenprocedures in behandeling gehad. Vragen en algemene klachten over het beleid van de AFM zijn namens de General Counsel van een reactie voorzien. Klachten over onder toezicht staande instellingen zijn intern gesignaleerd ter ondersteuning van de uitoefening van het toezicht.

Juridische procedures en toelichting

Bezwaar en beroep

In 2020 hebben wij 79 bezwaren ontvangen, 30% minder dan in het voorgaande jaar (2019: 113). Het merendeel van de bezwaren (64) richtte zich tegen de heffingen die zijn opgelegd op grond van de [Wet bekostiging financieel toezicht](#) (Wbft). Deze bezwaren hadden betrekking op heffingen voor eenmalige toezichthandelingen en heffingen voor het doorlopend toezicht.

De overige 15 bezwaren richtten zich tegen diverse besluiten. Onder andere tegen het voornemen tot oplegging van een boete (5), een opgelegde last onder dwangsom (2) en de intrekking of afwijzing van een vergunning(aanvraag) (2).

In totaal hebben wij in 2020 97 bezwaren afgehandeld. Daarvan zijn er 39 ingetrokken, 22 achtten wij niet-ontvankelijk, 10 (gedeeltelijk) gegrond, 25 ongegrond en 1 is afgewezen. In ruim 98% van de gevallen hebben wij een beslissing op bezwaar genomen binnen de daarvoor geldende wettelijke termijnen.

Hoorcommissie

Voordat de AFM op een bezwaar beslist, stellen wij belanghebbenden in de gelegenheid om de bezwaren mondeling toe te lichten bij de hoorcommissie. In 2020 vonden 9 hoorzittingen plaats. Alleen als er redelijkerwijs geen twijfel mogelijk is over de te nemen beslissing op bezwaar, wordt hiervan afgezien. Wanneer belanghebbenden hebben verklaard geen gebruik te willen maken van het recht om te worden gehoord, wordt geen hoorzitting gehouden.

De hoorcommissie van de AFM, niet zijnde een adviescommissie in de zin van artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht, bestaat uit een externe voorzitter, een jurist van de afdeling Juridische Zaken en (soms) een vertegenwoordiger van de afdeling die het primaire besluit heeft voorbereid waartegen bezwaar wordt gemaakt. De hoorcommissie had in 2020 drie externe voorzitters: de heer mr. drs. C.O.W. Dubbelman, mevrouw prof. mr. drs. C.M. Grundmann – Van de Krol en de heer mr. drs. J.A.F. Peters.

Gerechtelijke procedures

Het aantal gerechtelijke procedures dat is aangespannen, is in 2020 iets gedaald ten opzichte van 2019 (38 in 2020 tegenover 40 in 2019). In 2020 is in 24 gerechtelijke procedures – voorlopige voorzieningen, beroep en hoger beroep – uitspraak gedaan. Een aantal procedures is mede rechtsvormend en principieel van aard. In 2020 waren 19 uitspraken gunstig, 3 deels gunstig en 2 niet gunstig voor de AFM. In ruim 85% van de procedures was de uitkomst dus (overwegend) positief voor de AFM. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als een door wederpartij gevraagde voorziening wordt afgewezen, beroep of hoger beroep van wederpartij ongegrond verklaard wordt, of als ons oordeel voor het overgrote deel in stand is gebleven.

	2020	2019
Aantal aangespannen procedures	38	40
Aantal gerechtelijke uitspraken	24*	33

Aantal gerechtelijke uitspraken

	2020	2019
Voorlopige voorzieningen	6	10
Beroep	10	15
Hoger beroep	7	8
Totaal	24*	33

* hierbij was één uitspraak in een civiele zaak

Besturingscyclus

Voor de interne sturing en de externe verantwoording maken wij gebruik van een besturingscyclus. In deze cyclus vindt binnen de financiële randvoorwaarden het proces plaats van (strategische) planning, uitvoering, (bij)sturing en verantwoording. Aan de hand van tussentijdse meetmomenten wordt beoordeeld of wij 'op koers' liggen. Zo nodig wordt bijgestuurd. Externe belanghebbenden krijgen informatie over de voortgang. In het jaarverslag leggen wij verantwoording af over de resultaten en effecten van onze inspanningen.

Risicobeheersing

Bestuur en management zijn verantwoordelijk voor opzet, bestaan en werking van een risicomanagementraamwerk. Onderdeel van dit stelsel is een risicomanagementproces, waarin risico's worden geïnventariseerd in relatie tot de te bereiken doelen, beheersmaatregelen worden getroffen (indien nodig) en de ontwikkeling van het risico wordt gemonitord. Wij hebben de risicobeheersing geïntegreerd en verankerd in de besturingscyclus. Zo maakt deze deel uit van de prestatiedialoog die het bestuur voert met de afdelingshoofden. De opzet van de risicobeheersing is afgestemd met de raad van toezicht en de externe accountant.

Wij maken onderscheid tussen de risico's die in de markt optreden (marktrisico's) en de risico's die wij als organisatie ondervinden (operationele risico's). Over de specifieke beheersing van de belangrijkste risico's, wordt in de eerste hoofdstukken van dit jaarverslag gerapporteerd.

De operationele risico's die een financiële impact hebben op de jaarrekening worden eveneens gemonitord door een stelsel van in control-verklaringen.

Marktrisico's

Het is de wettelijke en maatschappelijke taak van de AFM om toe te zien op het gedrag op de financiële markten. Wij onderzoeken gestructureerd welk gedrag als ongewenst kan worden gezien en waar en op welke wijze de toezichtcapaciteit kan worden ingezet. In afstemming met de stakeholders wordt bepaald wat de belangrijkste risico's zijn. Deze 'toezichtprioriteiten' maken deel uit van de Agenda 2020. Gedurende het jaar is actief gestuurd op het behalen van de in de Agenda gedefinieerde resultaten. Gedurende het jaar worden nieuwe ontwikkelingen op de financiële markten gemonitord en wordt bepaald of bijstelling en/of aanvulling van de strategische doelstellingen gepast is.

Operationele Risico's

De operationele risico's (of uitvoeringsrisico's) omvatten alle mogelijke gebeurtenissen die impact kunnen hebben op onze waarden of op het bereiken van onze doelstellingen.

In 2020 is het operationele risicomanagement-raamwerk verder ontwikkeld in de organisatie. Door de centrale riskfunctie zijn bij diverse afdelingen risk self assessment uitgevoerd. Het resultaat van de risk assessments zijn risicobeelden per portefeuille/bestuurder én een risicobeeld voor de organisatie als geheel.

De risicobeelden zorgden ervoor dat het heersende risicobeeld werd bevestigd en verder geconcretiseerd. De risicotypen die voor de AFM de hoogste netto score hebben worden elders in dit jaarverslag nader toegelicht. Op basis van de risicobeelden uit de self assessment is gekeken of er aanpassingen nodig waren op de afdelingsdoelen voor 2021 om de risico's te verkleinen. In de Operational Risk Board wordt door eerste-, tweede- en derdelijns periodiek overlegd over en gestuurd op risico's die van invloed kunnen zijn op het bereiken van de doelstellingen van de AFM.

In control-verklaring

De 'in control-verklaring' is een van de instrumenten waarmee het bestuur verantwoording aflegt over de kwaliteit van de beheersing van de interne bedrijfsprocessen. De in control-verklaring is in het bijzonder gericht op de kwaliteit en betrouwbaarheid van de externe verslaggeving. Om tot een positief (gefundeerd) oordeel te komen zijn de processen, de risico's die daarmee gepaard gaan en de ingestelde beheersmaatregelen beschreven. Door de in control-verklaring te ondertekenen verklaren de proceseigenaren dat zowel de opzet van de risicobeheersmaatregelen als de werking hiervan op orde zijn. Op basis van het onderliggende stelsel van in control-verklaringen zijn wij van oordeel dat de systemen van interne risicobeheersing en controle van de bedrijfsprocessen naar behoren hebben gefunctioneerd en een grote mate van zekerheid geven dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat.

Verantwoording rechtmatig financieel beheer

De AFM heeft het financieel beheer gestructureerd vormgegeven. Wij hanteren hiervoor een stelsel van interne procedures met ingebouwde controles, zoals autorisatie, functiescheidingen, verplichte documentatie en vastlegging van het financieel beheer. De AFM heeft het afgelopen jaar verschillende maatregelen doorgevoerd om het financieel beheer te verstevigen.

We zijn ruimschoots binnen de begroting en het kostenkader gebleven. Voor de jaarrekening over 2019 is de goedkeurende accountantsverklaring zonder problemen verkregen. Bovendien hebben we in 2020 heeft een substantiële bijdrage geleverd aan de vaststelling van het Kostenkader 2021 – 2024. Gedurende deze periode is daarmee in grote lijnen duidelijk wat de maximale kosten van het toezicht zullen zijn en hoe deze kosten zich ontwikkelen. Het verbeterprogramma Heffingen is in oktober 2020 gestart wat het komende anderhalf jaar moet leiden tot het optimaliseren en digitaliseren van de voorkant van het proces. Het afgelopen jaar stond onder meer in het teken van het verder verbeteren van de projectadministratie en is gekeken of en hoe digitalisering en data-analyse kunnen bijdragen aan de kostenbeheersing en doelmatigheid van ons werk.

In 2020 heeft ook de verdere professionalisering van Inkoop plaatsgevonden. Het inkoopstelsel is nog beter ingericht en wordt gebruikt voor aanbestedingen en registratie van (nadere) overeenkomsten. Tevens is eind 2020 het interne accorderings- en ondertekeningsproces van (nadere) overeenkomsten aangepast. Diten vind nu volledig digitaal plaats.

In lijn met het *three lines of defence*-model is in de nieuwe inkooporganisatie aanbestedingsrechtelijke kennis aanwezig en is een advies- en controlefunctie ingericht binnen de afdeling Juridische Zaken. De samenwerking tussen Team Inkoop en afdeling Juridische Zaken is in 2020 verder geïntensiveerd en verloopt erg goed. Met deze maatregelen worden de checks and balances versterkt, ter waarborging van de rechtmatigheid van inkopen.

In 2020 is de AFM binnen de rijksbrede tolerantiegrens voor onrechtmatige inkopen van 2% van de gerealiseerde lasten gebleven. Het kwam uit op 0,26%. In 2019 was dit 0,63%. In 2018 was de overschrijding 1,6% en in 2017 nog 4,8%. De ingezette maatregelen en verdere professionalisering van Inkoop hebben zijn vruchten afgeworpen. Dit verbeterproces zal in de komende jaren verder plaatsvinden.

Accountantscontrole

Een externe accountant controleert de jaarrekening van de AFM. Deze accountant valt conform artikel 7 lid 2 van de Wet bekostiging financieel toezicht niet onder het toezicht van de AFM. Gekozen is voor de Auditdienst Rijk (ADR), die de interne auditfunctie verzorgt bij diverse ministeries.

Omdat de ADR, net als de AFM, onder het ministerie van Financiën valt, heeft het ministerie voor de controleopdracht bij de AFM specifieke maatregelen getroffen om de onafhankelijkheid te waarborgen. De controle is belegd bij een accountant die vanuit zijn functie bij de ADR of vanuit zijn verantwoordelijkheid voor werkzaamheden van de ADR bij andere opdrachtgevers, niet betrokken wordt bij vraagstukken die op enigerlei wijze verband houden met de AFM.

10

Jaarrekening

74

Staat van baten en lasten

[Lees meer →](#)

77

Toelichting

- Toelichting op de staat van baten en lasten
- Toelichting op de balans

[Lees meer →](#)

75

Balans

[Lees meer →](#)

98

Realisatie 2020, begroting 2020 en 2021

[Lees meer →](#)

76

Kasstroomoverzicht

[Lees meer →](#)

Staat van baten en lasten

voor de jaren eindigend op 31 december

(Bedragen in duizenden euro's)		2020	Begroting 2020	2019
Baten				
Heffingen	a.	104.116	105.797	96.110
Boetes	b.	4.592	-	3.151
Lasten onder dwangsom	b.	304	-	70
Overheidsbijdragen	c.	389	431	599
Totale baten		109.401	106.227	99.930
Lasten				
Personeelslasten	d.	85.632	84.801	84.139
Afschrijvingslasten vaste activa	e.	1.211	1.207	1.041
Overige bedrijfslasten	f.	18.874	20.219	20.317
Totale lasten		105.717	106.227	105.497
Financiële baten en lasten	g.	- 14	-	- 9
Som der lasten	h.	105.703	106.227	105.488
Exploitatiesaldo	o.	3.698	-	- 5.558

Balans

per 31 december

(Bedragen in duizenden euro's)			2020		2019	
Activa						
Vaste activa						
Materiële vaste activa			i.			
Verbouwingen		1.853			1.536	
Inventaris		1.040			1.201	
Computerapparatuur & software		772			1.194	
				3.665		3.931
Financiële vaste activa						
Huurwaarborgrekening	n.	688			688	
				688		688
				4.353		4.619
Vlottende activa						
Vorderingen						
Debiteuren	j.	20.794			22.300	
Kortlopende vorderingen en overlopende activa	k.	11.624			11.365	
Ministerie van Financiën	n.	-			193	
				32.419		33.858
Liquide middelen			l.			
Liquide middelen		117			9	
				117		9
				32.536		33.867
Totaal				36.889		38.486
Passiva						
Voorzieningen			m.	3.874		2.633
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)						
Rekening-courant Ministerie van Financiën	n.	16.823			20.893	
Nog (terug) te betalen aan ministerie van Financiën	n.	42			-	
Te verrekenen exploitatiesaldo	o.	3.169			193	
Crediteuren		2.256			3.878	
Belastingen en premies sociale verzekeringen		4.087			4.102	
Overige schulden en overlopende passiva	p.	6.640			6.787	
				33.015		35.853
Totaal				36.889		38.486

Kasstroomoverzicht

voor de jaren eindigend op 31 december

(Bedragen in duizenden euro's)			2020		2019	
Kasstroom uit operationele activiteiten						
Exploitatiesaldo		3.698			- 5.558	
Aanpassingen voor:						
• Afschrijvingslasten materiële vaste activa	e. i.	1.211		1.041		
• Desinvesteringen materiële vaste activa	i.	-		4		
• Mutatie van de voorzieningen	m.	1.241		- 404		
		2.452			641	
Toename (-/-) / afname in het werkkapitaal:						
• Kortlopende vorderingen		1.440		- 1.167		
• Kortlopende schulden		- 5.813		15.506		
		- 4.374			14.339	
Afdracht boetes en lasten onder dwangsom toekomend aan de Staat conform art. 11 Wbft		- 721			-	
Kasstroom uit operationele activiteiten			1.054			9.422
Kasstroom uit investeringsactiviteiten						
Investeringen in materiële vaste activa	i.	- 946			- 2.414	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			- 946			- 2.414
Kasstroom uit financieringsactiviteiten						
Aflossing langlopende schulden		-			- 7.000	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			-			- 7.000
Netto-kasstroom			109			9
Eindsaldo 31 december	l.	117			9	
Af: beginsaldo 1 januari	l.	9			-	
Mutatie liquide middelen			109			9

Toelichting

Algemeen

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een stichting die statutair is gevestigd in Amsterdam en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41207759.

Zoals voorgeschreven in de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen is de jaarrekening van de AFM zoveel mogelijk ingericht met overeenkomstige toepassing van Titel 9 Boek 2 BW. Daar waar van Titel 9 Boek 2 BW wordt afgeweken, wordt dat expliciet aangegeven. Tevens moet de jaarrekening van de AFM voldoen aan de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft) en de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De bedragen in deze jaarrekening zijn weergegeven in duizenden euro's, tenzij anders is vermeld. De in de tabellen opgenomen getallen zijn afgeronde bedragen. Hierdoor kunnen zich afrondingsverschillen voordoen.

Grondslagen voor resultaatsbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

De lasten van de AFM worden hoofdzakelijk gedekt door baten uit jaarlijkse heffingen die worden opgelegd aan de ondertoezichtstaande ondernemingen. Verder bestaan de baten uit vaste bijdragen die zijn gekoppeld aan de behandeling van aanvragen en registraties (eenmalige verrichtingen) en uit overheidsbijdragen voor het BES-toezicht. Daarnaast heeft de AFM de mogelijkheid om boetes en lasten onder dwangsom op te leggen.

Als een bezwaar, beroep of hoger beroep tegen een opgelegde heffing gegrond wordt verklaard, wordt het te restitueren bedrag in mindering gebracht op de baten uit heffingen.

De opbrengsten van boetes en lasten onder dwangsom worden als baten verantwoord zodra is voldaan aan de volgende twee feiten: (a) zij staan onherroepelijk vast en (b) de AFM heeft de opgelegde bedragen daadwerkelijk

ontvangen. Hiermee wijkt de AFM af van Titel 9 Boek 2 BW. In artikel 11 van de Wet bekostiging financieel toezicht (Wbft) is opgenomen dat opbrengsten van boetes en lasten onder dwangsom boven € 2,5 miljoen toekomen aan de Staat. Gerealiseerde baten tot € 2,5 miljoen worden in het daaropvolgende jaar verrekend met de heffing voor het doorlopend toezicht. Zie de toelichting bij letter o. 'te verrekenen exploitatiesaldo'.

De AFM is voor de uitvoering van haar wettelijke taken vrijgesteld van omzetbelasting. De AFM is niet automatisch van vennootschapsbelasting (VPB) vrijgesteld. De AFM heeft een analyse van haar activiteiten in 2020 uitgevoerd. Uit deze analyse is gebleken dat net als voorgaande jaren veruit het grootste gedeelte van haar activiteiten niet VPB-plichtig is. De AFM heeft bij de Belastingdienst op basis van deze analyse het verzoek ingediend om voor boekjaar 2020 géén VPB-aangiftebiljet uit te reiken. Dat verzoek heeft de Belastingdienst gehonoreerd.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

De activa en verplichtingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde tenzij anders vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en worden lineair over de verwachte economische levensduur afgeschreven.

In de regel worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd

- vijf jaar voor inventaris;
- drie jaar voor computerapparatuur en software;
- verbouwingen: de resterende looptijd van het huurcontract.

Vlottende activa

Bij de waardering van de post 'debiteuren' wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, behalve de voorziening overgangsregelingen medewerkers. Deze laatste is gewaardeerd tegen contante waarde.

In overeenstemming met RJ 271 treft de AFM voorzieningen voor verplichtingen die samenhangen met overgangsregelingen betreffende arbeidsvoorwaarden.

Pensioenregeling

De AFM heeft de pensioenregeling per 1 januari 2018 ondergebracht bij pensioenuitvoerder 'De Nationale APF'. De opgebouwde pensioenaanspraken van de deelnemers zijn ondergebracht in een eigen (afgescheiden) kring.

De belangrijkste kenmerken van de pensioenregeling en de uitvoeringsovereenkomst zijn als volgt:

- Pensioenregeling op basis van Collective Defined Contribution regeling (CDC-regeling).
- De opbouw van het pensioen vindt plaats volgens een voorwaardelijk middelloonstelsel (nagestreefde pensioenopbouw) en de pensioenaanspraken worden (voorwaardelijk) geïndexeerd als deze indexatie uit de beleggingsrendementen en het premie- en indexatiedepot van de kring AFM kan worden gefinancierd.
- Jaarlijks wordt aan de AFM de pensioenpremie in rekening gebracht die gelijk is aan 25% van de ongemaximeerde loonsom (vastgestelde pensioenpremie).
- 'De Nationale APF' berekent jaarlijks een kostendeekkende pensioenpremie. Het positieve verschil tussen de vastgestelde pensioenpremie en de kostendeekkende pensioenpremie benodigd voor de nagestreefde pensioenopbouw wordt gestort in een premie- en indexatiedepot van de kring AFM. Deze heeft zowel een indexatie- als een premie-egalisatiedoel. Als de kostendeekkende pensioenpremie hoger is dan de vastgestelde pensioenpremie, dan wordt de geambieerde pensioenopbouw in het betreffende jaar zodanig verlaagd dat de kostendeekkende pensioenpremie gelijk is aan de vastgestelde pensioenpremie.

- Voor actieve deelnemers in dienst op 31-12-2015 wordt bij wijze van overgangsmaatregel een koopsom van 2016 tot en met 2025 in rekening gebracht voor de onvoorwaardelijke indexatie van hun pensioenaanspraken. Deze onvoorwaardelijke indexatie is beperkt tot de jaarlijkse loonindex met een maximum van 1,5%.

Disconteringsvoet voorziening overgangsregelingen medewerkers:

- -0,53% (gebaseerd op een gemiddelde looptijd van 1,9 jaar en op de 'Nominale rentetermijnstructuur pensioenfondsen (zero coupon)' van De Nederlandsche Bank (DNB).

Looninflatie (alleen voor de berekening van de voorziening overgangsregelingen medewerkers):

- 1,50%

Ten behoeve van de voorziening Pensioenarrest gelden de volgende grondslagen:

- Aantal actieve deelnemers op 31/12/2015: 612.
- Gemiddeld verlooppercentage 2016-2020: 11,57%.
- Overlevingstafel: Actuarieel Genootschap (AG) 2018.
- De indexatie grondslagen van Kring AFM bij DNA.

Pensioenleeftijd:

- De pensioenrichtleeftijd is 68 jaar.

De voormalige-Wabb-reserve is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven)

Algemeen

Het exploitatie overschot 2020 bedraagt € 3,7 miljoen en is het saldo van lagere lasten (€ -0,5 miljoen) en hogere baten (€ +3,2 miljoen) dan begroot. De lagere lasten vloeien voort uit hogere personeelslasten (€ +0,8 miljoen) en lagere overige bedrijfslasten (€ -1,3 miljoen).

De totale baten zijn hoger dan begroot als gevolg van het saldo van lagere baten uit heffingen (€ -1,7 miljoen) en hogere baten uit boetes en lasten onder dwangsom (€ +4,9 miljoen).

a. Heffingen

De heffingsopbrengsten zijn als volgt te specificeren:

Te heffen 2020					
	Gerealiseerd 2020	A Begroting 2020	B Te verrekenen uit 2019 in 2020	C=A+B Totaal te heffen 2020	Gerealiseerd 2019
Heffingen Wbft					
Heffingen doorlopend toezicht Wbft	97.134	96.992	528	97.520	87.325
Heffingen eenmalige verrichtingen Wbft	6.972	8.790	-	8.790	8.769
Totaal Wbft	104.107	105.781	528	106.310	96.094
Heffingen BES					
Totaal BES	10	15	-	15	16
Totaal heffingen	104.116	105.797	528	106.325	96.110

Bij het merendeel van de toezichtactiviteiten zijn de werkzaamheden gekoppeld aan het doorlopend toezicht. De lasten hiervan worden gedekt door jaarlijkse heffingen aan alle onder-toezichtstaande ondernemingen in een bepaalde toezichtcategorie. De heffing in enig jaar is gebaseerd op twee componenten: 1) het te heffen bedrag uit de begroting van dat jaar (kolom A), en 2) het te verrekenen bedrag uit het voorafgaande jaar (kolom B). Daarom is voor een goede vergelijking niet alleen de begroting opgenomen maar ook het te verrekenen bedrag uit 2019.

Het totaal te heffen bedrag wordt met een wettelijk vastgelegde sleutel verdeeld over categorieën van ondertoezichtstaande ondernemingen. De AFM slaat binnen de betreffende toezichtcategorie het te heffen bedrag om via een vast bedrag per onderneming en/of een variabel tarief dat is gebaseerd op een heffingsmaatstaf. Deze heffingsmaatstaf verschilt per toezichtcategorie en is vaak gerelateerd aan de grootte van een individuele onderneming. Voorbeelden van heffingsmaatstaven zijn: aantallen fte, balanstotaal en gemiddelde marktkapitalisatie.

In 2020 is € 104,1 miljoen aan heffingsopbrengsten gerealiseerd. Dat is € 2,2 miljoen lager dan het te heffen bedrag van € 106,3 miljoen. De lagere baten bestaan uit € 0,4 miljoen lagere baten bij doorlopend toezicht en € 1,8 miljoen lagere baten bij de eenmalige verrichtingen. Verschillen tussen de te heffen bedragen en realisaties op toezichtcategorieën hangen samen met onvoorziene mutaties in de populatie en met het feit dat heffingsmaatstaven kunnen afwijken van de waarden waarmee rekening werd gehouden bij het berekenen van de tarieven.

In de gevallen waarin de AFM eenmalige toezichthandelingen verricht voor ondertoezichtstaande ondernemingen worden daarvoor waar mogelijk afzonderlijke bedragen in rekening gebracht. Voorbeelden hiervan zijn de

behandeling van aanvragen voor vergunningen, registraties, ontheffingen, bestuurderstoetsingen en beoordelingen van openbare biedingen of emissieprospectussen. Deze heffingstarieven zijn in beginsel kostendekkend en worden vastgesteld door de minister van Financiën en de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De € 1,8 miljoen lagere baten bij de eenmalige verrichtingen worden grotendeels veroorzaakt door lagere baten uit het prospectusentoezicht, openbare biedingen, vergunningen en personentoetsingen.

In 2020 zijn de baten uit eenmalige verrichtingen € 1,8 miljoen lager dan de realisatie in 2019. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door nieuwe toetreders in 2019 in verband met de uittreding van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie.

b. Boetes en lasten onder dwangsom

De baten uit boetes en lasten onder dwangsom zijn als volgt te specificeren:

	2020	Begroting 2020	2019
Boetes en lasten onder dwangsom te verrekenen met de marktpartijen	2.500	-	2.500
Boetes en lasten onder dwangsom toekomend aan de Staat	2.396	-	721
Totaal boetes en lasten onder dwangsom	4.896	-	3.221

De AFM dient op grond van artikel 11 van de Wbft de baten uit boetes en lasten onder dwangsom die het bedrag van € 2,5 miljoen per jaar te boven gaan aan de Staat af te dragen. Hierdoor komt € 2,4 miljoen uit de opbrengsten uit boetes en lasten onder dwangsom via de verdeling

van het exploitatiesaldo aan de Staat toe. Aan de ondertoezichtstaande ondernemingen wordt volgend jaar € 2,5 miljoen aan boetes en lasten onder dwangsom via de heffingen voor doorlopend toezicht verrekend (zie letter o. voor het te verrekenen exploitatiesaldo).

c. Overheidsbijdragen

De overheidsbijdragen zijn als volgt te specificeren:

	2020	Begroting 2020	2019
Totaal BES	389	431	599
Totaal overheidsbijdragen	389	431	599

De overheid vergoedt de lasten van het BES-toezicht (Caribisch Nederland, ofwel Bonaire, Sint Eustatius en Saba) voor zover de heffings-opbrengsten niet toereikend is. De overheids-

bijdrage voor het BES-toezicht is in 2020 lager dan begroot omdat als gevolg van de Corona-pandemie geen reguliere toezichtbezoeken aan Caribisch Nederland hebben plaatsgevonden.

d. Personeelslasten

De personeelslasten zijn als volgt te specificeren:

	2020	Begroting 2020	2019
Salarissen	55.738	55.194	53.410
Sociale lasten	7.130	7.330	7.122
Pensioenlasten*	14.071	11.551	11.087
Inhuur tijdelijke arbeidskrachten	6.261	6.636	7.973
Overige personeelslasten	2.431	4.091	4.547
Totaal personeelslasten	85.632	84.801	84.139

* De pensioenlasten betreffen de aan 'De Nationale APF' betaalde pensioenpremie minus de eigen pensioenbijdrage van de medewerkers van de AFM (netto-pensioenpremie) plus de dotatie aan de 'voorziening Pensioenarrest'. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2020 van 'De Nationale APF', kring AFM is voorlopig vastgesteld op 97,3%. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2019 was 98,2%. Ook collectiviteitkring AFM bij 'De Nationale APF' heeft zoals veel Pensioenfondsen te maken met een toenemende kans op korten.

De personeelslasten zijn € 0,8 miljoen hoger dan begroot. Dat is het saldo van hogere salaris-, sociale en pensioenlasten (€ +2,9 miljoen), lagere lasten voor tijdelijke inhuur (€ -0,4 miljoen) en lagere overige personeelslasten (€ -1,7 miljoen).

De salaris- sociale en pensioenlasten zijn € 2,9 miljoen hoger ondanks dat het gemiddeld aantal fte's in dienst (657 fte's) beperkt lager is dan begroot (661 fte's). De hogere lasten worden vooral veroorzaakt door de dotatie aan de voorziening Pensioenarrest en daarnaast onder meer door een toename van de verlofsaldi doordat er minder verlof is opgenomen tijdens de coronacrisis. Tevens zijn de pensioenlasten hoger dan begroot door een hogere toeslagverlening (indexatie).

De lasten voor tijdelijke inhuur wijken beperkt af van de begroting (€ -0,4 miljoen).

De overige personeelslasten zijn € 1,7 miljoen lager dan begroot. Dat wordt grotendeels veroorzaakt door lagere lasten als gevolg van de coronacrisis

voor woon-werk verkeer, congressen & seminars, werving & selectie en opleidingen.

De personeelslasten zijn € 1,5 miljoen hoger dan in 2019 als gevolg van hogere salaris-, sociale- en pensioenlasten (€ +5,3 miljoen), lagere lasten voor tijdelijke inhuur (€ -1,7 miljoen) en lagere overige personeelslasten (€ -2,1 miljoen).

De salaris-, sociale-, en pensioenlasten zijn € 5,3 miljoen hoger als gevolg van de dotatie aan de voorziening Pensioenarrest en daarnaast vanwege de stijging van het gemiddeld aantal fte's in dienst van 641 fte's in 2019 naar 657 fte's in 2020 alsmede de stijging van de gemiddelde salarislasten per fte. De lagere lasten voor tijdelijke inhuur (€ -1,7 miljoen) zijn voornamelijk het gevolg van minder inhuur ten behoeve van Brexit werkzaamheden en minder inhuur met specifieke expertise. De overige personeelslasten zijn € 2,1 miljoen lager voornamelijk als gevolg van lagere lasten als gevolg van de coronacrisis voor woon-werk verkeer, congressen & seminars en werving & selectie. Daarnaast zijn de opleidingslasten gedaald ten opzichte van 2019.

In onderstaande tabel is het gemiddeld aantal fte opgesplitst naar de verschillende (toezicht) gebieden. Het aantal gerealiseerde fte's ligt op totaalniveau beperkt onder de begroting. Het hogere aantal fte's bij de Overige afdelingen

wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de IT-outsourcing later in 2020 heeft plaatsgevonden dan waar in de begroting rekening mee werd gehouden.

	Inclusief inhuur			Exclusief inhuur		
	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Begroting 2020	Realisatie 2019
Financiële dienstverlening	176	180	175	175	178	172
Kapitaalmarkten	85	89	77	85	87	77
Assetmanagement	39	44	38	38	41	36
Accountancy	49	48	48	48	46	47
Subtotaal 4 toezichtgebieden	349	361	339	346	351	333
Directe toezichtondersteuning	172	184	168	165	173	157
Overige afdelingen	172	160	189	146	136	152
Totaal gemiddeld aantal werknemers op fte-basis	693	704	695	657	661	641

Bezoldigingen bestuur en raad van toezicht

De AFM is als zelfstandig bestuursorgaan uit hoofde van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) verplicht de bezoldigingen van bestuurders en in een voorkomend geval van niet-topfunctionarissen te rapporteren. Conform artikel 4.2 WNT heeft de AFM ervoor gekozen om de BW-verantwoording achterwege te laten.

Voor 2020 bedraagt het WNT-bezoldigingsmaximum € 201.000.

Op voorstel van de raad van toezicht heeft de minister van Financiën ingestemd om de bezoldiging van Everts voor geheel 2020 vast te stellen op € 229.185. Hierbij is rekening gehouden met de afbouw van de bezoldiging van Everts onder de oude regeling binnen de kaders van het overgangsrecht. Bij Koninklijk

Besluit is aan bestuurder Everts, op eigen verzoek, per 12 mei 2020 ontslag verleend. Voor AFM-bestuursleden geldt bij ontslag een afkoelingstermijn van zes maanden. Gedurende de afkoelingstermijn van 12 mei 2020 tot 12 november 2020 is de bezoldiging van bestuurder Everts op het huidige WNT-bezoldigingsmaximum vastgesteld.

De bestuurders Van Geest, Van Beusekom en Heuvelman, ontvangen een (tijdsevenredige) bezoldiging ter hoogte van het huidige WNT-bezoldigingsmaximum.

De in deze rapportage vermelde topfunctionarissen hebben zowel in 2020 als in 2019 geen uitkeringen ontvangen in de vorm van bonussen of door beëindiging van een dienstverband.

De rapportage luidt als volgt:

Bedragen in euro's						2020
Topfunctionarissen	Functie	Dagen in Dienst	Omvang dienstverband (in fte)	Beloning	Doorsnee pensioen-premielasten en overige beloningen betaalbaar op termijn (*)	Totale bezoldiging volgens WNT
L.B.J. van Geest (in dienst vanaf 1 februari 2020)	Voorzitter	335	1,0	163.426	20.550	183.975
H.L. van Beusekom	Bestuurslid	366	1,0	178.535	22.465	201.000
J.R. Heuvelman	Bestuurslid	366	1,0	178.535	22.465	201.000
G.J. Everts (uit dienst vanaf 12 november 2020)	Bestuurslid	316	1,0	164.349	19.352	183.701
E.M.A. van Schoten	Chief operating officer	366	1,0	166.320	22.465	188.785

Bedragen in euro's						2019
Topfunctionarissen	Functie	Dagen in Dienst	Omvang dienstverband (in fte)	Beloning (**)	Doorsnee pensioen-premielasten en overige beloningen betaalbaar op termijn (*)	Totale bezoldiging volgens WNT
H.L. van Beusekom	Bestuurslid	365	1,0	172.513	21.487	194.000
G.J. Everts	Bestuurslid	365	1,0	213.390	21.487	234.877
J.R. Heuvelman	Bestuurslid	365	1,0	172.513	21.487	194.000
E.M.A. van Schoten	Chief operating officer	365	1,0	160.731	21.487	182.218
M.W.L. van Vroonhoven (uit dienst vanaf 1 september 2019)	Voorzitter	243	1,0	151.074	14.296	165.370

* De gerapporteerde werkgeversbijdrage in de pensioenpremie betreft een berekende bruto doorsnee pensioenpremie waarbij met de eigen bijdrage van de bestuurder rekening is gehouden. De WNT-tabel maakt hierdoor een zuivere vergelijking met het WNT-bezoldigingsmaximum mogelijk, omdat dat maximum eveneens op de systematiek van doorsneepremie is gebaseerd.

** De 'Beloning' in de vergelijkende cijfers van 2019 bevat zowel de in de jaarrekening van 2019 opgenomen bedragen onder 'Beloning' als 'Belastbare vaste en variabele onkosten-vergoeding'. Conform de WNT-regels is gekozen om deze niet meer separaat te vermelden.

Bedragen in euro's	2020	2019
Raad van toezicht	Vaste jaarlijkse bezoldiging	Vaste jaarlijkse bezoldiging
M.J. van Rijn (tijdelijk teruggetreden als voorzitter van 20 maart tot en met 9 juli)	20.924	25.300
W.M. van Dolen (lid, en van 20 maart tot en met 9 juli waarnemend voorzitter)	23.175	19.400
W.E.M. de Jong (vanaf 15 februari 2019)	20.100	17.008
R.G.J. Langezaal (vanaf 1 september 2019)	20.100	6.484
D.W. Voetelink (vanaf 15 juli 2019)	20.100	9.036
P. Rosenmöller (voorzitter tot en met 23 mei 2019)	-	11.401
R. Becker (tot en met 14 juli 2019)	-	10.364

De WNT schrijft voor dat de jaarlijkse beloning van de voorzitter van de raad van toezicht niet meer dan 15% van het WNT-bezoldigingsmaximum mag bedragen. Voor de overige raadsleden is dat percentage op 10% gesteld.

De verantwoorde bezoldigingen zijn, conform de bepalingen van de WNT, weergegeven exclusief 21% btw.

e. Afschrijvingslasten Vaste Activa

	2020	Begroting 2020	2019
Verbouwingen	269	241	129
Inventaris	329	425	255
Computerapparatuur en software	613	540	656
Totaal afschrijvingslasten materiële vaste activa	1.211	1.207	1.041

De afschrijvingslasten op vaste activa zijn in 2020 nagenoeg gelijk aan de begroting. Ten opzichte van 2019 zijn de afschrijvingen licht gestegen als

gevolg van investeringen in het bedrijfspan en inventaris.

f. Overige bedrijfslasten

	2020	Begroting 2020	2019
Huisvestingslasten	4.124	4.720	4.117
Advieslasten	3.966	3.946	5.607
Incidentele lasten overstap pensioenuitvoerder	-	-	236
Informatiseringslasten	8.278	8.243	6.939
Algemene lasten	2.507	3.311	3.418
Totaal overige bedrijfslasten	18.874	20.219	20.317

De overige bedrijfslasten bedragen € 18,9 miljoen en zijn € 1,3 miljoen lager dan begroot. Dat is grotendeels het gevolg van lagere huisvestingslasten (€ -0,6 miljoen) en lagere algemene lasten (€ -0,8 miljoen).

De huisvestingslasten zijn € 0,6 miljoen lager dan begroot door lagere externe vergaderkosten en onderhoudskosten als gevolg van het thuiswerken door de coronapandemie. Daarnaast heeft er een correctie op de doorbelaste servicelasten 2018 en 2019 plaatsgevonden.

Binnen de informatiseringslasten heeft er vanwege de outsourcing van de IT in 2020 een verschuiving plaatsgevonden van interne kosten naar externe outsourcingkosten. Per saldo komen de informatiseringslasten nagenoeg op budget uit. De stijging van € 1,3 miljoen ten

opzichte van 2019 is eveneens het gevolg van de IT outsourcing, namelijk door een verschuiving vanuit onder meer de personeelslasten van de IT medewerkers naar externe outsourcinglasten.

De algemene lasten zijn € 0,8 miljoen lager dan begroot, dat wordt onder meer veroorzaakt door lagere reis- en verblijflasten als gevolg van de coronapandemie en een lagere dotatie aan een voorziening van oninbare vorderingen als gevolg van beter dan verwacht betaalgedrag.

Lasten certificerend accountant

De lasten van de controle door de certificerend accountant zijn opgenomen onder de algemene lasten.

De onderverdeling van deze lasten naar soort vergoeding is als volgt:

	2020	Begroting 2020	2019
Honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening	188	200	180
Honoraria voor andere niet-controlediensten	-	-	- 1
Totaal lasten onafhankelijke accountant	188	200	179

In de lasten van de certificerend accountant zijn de geschatte lasten verwerkt van de

werkzaamheden die betrekking hebben op het lopende verslagjaar.

g. Financiële baten en lasten

	2020	Begroting 2020	2019
Interestlasten	-	30	77
Interestbaten	15	30	86
Totaal financiële baten en lasten	-14	0	-9

h. Lasten van het toezicht

In onderstaande tabel zijn de totaal gerealiseerde lasten, begrote lasten en de lasten van het voorgaand boekjaar samengevat, ingedeeld naar het wettelijk kader.

	2020	Begroting 2020	2019
Totaal Wbft	105.304	105.781	104.874
Totaal BES	399	446	615
Totaal lasten van het toezicht	105.703	106.227	105.488

Op grond van de Wbft moet inzichtelijk worden gemaakt wat de lasten bedragen voor het toezicht op de BES-eilanden (Caribisch Nederland, ofwel Bonaire, Sint Eustatius en Saba) uit hoofde van de Wet financiële markten BES (Wfm BES) en de Wet

ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme BES (Wwft BES).

De afwijking tussen de begrote en gerealiseerde lasten is in de onderdelen d tot en met g toegelicht.

Toelichting op de balans

(bedragen in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven)

i. Materiële vaste activa

Het verloop is als volgt:

	2020	2019
Stand per 1 januari	3.931	2.562
Investerings	946	2.414
Afschrijvingen	- 1.211	- 1.041
Desinvesteringen	-	- 4
Stand per 31 december	3.665	3.931

Uitlopende geheel afgeschreven materiële vaste activa

Aanschafwaarde	844	-
Afschrijvingen	- 844	-
Cumulatieve aanschafwaarde	34.269	32.480
Cumulatieve afschrijvingen	- 30.604	- 28.549
Boekwaarde per 31 december	3.665	3.931

De specificatie luidt als volgt:

	Stand per 31 december 2019	Investerings	Afschrijvingen	Desinvesteringen	Stand per 31 december 2020
Verbouwingen	1.536	586	- 269	-	1.853
Inventaris	1.201	169	- 329	-	1.040
Computerapparatuur en software	1.194	191	- 613	-	772
Totaal materiële vaste activa	3.931	946	- 1.211	-	3.665

De rubriek 'verbouwingen' betreft geactiveerde bouwkundige aanpassingen aan het door de AFM gehuurde kantoorpand. Bij

'computerapparatuur en software' zijn standaard hardware- en software-uitgaven geactiveerd.

j. Debiteuren

	2020			
	< 43 dagen	43 - 75 dagen	> 75 dagen	Totaal
Debiteurensaldi bestaande uit heffingen gesplitst naar ouderdom	16.124	3.826	1.420	21.370
Debiteurensaldi bestaande uit boetes en lasten onder dwangsom gesplitst naar ouderdom	-	-	1.047	1.047
Voorzien vanwege risico oninbaarheid				- 1.622
Balanswaarde debiteuren per 31 december 2020				20.794

	2019			
	< 43 dagen	43 - 75 dagen	> 75 dagen	Totaal
Debiteurensaldi bestaande uit heffingen gesplitst naar ouderdom	21.144	1.237	704	23.085
Debiteurensaldi bestaande uit boetes en lasten onder dwangsom gesplitst naar ouderdom	-	-	1.150	1.150
Voorzien vanwege risico oninbaarheid				- 1.936
Balanswaarde debiteuren per 31 december 2019				22.300

Bij de verdeling naar ouderdom is gekozen voor bovenstaande uitsplitsing, omdat deze goed aansluit bij het incassoproces. De heffingen hebben een vervaltijd van 42 dagen en worden bij het uitblijven van betaling indien noodzakelijk overgedragen ter incasso.

Het saldo voorzien vanwege het risico op oninbaarheid van € 1,6 miljoen (2019: € 1,9 miljoen) heeft voor € 0,6 miljoen (2019: € 0,8 miljoen) betrekking op heffingen en voor € 1,0 miljoen (2019: € 1,1 miljoen) op boetes en verbeurde lasten onder dwangsom.

Voor heffingen wordt de post 'voorzien vanwege risico oninbaarheid' statisch bepaald. Het percentage heffingen waarop binnen 12 maanden geen betaling wordt ontvangen, is in 2020 gelijk gebleven op 0,225%.

De opbrengsten van boetes en lasten onder dwangsom worden als baten verantwoord zodra is voldaan aan de volgende twee feiten: (a) zij staan onherroepelijk vast en (b) de AFM heeft de opgelegde bedragen daadwerkelijk ontvangen. Totdat de AFM de opgelegde en onherroepelijke bedragen daadwerkelijk heeft ontvangen worden deze bedragen vermeld onder 'voorzien vanwege risico oninbaarheid'.

k. Kortlopende vorderingen en overlopende activa

	2020	2019
Vooruitbetaalde huur	170	161
Diverse vooruitbetaalde lasten	948	1.792
Nog te factureren heffingen en overige zaken	9.724	8.887
Overige overlopende activa	782	525
Balanswaarde kortlopende vorderingen en overlopende activa per 31 december	11.624	11.365

De post nog te factureren heffingen en overige zaken 2020 ad € 9,7 miljoen is onder meer veroorzaakt door vertraging in het uitvragen van maatstaven ten behoeve van de heffingen 2020 als gevolg van de coronacrisis. Voor de heffingen doorlopend toezicht geldt tevens voor

een aantal categorieën dat de maatstafgegevens voor 2020 nog niet geheel zijn ontvangen. Voor deze nog op te leggen heffingen doorlopend toezicht is een schatting opgenomen op basis van maatstafgegevens van het voorgaand jaar.

l. Liquide middelen

	2020	2019
Rekening-courant Rabobank	117	9
Balanswaarde liquide middelen per 31 december	117	9

m. Voorzieningen

	2020				2019
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal	Totaal
Voorziening overgangsregelingen medewerkers	24	77	-	101	134
Voormalige-Wabb-reserve	-	-	279	279	279
Voorziening herbeoordeling rentederivaten	-	-	-	-	574
Voorziening IT-strategie	486	811	-	1.297	1.061
Voorziening overige juridische procedures	-	-	-	-	585
Voorziening pensioenarrest	24	2.173	-	2.197	-
Balanswaarde voorzieningen per 31 december	535	3.060	279	3.874	2.633

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	2020	2019
Voorziening overgangsregelingen medewerkers		
Balanswaarde 1 januari	134	146
Oprenting	- 1	- 1
Herziene berekening vanwege bijstellen diverse rekenparameters	1	2
Vrijval	- 20	-
Uitbetaald	- 13	- 13
Balanswaarde per 31 december	101	134
Voormalige-Wabb-reserve		
Balanswaarde 1 januari	279	279
Balanswaarde per 31 december	279	279
Voorziening herbeoordeling rentederivaten		
Balanswaarde 1 januari	574	1.526
Vrijval	- 230	- 318
Gebruikt	- 344	- 634
Balanswaarde per 31 december	-	574
Voorziening IT-strategie		
Balanswaarde 1 januari	1.061	1.086
Dotatie	743	717
Vrijval	- 187	- 210
Gebruikt	- 320	- 532
Balanswaarde per 31 december	1.297	1.061
Voorziening overige juridische procedures		
Balanswaarde 1 januari	585	-
Dotatie	61	585
Vrijval	- 5	-
Gebruikt	- 641	-
Balanswaarde per 31 december	-	585
Voorziening pensioenarrest		
Dotatie	2.197	-
Balanswaarde per 31 december	2.197	-

De 'voorziening overgangsregelingen medewerkers' heeft betrekking op (mogelijke) aanspraken voor compensatie van verschillen in de arbeidsvoorwaarden van personeel dat in het kader van een toezichtoverdracht naar de AFM is overgestapt en rechten van werknemers die in het kader van een overeengekomen overgangsregeling van kracht blijven voor een beperkte groep medewerkers.

De 'voormalige-Wabb-reserve' (Wet Assurantiebemiddelingsbedrijf) is in 2006 gevormd uit een ontvangen bedrag van € 0,9 miljoen van de Sociaal Economische Raad (SER). Deze voorziening is ter dekking van arbeidsrechtelijke afspraken die zijn gemaakt bij de overgang naar de AFM per 1 januari 2006 van een aantal personeelsleden van de SER, vanwege de inwerkingtreding van de Wet financiële dienstverlening. Een eventueel ongebruikt gebleven deel wordt op termijn gerestitueerd aan de marktpartijen.

De 'voorziening herbeoordeling rentederivaten' is gevormd vanwege de feitelijke verplichting van de AFM om toezicht te houden op de juiste afwikkeling van de herbeoordeling van rentederivatendossiers. In 2020 heeft de AFM intensief toezicht gehouden op de banken en externe dossierbeoordelaars. Hiervoor heeft de AFM deels gebruik gemaakt van externe expertise. Hierdoor bedraagt de onttrekking aan de voorziening in 2020 € 0,3 miljoen. Omdat er meer gebruik is gemaakt van interne toezicht-experts dan vorig jaar bij der herijking van de voorziening rekening mee is gehouden, is een deel van de 'voorziening herbeoordeling rentederivaten' vrijgevalen. Deze voorziening is in 2020 afgewikkeld.

In augustus 2018 heeft het AFM-bestuur de implementatie van de nieuwe IT-strategie vastgesteld, goedgekeurd en aan de AFM-medewerkers gecommuniceerd. Deze IT-strategie behelst het contracteren van een outsourcing partner, hiermee ook het overdragen van het beheer van de IT-applicaties en IT-landschap van de AFM naar een outsourcing partner en de inrichting van een regie organisatie binnen de AFM.

De 'voorziening IT-strategie' is gevormd vanwege de feitelijke verplichting die naar aanleiding van de nieuwe IT-strategie is ontstaan en heeft betrekking op de eenmalige lasten die aan

de totstandkoming van deze strategie zijn te relateren. In 2020 is het transitie- en implementatieplan naar de huidige inzichten aangepast. De transitieperiode beslaat een periode van 1 jaar en de verwachting is dat deze in mei 2021 wordt afgerond.

De uitgangspunten van de IT-transitie zijn als gevolg van de gecontracteerde aanbieder door de rechtmatig aanbestede partij van een herijking voorzien. Dit heeft geleid tot het beschikbaar komen van nieuwe informatie in 2020. Aan de hand van deze nieuwe informatie zijn de in 2019 toegepaste schattingen en veronderstellingen met betrekking tot de voorziening IT-strategie in het huidige boekjaar aangepast. Dit heeft in 2020 enerzijds geleid tot een dotatie aan de voorziening van € 0,7 miljoen. Anderzijds heeft deze aanpassing geleid tot een vrijval van de voorziening van € 0,2 miljoen. Dat komt vooral doordat de implementatie van IT-transitie later is gerealiseerd dan gepland. Hierdoor zijn er minder (tijdelijke) dubbele lasten uit softwarelicenties.

De 'voorziening overige juridische procedures' is gevormd voor lopende juridische procedures inzake juridische geschillen. De lasten van externe juridische rechtsbijstand zijn hierbij inbegrepen. Deze voorziening is in 2020 afgewikkeld.

De 'voorziening Pensioenarrest' is gevormd voor een lopende juridische procedure inzake een geschil inzicht ten aanzien van de aanpassing van de AFM-pensioenregeling op 1 januari 2016. De lasten voor externe juridische rechtsbijstand zijn hierbij inbegrepen.

De AFM-pensioenregeling is op 1 januari 2016 gewijzigd met als doel om naar een meer marktconforme en beter betaalbare regeling over te gaan. Uiteindelijk zijn enkele deelnemers een gerechtelijke procedure gestart tegen deze wijziging, omdat zij meenden onevenredig veel nadeel te hebben van de gewijzigde pensioenregeling. De AFM is bij de kantonrechter volledig in het gelijk gesteld. Hierop hebben deze deelnemers een hoger beroep ingesteld dat de AFM deels heeft verloren.

Het bestuur van de AFM heeft besloten om een cassatieprocedure bij de Hoge Raad in te stellen. De verwachting is dat de Hoge Raad over ongeveer 1,5 à 2 jaar een uitspraak zal doen.

n. De financiële verhouding tussen de AFM en het Ministerie van Financiën

Deze ziet er als volgt uit:

		2020	2019
Rekening-courant Ministerie van Financiën	Zie balans: Kortlopende schulden	- 16.823	- 20.893
Huurwaarborgrekening		688	688
Nog (terug) te betalen aan ministerie van Financiën		- 42	-
Ministerie van Financiën	Zie balans: Vlottende activa	-	193
		- 16.177	- 20.012

De rekening-courant Ministerie van Financiën betreft een met het Ministerie van Financiën afgesloten rekening-courantovereenkomst met kredietfaciliteit. De limiet van het rekening-courantkrediet bedraagt per 31 december 2020 € 70,0 miljoen. Voor het niet-benutte deel van de faciliteit worden geen kosten in rekening gebracht.

De huurwaarborgrekening is door het Ministerie van Financiën ter beschikking gesteld en deze dient ter dekking van een lopende garantiestelling die ten behoeve van de verhuurder van het AFM-kantoorpand door het Ministerie in 2018 is verstrekt. De

garantiestelling bedraagt € 0,7 miljoen.

De verstrekte garantiestelling loopt van 01-01-2018 tot en met 31-03-2026 (drie maanden na de vervaldatum van het per 1 januari 2018 verlengde huurcontract). Deze rekening is onder de 'Financiële vaste activa' verantwoord.

De post 'nog (terug) te betalen aan Ministerie van Financiën' heeft betrekking op terug te betalen overheidsbijdrage voor het BES-toezicht (Caribisch Nederland) ad € 0,04 miljoen. Deze post staat gepresenteerd onder de kortlopende schulden.

o. Te verrekenen exploitatiesaldo

	2020	Begroting 2020	2019
Te verrekenen exploitatiesaldo Wbft met de markt uit voorgaand jaar (A)	- 528	-	5.751
Heffingen doorlopend toezicht	97.134	96.992	87.325
Heffingen eenmalige verrichtingen	6.972	8.790	8.769
Boetes en lasten onder dwangsom te verrekenen met de marktpartijen	2.500	-	2.500
Boetes en lasten onder dwangsom toekomend aan de Staat	2.396	-	721
Totaal baten Wbft	109.002	105.781	99.315
Totaal lasten Wbft	105.304	105.781	104.874
Exploitatiesaldo Wbft lopend jaar (B)	3.698	-	- 5.558
Te verrekenen exploitatiesaldo Wbft in volgend jaar (=A+B)	3.169	-	193
Waarvan te verrekenen in volgend jaar met de markt	773	-	- 528
Waarvan aan de Staat af te dragen	2.396	-	721

Een positief te verrekenen bedrag betekent een vordering van de marktpartijen en/of de Staat op de AFM. In deze jaarrekening is het te verrekenen exploitatiesaldo en het vergelijkend cijfer onder de kortlopende schulden opgenomen.

Exploitatiever verschillen treden jaarlijks op door verschillen tussen de begrote en werkelijke lasten en baten.

In artikel 11 van de Wbft is opgenomen dat de AFM de baten van boetes en lasten onder dwangsom tot een bedrag van € 2,5 miljoen per jaar niet afdraagt aan de Staat. Deze gerealiseerde baten tot € 2,5 miljoen worden in het daaropvolgende jaar verrekend met de heffing voor het doorlopend toezicht. Van de opbrengst in 2020 van € 4,9 miljoen uit boetes en lasten onder dwangsom wordt € 2,5 miljoen volgend jaar via de heffingen voor doorlopend toezicht verrekend. De resterende € 2,4 miljoen zal worden afgedragen aan de Staat.

Het bedrag onder 'te verrekenen in volgend jaar met de markt' ad € 0,8 miljoen is een aan de markt terug te geven terug bedrag en is het resultaat van:

1. een te verrekenen bedrag uit 2019 (€ -0,5 miljoen);
2. hoger dan begrote baten uit heffingen voor doorlopend toezicht (€ 0,1 miljoen);
3. lager dan begrote baten uit heffingen voor eenmalige verrichtingen (€ -1,8 miljoen);
4. lager dan begrote lasten (€ +0,5 miljoen);
5. niet begrote baten uit boetes en lasten onder dwangsom te verrekenen met de markt (€ +2,5 miljoen).

De baten in het doorlopend toezicht zijn in totaal € 0,4 miljoen lager dan het te heffen bedrag 2020. Dit is opgebouwd uit € -0,5 miljoen te verrekenen uit 2019 (#1) en € +0,1 miljoen hogere dan begrote baten 2020 (#2).

Exploitatiesaldo BES	2020	Begroting 2020	2019
Heffingen	10	15	16
Overheidsbijdrage BES	389	431	599
Totaal lasten van het toezicht	399	446	615
Totaal lasten BES	399	446	615
Exploitatiesaldo BES	-	-	-

De overheid vergoedt de lasten voor het BES-toezicht (Caribisch Nederland) voor zover de

heffingsopbrengsten niet toereikend zijn. Het exploitatieverschil is daarom gelijk aan nul.

Recapitulatie te verrekenen exploitatiesaldo	stand per 31 december 2020	stand per 31 december 2019
Te verrekenen met de markt in 2021 (respectievelijk 2020)	773	- 528
Te verrekenen met de overheid in 2021 (respectievelijk 2020)	2.396	721
Balanswaarde te verrekenen exploitatiesaldo per 31 december	3.169	193

Het voorstel voor bestemming van het exploitatiesaldo staat verwoord in de bijlage 'overige gegevens'.

p. Overige schulden en overlopende passiva

	2020	2019
Niet-opgenomen-vakantiedagen en overuren	3.260	3.027
Schulden ter zake van pensioenen	3	3
Nog te betalen incidentele lasten overstap pensioenuitvoerder	530	761
Overige te betalen lasten	2.846	2.996
Balanswaarde overige schulden en overlopende passiva per 31 december	6.640	6.787

De post 'niet-opgenomen-vakantiedagen en overuren' is met € 0,2 miljoen toegenomen. Dat komt doordat er minder verlof is opgenomen tijdens de coronacrisis. De 'Overige te betalen lasten' bestaan voornamelijk uit nog te ontvangen facturen voor goederen en diensten, met medewerkers individueel overeengekomen transitievergoedingen en ontvangsten op opgelegde boetes die nog niet onherroepelijk zijn. Eind 2020 is deze post gelijk aan het saldo per balansdatum 2019.

Per 1 januari 2018 is de AFM-pensioenregeling bij pensioenuitvoerder 'De Nationale APF' ondergebracht. De post 'Nog te betalen incidentele lasten overstap pensioenuitvoerder' heeft voor € 0,5 miljoen betrekking op nog te ontvangen inkoopfacturen betreffende de overstap naar pensioenuitvoerder 'De Nationale APF' en de liquidatielasten van 'Stichting Pensioenfonds AFM'.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

De verplichtingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	< 1 jaar	1-5 jaar	>5 jaar	Totaal
Huurovereenkomsten	3.021	11.973	-	14.994
Kantoormachines	43	119	47	210
Overige lease-overeenkomsten	26	50	-	75
Totaal niet in de balans opgenomen verplichtingen	3.090	12.142	47	15.279

Aan de verhuurder van het kantoorpand van de AFM is per 1 januari 2018 een garantiestelling afgegeven van € 0,7 miljoen vanwege het

verlengde huurcontract dat is ingegaan per dezelfde datum. De garantiestelling is verstrekt door het Ministerie van Financiën.

Niet verwerkte verplichtingen

Aansprakelijkstellingen

Maatschap QI Collectief (MQIC)

De Maatschap Quality Investments Collectief (MQIC) is in hoger beroep gegaan tegen de uitspraak van de rechtbank Amsterdam van 22 augustus 2018 waarin de vordering ad € 200 miljoen van MQIC in eerste aanleg is afgewezen. MQIC is een Belgische maatschap waarin vooral in België wonende, gedupeerde participanten zijn vertegenwoordigd die gedurende de periode 2007-2011 life settlements-producten hebben afgenomen van Quality Investments (QI). MQIC is van oordeel dat de AFM ernstig is tekortgeschoten in de uitvoering van haar toezichthoudende taken op QI en in strijd heeft gehandeld met haar wettelijke taken en de op haar rustende zorgvuldigheidsnorm. MQIC meent dat de participanten die zijn vertegenwoordigd in MQIC hierdoor schade hebben geleden. De schade wordt door MQIC begroot op ruim € 193 miljoen. Bij uitspraak van 22 augustus 2018 heeft de rechtbank Amsterdam de vorderingen van MQIC afgewezen. MQIC heeft tegen deze uitspraak hoger beroep ingesteld. De mondelinge behandeling van het hoger beroep heeft plaatsgevonden op 29 januari 2021 waarna de uitspraak wordt verwacht op 13 april 2021.

AFM in cassatie tegen uitspraak gerechtshof Amsterdam over eenzijdige aanpassing AFM-pensioenregeling op 1-1-2016

De AFM-pensioenregeling is op 1 januari 2016 gewijzigd met als doel om naar een meer marktconforme en beter betaalbare regeling over te gaan. Uiteindelijk zijn enkele medewerkers een gerechtelijke procedure gestart tegen deze wijziging, omdat zij meenden onevenredig veel nadeel te hebben van de gewijzigde pensioenregeling. De AFM is bij de kantonrechter volledig in het gelijk gesteld. Hierop hebben deze medewerkers een hoger beroep ingesteld dat de AFM deels heeft verloren.

Het gerechtshof Amsterdam, hierna te noemen het Hof, heeft op 4 november 2020 geoordeeld dat de AFM een zwaarwichtig belang had om de pensioenregeling en de hierbij behorende pensioenovereenkomst eenzijdig te wijzigen. Het Hof oordeelt echter ook dat de wijzigingen die zijn doorgevoerd verder strekken dan toegestaan op grond van het aantastingsverbod dat op grond van artikel 20 Pensioenwet (PW) geldt voor reeds opgebouwde aanspraken.

Volgens het Hof hadden onder andere de volgende onderdelen van AFM-pensioenregeling niet op 1 januari 2016 eenzijdig gewijzigd mogen worden:

- Verplichtingen van de werkgever op grond van de uitvoeringsovereenkomst 2014:
 - a. Herstelpremieverplichting van de werkgever gelijk aan 10% van de jaarlijkse pensioenpremie;
 - b. Verplichting van de werkgever tot betaling van de uitvoeringslasten voor wat betreft overschrijdingen boven € 700.000;
 - c. Verplichting van de werkgever tot bijstorting in geval van een wijziging van de grondslagen van het fonds anders dan de rekenrente;
- Invoering van een premiedempings-systeem in de pensioenregeling geldend vanaf 1-1-2016 die nadelig kan uitpakken voor alle gerechtigden.

Het bestuur van de AFM heeft besloten om een cassatieprocedure bij de Hoge Raad in te stellen. De verwachting is dat de Hoge Raad over ongeveer 1,5 à 2 jaar een uitspraak zal doen.

Voor bovenstaande onderdelen van het arrest is géén voorziening getroffen, aangezien het niet waarschijnlijk wordt geacht dat de AFM op deze onderdelen door de Hoge Raad in het ongelijk wordt gesteld. De AFM heeft voldoende kansrijk geachte klachten tegen het arrest van het Hof ingebracht.

Mocht onverhoopt de AFM door de Hoge Raad op deze onderdelen in het ongelijk worden gesteld, dan kan dit leiden tot een aanvullende schadepost van € 15 miljoen – € 30 miljoen voor de AFM.

Vrijwaringen

De bestuursleden van Stichting Pensioenfonds AFM en de Stichting Pensioenfonds AFM zijn door de AFM gevrijwaard voor alle mogelijke aanspraken die (voormalige) medewerkers van de AFM op basis van hun pensioenovereenkomst met de AFM zouden kunnen hebben na de invoering van het Pensioenakkoord 2016 en de collectieve waardeoverdracht naar 'De Nationale APF'. Procedures verband houdende met de transitie van Pensioenfonds AFM naar 'De Nationale APF' leiden naar verwachting niet tot een uitstroom van middelen.

Verbonden partijen

Pensioenfonds AFM

De AFM heeft haar pensioenregeling tot en met 2017 ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds Autoriteit Financiële Markten (Pensioenfonds AFM). De AFM heeft de uitvoeringsovereenkomst met Pensioenfonds AFM per 1 januari 2018 opgezegd. Het Pensioenfonds AFM is in liquidatie. Voor de transacties vanwege de liquidatie van Pensioenfonds AFM verwijzen wij naar de volgende onderdelen in de jaarrekening:

- Onderdeel p. Overige schulden en overlopende passiva;
- Niet verwerkte verplichtingen, vrijwaringen.

De transacties met Pensioenfonds AFM hebben op een zakelijke grondslag plaatsgevonden.

Ministerie van Financiën

De AFM is een zelfstandig bestuursorgaan. De minister van Financiën beschikt over de volgende wettelijke en statutaire bevoegdheden bij de AFM:

- Instemmingsrecht ten aanzien van door de raad van toezicht vastgestelde of gewijzigde profielschets voor AFM-bestuursleden;
- Door middel van een Koninklijk Besluit het benoemen van AFM-bestuursleden;
- Het kunnen schorsen van AFM bestuursleden en door middel van een Koninklijk Besluit het kunnen ontslaan van AFM-bestuursleden, indien zij niet meer voldoen aan de eisen voor de uitoefening van hun functie of daarin op ernstige wijze zijn tekortgeschoten;
- Instemmingsrecht inzake door de raad van toezicht vastgestelde bezoldiging van bestuurders;
- Het toebedelen van nieuwe taken. Hiervoor voert het bestuur van de AFM een uitvoeringstoets uit, die na de goedkeuring hiervan door de raad van toezicht, aan de minister van Financiën wordt voorgelegd;
- De voorzitter en de leden van de raad van toezicht worden door de minister van Financiën benoemd en een lid van de raad kan in geval van ongeschiktheid of onbekwaamheid voor de functie door de minister worden geschorst of worden ontslagen. Tevens dient de raad van toezicht een profielschets voor de raad van toezicht op te stellen. Met de vaststelling of wijziging van deze profielschets dient de minister van Financiën in te stemmen;

- Met inachtneming van de WNT, het vaststellen van de bezoldiging van de leden van de raad van toezicht;
- Het bijwonen van het AFM-adviserend panel;
- Het goedkeuren van de AFM-begroting en de AFM-jaarrekening;
- Het bepalen van de bestemming van een batig liquidatiesaldo indien het bestuur van de AFM besluit tot het ontbinden van de Stichting Autoriteit Financiële Markten;
- Inzagerecht in de controlewerkzaamheden van de certificerend accountant van de AFM;
- Instemmingsrecht inzake voorgestelde wijzigingen van de AFM-statuten.

Voor een nadere toelichting van de transacties met het Ministerie van Financiën verwijzen wij naar de volgende onderdelen in de jaarrekening:

- Onderdeel b. Boetes en lasten onder dwangsom, Boetes en lasten onder dwangsom toekomend aan de Staat;
- Onderdeel c. Overheidsbijdragen, totaal BES;
- Onderdeel n. De financiële verhouding tussen de AFM en het Ministerie van Financiën.

De transacties met het Ministerie van Financiën hebben op een zakelijke grondslag plaatsgevonden.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft inzake de AFM de volgende wettelijke en statutaire bevoegdheden:

- Het goedkeuren van de AFM-begroting en de AFM-jaarrekening op de voor het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid relevante onderdelen;
- Het bijwonen van het AFM-adviserend panel;
- Inzagerecht in de controlewerkzaamheden van de certificerend accountant van de AFM.

Tussen het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de AFM vinden geen materiële transacties plaats.

Realisatie 2020, begroting 2020 en 2021

(bedragen in duizenden euro's)

	2020	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten			
Heffingen	104.116	105.797	111.169
Boetes	4.592	-	-
Lasten onder dwangsom	304	-	-
Overheidsbijdragen	389	431	580
Totale baten	109.401	106.227	111.750
Lasten			
Personeelslasten	85.632	84.801	88.896
Afschrijvingen vaste activa	1.211	1.207	1.350
Overige bedrijfslasten	18.874	20.219	21.523
Totale lasten	105.717	106.227	111.770
Financiële baten en lasten	- 14	-	- 20
Som der lasten	105.703	106.227	111.750
Exploitatiesaldo	3.698	-	-

Bovenstaande tabel geeft een overzicht van de in 2020 begrote en gerealiseerde, en de voor 2021 begrote baten en lasten.

De begroting 2021 is te vinden op de website van de AFM (www.afm.nl) in 'Agenda.2021'.

Het totaal in 2021 door de AFM te heffen bedrag is € 110,4 miljoen. Dat is het saldo van de begrote heffingen 2021 ad € 111,2 miljoen minus het met de markt te verrekenen exploitatiesaldo uit 2020 van € 0,8 miljoen (zie voorstel voor bestemming van het te verrekenen bedrag, in 'overige gegevens').

Amsterdam, 12 maart 2021

Bestuur

drs. L.B.J. van Geest, voorzitter
drs. H.L. van Beusekom
drs. J.R. Heuvelman

Raad van toezicht

drs. M.J. van Rijn, voorzitter
prof. dr. W.M. van Dolen
mr. drs. W.E.M. de Jong
drs. R.G.J. Langezaal RM
drs. D.W. Voetelink

11

Overige gegevens

100

Controleverklaring

[Lees meer →](#)

117

Bijlage 2: Afkortingen

[Lees meer →](#)

105

Bijlage 1: Externe KPI's

[Lees meer →](#)

Controleverklaring

van de onafhankelijke accountant

Aan: De raad van toezicht van de Stichting Autoriteit Financiële Markten

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM) te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de AFM per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, de Wet bekostiging financieel toezicht, de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, hoofdstuk 1.2 van de Wet op het financieel toezicht, de Wet financiële markten BES en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020;
3. het kasstroomoverzicht 2020; en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in het jaarverslag opgenomen 'Verantwoording rechtmatig financieel beheer' een getrouw beeld geeft van de rechtmatige inning en besteding van middelen door de AFM.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol financiële verantwoording AFM en de Regeling Controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de AFM zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 2.114.000. De materialiteit is gebaseerd op 2% van de omvang van de totale lasten, zoals voorgeschreven in het Controleprotocol financiële verantwoording AFM. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2020.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van toezicht overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 211.400 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de auditcommissie gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Voorziening pensioenarrest

Op 3 november 2020 heeft het Gerechtshof Amsterdam uitspraak gedaan in een tegen de AFM aangespannen procedure over een wijziging van de pensioenregeling. De AFM is in het ongelijk gesteld en is inmiddels in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. In de jaarrekening 2020 is een voorziening gevormd als gevolg van de uitkomsten van het genoemde pensioenarrest. In de jaarrekening is een nadere toelichting opgenomen op de getroffen voorziening en op de onzekere afloop van de juridische procedure onder de niet verwerkte verplichtingen. Wij hebben de voorziening beoordeeld op basis van de aangeleverde onderbouwingen en getoetst aan de verslaggevingseisen.

Heffingen

De heffingsopbrengsten zijn veruit de grootste categorie baten. De heffingen bestaan enerzijds uit jaarlijkse heffingen die worden opgelegd aan de onder toezicht staande ondernemingen (doorlopend toezicht) en anderzijds uit vaste bijdragen die zijn gekoppeld aan de behandeling van aanvragen en registraties (eenmalige verrichtingen). Om de juiste en volledige verwerking van de heffingen vast te stellen voert de AFM handmatige controles uit. Wij hebben de uitkomsten daarvan geëvalueerd en getest om vast te stellen of wij op deze maatregelen kunnen steunen. Daarnaast hebben wij aanvullende werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de juiste, volledige en tijdige registratie in de heffingenadministratie en de onderbouwing van de nog te factureren heffingen.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De AFM is als zelfstandig bestuursorgaan gehouden aan de WNT. Wij hebben de verantwoording 'Bezoldigingen bestuur en raad van toezicht' gecontroleerd. Tevens hebben wij vastgesteld of de toelichting voldoet aan

de eisen zoals opgenomen in de WNT. Onze werkzaamheden hebben wij uitgevoerd conform de werkzaamheden zoals opgenomen in de Regeling Controleprotocol WNT 2020.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, eerste lid, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Benoeming

Wij zijn door de raad van toezicht op 2 juli 2013 benoemd als accountant van Stichting AFM vanaf de controle van het boekjaar 2013 en zijn sindsdien de externe accountant. Jaarlijks bevestigen wij de gemaakte afspraken en voorwaarden in relatie tot de jaarrekeningcontrole.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag, het verslag van de raad van toezicht en de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, de Wet bekostiging financieel toezicht, de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, hoofdstuk 1.2 van de Wet op het financieel toezicht, de Wet financiële markten BES en de bepalingen bij en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid van de inning en besteding van middelen, zoals vermeld in het Controleprotocol financiële verantwoording AFM.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te ontbinden. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Den Haag, 12 maart 2021

Auditdienst Rijk
drs. T.A. van Tiel RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-

informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Tijdens onze controle hebben wij vanwege Covid-19 maatregelen noodgedwongen meer werkzaamheden op afstand uitgevoerd. Deze manier van werken heeft het moeilijker voor ons gemaakt om bepaalde waarnemingen te doen wat ertoe kan leiden dat bepaalde signalen worden gemist. Bij het plannen van onze werkzaamheden hebben wij aandacht besteed aan de risico's hiervan en hebben wij waar nodig aanvullende werkzaamheden gepland en uitgevoerd. Wij zijn dan ook van mening dat de verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Bestemming van het Exploitatiesaldo

Het te verrekenen bedrag 2020 in 2021 (Wbft) van € 0,8 miljoen zoals vermeld bij onderdeel o van de jaarrekening wordt conform artikel 13 lid 2a van de Wbft geheel betrokken bij de berekening van het aan de markt in rekening te brengen bedrag voor 2021.

Bijlage 1

Externe KPI's

Het managen van de prestaties binnen de AFM doen wij door te sturen op onze doelstellingen met behulp van dashboards waarin de voortgang en vooruitblik inzichtelijk worden gemaakt door middel van onder meer Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's). Het uitgangspunt voor de inrichting van onze dashboards zijn de resultaatafspraken met managers, hoofden en bestuurders. Wekelijks gaat men in teamverband of binnen de afdeling in gesprek om de voortgang van hun resultaatdoelstellingen te bespreken. Hoofden en bestuurders voeren maandelijks een prestatiedialoog over de belangrijkste resultaatdoelstellingen voor de AFM. Deze werkwijze draagt bij aan een evenwichtige en voorspelbare besturingscyclus.

In de [Agenda 2020](#) heeft de AFM uiteengezet welke activiteiten moeten worden uitgevoerd. Daarbij is ook aangegeven welke maatschappelijke doelen we nastreven. Het raamwerk voor het KPI-overzicht in het Jaarverslag 2020 is gebaseerd op de indeling van de Agenda.

In deze bijlage staat per voorgenomen toezichtactiviteit, welke inzet de AFM heeft gepleegd en welke resultaten die heeft opgeleverd, voorzien van een score. Deze zijn conform de Agenda ondergebracht per toezichtgebied en voor het aandachtsgebied 'professionele organisatie'. Het is een beknopte verantwoording van onze belangrijkste activiteiten in 2020, zoals benoemd in de Agenda 2020.

1 Bescherming van consumenten in kwetsbare situaties

1.1 Duurzame bijdrage van producten en diensten met grote langetermijneffecten

Activiteiten

- + Aanbieders van consumptief krediet zorgen ervoor dat consumenten een krediet krijgen dat verantwoord is, door de aanpassing (en implementatie) van de geëvalueerde leennormen voor consumptief krediet. De AFM toetst bij kredietaanbieders of hieraan wordt voldaan door het gesprek aan te gaan over de bedrijfsvoering en het beleid en voert mogelijk dossieronderzoek uit. Waar nodig wordt naleving afgedwongen door het uitvoeren van onderzoeken.
- + Via de Stuurgroep Stelselwijziging, de voorbereidingsgroep en de technische werkverbanden draagt de AFM inhoudelijk bij aan vormgeving van het nieuwe pensioenstelsel, waarbij de belangen van de individuele deelnemers worden geborgd.
- + Opbouwen van data-gedreven toezicht op verzekeringsproducten, door onder andere samenwerking met het Centrum voor Verzekeringsstatistiek.
- + Ontwikkeling van een methode voor onderzoek naar en handhaving bij zware overtredingen in het digitale domein.
- + Hypotheekaanbieders voeren de AFM-strategie voor de aanpak van aflossingsvrije hypotheek uit.
- + Op basis van risicoprioritering aan de hand van productcriteria minimaal 2 integrale product governance onderzoeken afronden waarbij ondernemingen producten en/of distributie aanpassen zodat deze in het belang van de klant zijn.

Score:

Resultaten

- + Ten aanzien van het nieuwe pensioenstelsel maakt de AFM zich hard voor een uitlegbaar stelsel dat transparanter en persoonlijker is. Deelnemersbescherming en zorgplicht kan mee groeien met het nieuwe stelsel. De AFM wil dat de nieuwe wetgeving zorgt voor aansluiting bij kenmerken van deelnemers, goede begeleiding en uitlegbaarheid van keuzes bij de transitie naar het nieuwe stelsel.
- + Voor het risicogebaseerde toezicht is een markt- en risicobeeld van schadeverzekeringen opgeleverd. Een van de databronnen is het CVS. Een eerste ervaring is dat dit versterkende inzichten geeft om signalen eerder te zien. Voorbeelden zijn veranderingen bij rechtsbijstandverzekeringen en reisverzekeringen.
- + In 2020 zijn productgovernance onderzoeken uitgevoerd. Om compliance van partijen te vergroten is een dialoog aangegaan, guidance gepubliceerd en is de markt gemonitord. De AFM heeft dit onderzocht bij hypotheek, verzekeren en beleggen. Bij partijen met tekortkomingen zijn maatregelen genomen.
- + Per 1 oktober hebben de NVB en Vfn de leennormen voor consumptief krediet aangepast in overleg met het Nibud en de AFM. De financiële positie van klanten is nu beter vast te stellen waardoor het krediet beter aansluit bij wat men kan dragen. Implementatie van de nieuwe leennormen vindt door Corona later plaats dan gepland.
- + De aanpak voor aflossingsvrije hypotheek is uitgerold naar alle aanbieders. Er zijn ruim 580.000 klanten benaderd en +/-30% heeft een betaalbaarheidstoets uitgevoerd.

1

Bescherming van consumenten in kwetsbare situaties

1.2 Efficiënte organisatie financiële dienstverleners

Activiteiten

- + Afgeronde onderzoeken naar vakbekwaamheid, beloningen en cultuur.
- + Kwantificering van risico's op de consumentenmarkt.
- + Afgerond onderzoek inzake beleggersbescherming bij beleggingsondernemingen naar bedrijfsvoering en processen.
- + Toezicht op de werking van Compliance en Audit resulteert erin dat de kwaliteit van Compliance en Audit van zodanig niveau is dat de instelling 'zelfcontrolerend' is. Hiervoor wordt een volwassenheidskaart en benchmark uitgevoerd waarna getoetst wordt op geselecteerde criteria.

Score:

Resultaten

- + Bij de grootste tien banken en kredietaanbieders zijn twee data-uitvragen gedaan naar portefeuilledata. Daarmee is een datadashboard ontwikkeld waarmee wij inzicht krijgen in ontwikkelingen en risico's op de consumptief kredietmarkt.
- + De AFM heeft bij ruim 200 financiële dienstverleners onderzocht op de vereiste diploma's. Bij 57 instellingen bleken de vereiste diploma's niet of niet allemaal aanwezig. Zonder diploma moet een dienstverlener zijn vergunning voor het betreffende adviestraject inleveren. Hierover is een persbericht gepubliceerd.
- + Met een nieuwe methodiek heeft de AFM onderzoek gedaan naar de impact en inrichting van de compliancefunctie bij beleggingsondernemingen en beheerders van beleggingsinstellingen. De onderzochte ondernemingen hebben een inschatting gemaakt van het volwassenheidsniveau van de compliancefunctie. Een deel van de onderzochte ondernemingen heeft met de eerste uitkomsten direct verbeteringen doorgevoerd. Om ondernemingen die niet in het onderzoek betrokken zijn aan te moedigen om hun compliancefunctie te verbeteren, zijn handvatten gepubliceerd.
- + Vanuit het AFM-toezichtmandaat zijn verwachtingen opgesteld voor zowel de volwassenheid van de Compliance afdelingen als voor de bijdragen die Audit afdelingen kunnen leveren aan het klantbelang. Bij een groot aantal financiële ondernemingen is vervolgens via een selfassessment getoetst op deze criteria. Dit zal doorlopen in 2021.

1 Bescherming van consumenten in kwetsbare situaties

1.3 Invloedrijke toezichtpositie op financiële dienstverlening

Activiteiten

- + De AFM intensiveert de samenwerking met buitenlandse toezichthouders: Door het opbouwen van een datapositie en om gezamenlijke toezichtproblemen aan te pakken. Voor het toezicht op Europese paspoorthouders. Om structureel kennis te delen op het gebied van onderzoek, beïnvloeding en handhaving. Om bij te dragen aan een Common Supervisory Action.
- + De AFM zet de samenwerking binnen EIOPA – en IAIS-verband voort om gezamenlijke toezichtproblemen aan te pakken. Hierbij pakt de AFM zowel internationaal als nationaal een actieve rol door te participeren in werkgroepen, zodat we tijdig en proactief sturen om Europese prioriteiten in lijn brengen met die van de AFM.
- + De AFM draagt bij aan een Common Supervisory Action (CSA), door een toezichtonderzoek uit te voeren, waarbij het onderwerp van onderzoek door ESMA is geprioriteerd en bepaald (kosten). Dit onderzoek zal naar verwachting in Q3 en Q4 plaatsvinden, waarbij in Q4-Q1 (2021) de bevindingen zullen worden teruggekoppeld aan ESMA.

Score:

Resultaten

- + Het integriteitstoezicht van de AFM is versterkt door opnieuw actief deel te nemen aan het ESMA Enforcement Network. Hiervoor hebben de AFM en andere Europese toezichthouders praktijkvoorbeelden gedeeld op het gebied van onderzoek en handhaving. Sinds begin 2020 nemen we ook deel aan het Anti Money Laundering Standing Committee. Deze commissie – onderdeel van de Europese Banken Autoriteit - bespreekt onder meer adviezen en voorstellen om het Europese witwastoezicht te versterken en verder te harmoniseren. In nationaal verband is bestuursvoorzitter Laura van Geest voorzitter van het Financieel Expertise Centrum (FEC) geworden.
- + De AFM heeft contact met diverse buitenlandse toezichthouders in verband met tekortkomingen in de naleving van wet-en regelgeving. Het betreft hier onder meer tekortkomingen inzake MiFID (o.a. productgovernance en informatieverstrekking).
- + In 2020 heeft EIOPA een externe publicatie inzake POG uitgebracht waarvoor de AFM haar expertise heeft ingebracht.
- + Voor 2020 heeft ESMA uiteindelijk niet kosten maar suitability gekozen als onderwerp voor de CSA. Het onderzoek hiernaar loopt volgens planning en wordt in 2021 afgerond.

2

Een robuuste infrastructuur en integer handelsgedrag

2.1 Instellingsgericht en data-gedreven kapitaalmarkttoezicht

Activiteiten

- + Uitvoeren van 2 onderzoeken en beoordelen of kapitaalmarktinstellingen hun operationele en IT-risico's (OPIT) beheersen, en hun cyberweerbaarheid op orde hebben.
- + Data-dashboards ontwikkelen om doorlopend transacties en orders op handelsplatformen per instellingscategorie te kunnen monitoren.
- + Europese samenwerking met collega-toezichthouders versterken door structureel data over kapitaalmarktinstellingen uit te wisselen. Signalen en meldingen worden onderzocht met bruikbare informatie verkregen van buitenlandse toezichthouders. Hierdoor wordt beter toezicht mogelijk op instellingen die in meerdere landen actief zijn.

Score:

Resultaten

- + Door het uitvoeren van enkele (AFM brede) projecten is inzicht verkregen in de operationele en IT-risico's die ondernemingen lopen. In dat kader zijn aanbevelingen gedaan om deze risico's te beperken.
- + Door de ontwikkeling van data dashboards op instellingsniveau is beter inzicht gekomen in de (handel op) de partijen uit de financiële infrastructuur.
- + Door het beter gebruiken van signalen van derden, in combinatie met zelf gegenereerde signalen, zijn marktmisbruikonderzoeken gestart bij instellingen die in meerdere landen actief zijn.

2.2 Betrouwbare informatie voor de markt

Activiteiten

- + Versterken van de samenwerking met buitenlandse collega's-toezichthouders op het gebied van marktmisbruikonderzoeken. Met de focus op grondstof(derivaten) en obligaties. Dit gebeurt op het terrein van vakkennis en het uitvoeren van gezamenlijke onderzoeken binnen Europees (ESMA) verband, onder andere in onderzoeken naar verspreiding van koersgevoelige informatie via nieuws- en marktbronnen, en naar marktmanipulatie.
- + Het toezicht op tijdige, juiste aanlevering van vereiste informatie en data door marktpartijen intensiveren met behulp van data-gedreven signalen en het uitvoeren van onderzoeken naar marktmisbruik.

Score:

Resultaten

- + Met enkele buitenlandse toezichthouders is kennis uitgewisseld in het kader van markt-misbruikonderzoeken en, waar mogelijk, opgetrokken voor de handhaving.
- + Op het gebied van de operationalisering van het transactierapportage- en meldingentoezicht en surveillancetoezicht met datagedreven tooling is beperkte voortgang geboekt. Desalniettemin zijn er mogelijkheden gecreëerd om relevante toezichtinformatie beter toegankelijk te maken voor onderzoeken en analyses binnen de AFM.

2

Een robuuste infrastructuur en integer handelsgedrag

2.3 Internationaal invloedrijk

Activiteiten

De AFM is internationaal invloedrijk door het:

- + opleveren van publicaties, zoals minimaal 4 position papers over kapitaalmarkt gerelateerde onderwerpen.
- + participeren in toezichtcolleges die zijn opgezet voor toezicht op handelsplatformen, herstel- en afwikkelingsinstellingen, benchmarkbeheerders.
- + participeren in ESMA-beleidsgroepen op kapitaalmarktgebied: SMSC, MISC en PTSC en werkgroepen die daaronder vallen.

Score:

Resultaten

- + Door middel van publicaties over de MIFID, het toezicht op de IBOR transitie heeft de AFM bijgedragen aan het geven van guidance aan de markt alsmede de visie van de AFM op de ontwikkeling van de kapitalmarkten.
- + Aan de hand van de adviezen van ESMA buigt de Europese Commissie zich over de nieuwe voorstellen voor het marktmisbruik toezicht. Deze adviezen zijn opgesteld in beleidsgroepen waarin de AFM actief participeert.
- + Het internationale toezicht op handelsplatformen en clearing instituten heeft zich dit jaar onder meer gebogen op grensoverschrijdende fusies en overnames (Euronext en EuroCCP).

3

Een duurzaam bedrijfsmodel van vermogensbeheerders en zorgvuldige behandeling van cliënten

3.1 Een adequaat functionerende keten van assetmanagementpartijen

Activiteiten

- + Identificeren van de belangrijkste risico's die, via uitbesteding of inhuur door marktpartijen, in de AM keten ontstaan. Vervolgens worden deze risico's via beïnvloeding en/of handhaving beperkt.
- + Uitvoeren van een onderzoek naar door AM partijen gehanteerde kostenstructuren.

Score:

Resultaten

Om de keten van vermogenspartijen optimaal te laten functioneren, is het belangrijk dat de sector risico's die ontstaan door uitbesteding adequaat beheerst. Zeker in de wetenschap dat ongeveer 90% van de sector één of meer werkzaamheden uitbesteedt en de verwachting is dat dit zal toenemen. Uit ons eerste onderzoek (Keten in Beeld - 2019) bleek dat de sector te weinig beheersmaatregelen treft. In een sectorbrief hebben we ondernemingen in 2019 gevraagd om de bedrijfsvoering op deze punten door te lichten en maatregelen te treffen. Keten in Beeld 2.0 is hierop een vervolg. In sessies met leden van brancheorganisaties Dufas en VV&A is de markt voorbereid op onze nieuwe uitvraag van oktober 2020. We hebben hier twee doelstellingen: (1) vaststellen in hoeverre opvolging is gegeven aan de eerdere aanbevelingen, en (2) het structureel in kaart brengen van uitbestedingen om inzicht te houden op de concentratie en beheersrisico's als gevolg van uitbestedingen binnen de sector. Daarnaast hebben we binnen ESMA het onderwerp 'uitbesteding' nadrukkelijk op de kaart gezet met als resultaat dat ook ESMA dit onderwerp expliciet in haar beleidsuitingen meeneemt.

Voor 2020 stond een onderzoek gepland naar kostenstructuren die instellingen hanteren. Dit is niet doorgegaan omdat we de sector wilden ontlasten vanwege de coronacrisis. Dit onderzoek wordt doorgeschoven naar 2021.

4

Hogere kwaliteit van controles en bijdragen aan effectieve prikkels voor accountants(organisaties)

4.1 Onderzoek naar de kwaliteitsslag van OOB-accountantsorganisaties

Activiteiten

- + Een onderzoek uitvoeren naar de realisatie van de kwaliteitsslag van de OOB-accountantsorganisaties (loopt door in 2021) en het vernieuwen van de onderzoeksmethodiek hiervoor.
- + De ontwikkeling van een vernieuwde toezichtaanpak op accountantsorganisaties gebaseerd op nieuwe (data-gedreven) technieken.

Score:

Resultaten

- + Het onderzoek naar de realisatie van de kwaliteitsslag van de OOB-accountantsorganisaties loopt door naar 2021.
- + De ontwikkeling van een vernieuwde (datagedreven) toezichtaanpak is geïntegreerd in de toezichtaanpak die voor niet-OOB accountantsorganisaties wordt uitgewerkt. Dit zal in 2021 nader worden uitgewerkt

4.2 Auditcommissies versterken in hun rol

Activiteiten

- + Uitvoeren van een verkennend onderzoek naar hoe auditcommissies hun rol vervullen in het proces van selectie en beoordelen van accountantsorganisaties.
- + Organiseren van bijeenkomsten tussen de AFM en auditcommissieleden om de dialoog te versterken.

Score:

Resultaten

Verkennd onderzoek heeft in 2020 plaatsgevonden. De resultaten zijn gedeeld met leden van Audit Commissies tijdens een webinar op 1 december 2020. Een externe publicatie zal in februari 2021 worden gepubliceerd.

4

Hogere kwaliteit van controles en bijdragen aan effectieve prikkels voor accountants(organisaties)

4.3 Invloedrijk in (inter)nationale discussies

Activiteiten

- + Bijdragen aan de discussies om kwetsbaarheden in de structuur van de accountancysector voldoende te adresseren. Voorbereiden op adviezen van de CTA en waar relevant meenemen in de doorontwikkeling van toezicht(methodieken).
- + Samenwerking met andere toezichthouders in Europese colleges of regulators voor Big 4-accountantsorganisaties.
- + Deelname aan internationale overleggen van onder meer IFIAR en CEAOB en het leiden van de IFIAR Task Force on Internationally Relevant Developments in Audit Markets (IRDAM).
- + Deelname aan internationale overleggen van onder meer ESMA en IOSCO.

Score:

Resultaten

- + De AFM is goed voorbereid op de adviezen van de CTA. Deze voorbereiding heeft bijgedragen aan de besluitvorming bij het ministerie van Financiën over de overheveling van het uitvoerend toezicht op de niet-OOB accountantsorganisaties naar de AFM per 1 januari 2022. Bij de ontwikkeling van een (datagedreven) herziene toezichtsmethodiek wordt hiermee rekening gehouden.
- + De AFM is voorzitter geweest van IFIAR Taskforce IRDAM (internationally relevant developments in audit markets). Een intern rapport is in december 2020 binnen IFIAR verspreid. Een externe publicatie volgt naar verwachting in Q2 van 2021.

4.4 Verbeteren van geïntegreerde verslaggeving en ontwikkelen van data-gedreven toezicht op de verslaggeving

Activiteiten

- + Onderzoek uitvoeren naar de toepassing van aspecten van geïntegreerde verslaggeving.
- + Ontwikkelen toezichtaanpak op basis van data-gedreven technieken op verslaggeving.
- + Voorbereidingen treffen voor de invoering van ESEF.

Score:

Resultaten

Alle voorbereidingen voor rapportages op basis van de ESEF vereisten zijn gerealiseerd. In 2020 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de beleggersbehoeften van niet financiële informatie in de context van geïntegreerde verslaggeving. Een externe publicatie volgt in Q1 van 2021.

5

Professionele organisatie

5.1 Bevordering van snelle en zorgvuldige toetreding van marktpartijen en personen

Activiteiten

De besluitvorming over een vergunningaanvraag/personentoetsing vindt in 90% van de gevallen plaats binnen de wettelijke termijn. Waarbij management zich inspant 100% van de aanvragen binnen de wettelijke termijn te behandelen.

Score:

Resultaten

Gemiddeld genomen is 80% van de 2020 vergunningaanvragen en toetsingen binnen de wettelijke termijn afgerond (niet-complexe en complexe aanvragen). Dit komt mede door hoge voorraad van het aantal zaken en verminderde aanwezigheid i.v.m. de Corona omstandigheden, daarbij heeft er in 2020 een centralisatie plaatsgevonden van toetsingen in een nieuw expert team.

5.2 Een datagedreven toezichthouder

Activiteiten

Datagedreven toezicht wordt geborgd in de organisatie door:

- + pilots o.h.g.v. datagedreven toezicht;
- + het automatiseren van toezichtprocessen;
- + structurele inrichting van de centrale data regie functie en datamanagement;
- + data-infrastructuur robuust te maken;
- + aantrekken van noodzakelijke nieuwe skills en expertise.

Score:

Resultaten

In 2020 heeft de AFM ingezet op het meer datagedreven maken van specifieke toezichtsprocessen of delen van toezichtprocessen. Een concreet voorbeeld is het herontwerpen van het proactief toezicht op beleggingsaanbieders met een mogelijk oneerlijk verdienmodel. Door in een vroeg stadium signalen te verrijken kan de doorlooptijd verkort worden en kan de AFM gericht en indien nodig meer gedifferentieerd actie ondernemen. Een ander voorbeeld is het creëren van een eenduidig beeld over pensioenaanbieders op basis van data die door de instellingen zelf wordt aangeleverd. Hierdoor is het mogelijk om op basis van trends of andere indicatoren specifieke of marktbrede risico's te signaleren. Verder heeft de AFM onderzoeken en pilots uitgevoerd die inzicht geven in specifieke thema's zoals overkreditering en hypotheek.

5

Professionele organisatie

5.3 Continue verbeteren van de (toezicht) processen

Activiteiten

- + De AFM evalueert haar eigen werk geregeld en werkt hierin samen met andere toezichthouders. Uitkomsten vormen de basis voor continue verbetering en worden gedeeld met medewerkers via bijvoorbeeld seminars en gerichte opleidingen.
- + De AFM zorgt voor een goede borging en doorontwikkeling van haar werkwijze die gericht is op het kortcyclisch (bij)sturen op het behalen van doelstellingen en het doorvoeren van verbeteringen in (toezicht)processen.

Score:

Resultaten

- + In het afgelopen jaar hebben we verder ingezet op het versterken van de procesbeheersing en datagedreven werken.
- + In 2020 is een groot deel van de ICT-diensten geoutsourcet. Het gaat hier om de standaarddienstverlening zoals de kantoorautomatisering en het beheer van de infrastructuur.
- + Aantal processen is verder geoptimaliseerd en gedigitaliseerd zoals personeelsdeclaraties, inkoopproces, heffingen etc.
- + In 2020 zijn verdere stappen gezet in de ontwikkeling naar datagedreven werken (zie 5.2). De technische basis is verder versterkt, waarbij de gebouwde functionaliteiten in goed overleg met de gebruiker worden gerealiseerd.

5.4 Overwegend positief oordeel van de zakelijke stakeholders over de effectiviteit, kennis en vaardigheden van AFM toezichthouders. Dit volgt uit stakeholdersonderzoek

Activiteiten

De AFM evalueert haar toezicht geregeld en laat stakeholdersonderzoek uitvoeren. We zijn continue in dialoog met onze stakeholders, zoals de ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Europese instituties en de financiële sector en haar vertegenwoordigers. Samen met hen proberen we de belangrijkste risico's te identificeren en daar structurele oplossingen voor te realiseren.

Score:

Resultaten

Op het gebied van FD hebben we onder meer samen met de Nederlandse Vereniging van Gevolmachtigde Assurantiebedrijven de volmachtmarkt duidelijk proberen te maken wat onze verwachtingen zijn met betrekking tot productontwikkeling.

Bij kapitaalmarkten hebben we met collega-toezichthouders gesproken over trends en toezichttechnieken op het gebied van marktmisbruik. Bij ons toezicht op AM is onder meer met brancheorganisatie Dufas (en de Europese brancheorganisatie EFAMA) gesproken over de implementatie van de duurzaamheidswet- en regelgeving en de risico's van uitbesteding. Bij de accountancysector organiseerden we onder meer een rondetafelbijeenkomst met OOB-accountantsorganisaties en de NBA over de kwaliteit van wettelijke controles.

5**Professionele organisatie****5.5 Continue ontwikkeling eigen personeel****Activiteiten**

We ontwikkelen medewerkers door (i) het trainen van benodigde vaardigheden, (ii) het bevorderen van samenwerking, (iii) gebruik te maken van hulpmiddelen zoals de AFM Werkwijze en gestandaardiseerde processen.

Score:**Resultaten**

- + Ook in 2020 hebben we onverminderd geïnvesteerd in opleiding en ontwikkeling van medewerkers. Dit door het aanbieden van opleidingen zoals datagedreven werken en outward mindset en powerclasses op het gebied van mentale veerkracht en wendbaarheid. Ook hebben we blijvend aandacht voor ontwikkeling van ons management middels het Future Leader Programme en leiderschapstrainingen. Zowel het introductieprogramma als de opleidingen vanuit de Toezichtacademie hebben nagenoeg volledig online plaatsgevonden.
- + In 2020 hebben we maximaal ingezet op het faciliteren van goed werkgeverschap tijdens de Corona-crisis.
- + Op het gebied van diversiteit en inclusiviteit hebben we diverse activiteiten ondernomen, zoals het samenwerken met organisaties die bemiddelen in medewerkers met afstand tot de arbeidsmarkt, mentorprogramma's en deelname aan Talent naar de Top.

5.6 Effectieve kostenbeheersing AFM breed**Activiteiten**

De AFM borgt dat de kosten binnen het vastgestelde kostenkader blijven.

Score:**Resultaten**

De kosten van de AFM zijn in 2020 binnen kader en begroting gebleven.

Bijlage 2

Afkortingen

ACM	Autoriteit Consument & Markt	CEAOB	Committee of European Auditing Oversight Bodies
ADR	Auditdienst Rijk	CER	Committee on Emerging Risks
AIFM	Alternative Investment Fund Managers	CFT	Combating the financing of terrorism
AIFMD	Alternative Investment Fund Managers Directive	CFTC	Commodity Futures Trading Commission
ASIC	Australian Securities and Investments Commission	CMU-initiatief	Europese initiatief Capital Markets Union
AMF	Autorité des Marchés Financiers (FR)	COO	Chief Operating Officer
AML	Anti Money Laundering	CSDR	Central Securities Depositories Regulation
AMLD4	Anti Money Laundering Directive 4	CTA	Commissie toekomst accountancysector
AOV	Arbeidsongeschiktheidsverzekering	DNB	De Nederlandsche Bank
AP	Autoriteit Persoonsgegevens	DUFAS	Dutch Fund and Asset Management Association
AQTF	Audit Quality Task Force	EAIG	European Audit Inspection Group
Awb	Algemene wet bestuursrecht	EBA	European Banking Authority
BaFin	Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (DE)	EECS	European Enforcement Coordination Sessions
BI	Beleggingsinstelling	EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority
Big-4	De 4 grootste accountantsorganisaties: KPMG, PWC, EY, Deloitte	ELTIF	European Long Term Investment Funds
BMR	Benchmarks Regulation	EMIR	European Market Infrastructure Regulation
BO	Beleggingsonderneming	ESMA	European Securities and Markets Authority
CAIM	Common Audit Inspection Methodology	ESRB	European Systemic Risk Board
CSSF	Commission de Surveillance du Secteur Financier		

FCA	Financial Conduct Authority	KFD	Kwaliteit van Financiële Dienstverlening
FEC	Financieel Expertise Centrum	KGI	Koersgevoelige informatie
FinCoNet	International Financial Consumer Protection Organisation	KID	Key Investor Document
FINRA	Financial Industry Regulatory Authority (VS)	LTV	Loan To Value
FIOD	Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst	MAR	Market Abuse Regulation
FISMA	Federal Information Security Management Act	MiFID II	Markets in Financial Instruments Directive II
FIU	Financial Intelligence Unit	MJA	MeerjarenAgenda
FSC	Financieel Stabiliteitscomité	MMOU	Multilateral Memorandum of Understanding
HFT	High Frequency Trading	NBA	Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants
IAASB	International Auditing and Assurance Standards Board	NRVT	Nederlands Register Vastgoed Taxateurs
IAIS	International Association of Insurance Supervisors	NVB	Nederlandse Vereniging van Banken
IASB	International Accounting Standards Board	NVGA	Nederlandse Vereniging van Gevolgmachtigde Assurantiebedrijven
IDD	Insurance Distribution Directive	OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
IESBA	International Ethics Standards Boards for Accountants	OM	Openbaar Ministerie
IFIAR	International Forum of Independent Audit Regulators	OOB	Organisatie van Openbaar Belang
IFRS IC	International Financing Reporting Standards Interpretation Committee	OTSI	Ondertoezichtstaande instelling
IFRS TRG	IFRS Transition Resource Group for Revenue Recognition	OTSO	Ondertoezichtstaande onderneming
IOSCO	International Organization of Securities and Markets Authority	PCAOB	Public Company Accounting Oversight Board
IOSCO CER	IOSCO Committee on Emerging Risk	PRIIPs	Packaged Retail and Insurance based Investment Products
KBC	Klantbelang centraal	PSD2	Payments Services Directive II
		PUO	Pensioen Uitvoerings Organisatie

SA	Self Assessment	UCITS	Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities
SEC	Securities and Exchange Commission (VS)		
SFTR	Securities Financing Transactions Regulation	VKM	Vergelijkende Kosten Maatstaf
SRA	Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten	Wta	Wet toezicht accountantsorganisaties
STORS	Suspicious Transaction and Order Reports	Wft	Wet op het financieel toezicht
TRS	Transaction Reporting System	WNT	Wet Normering Topinkomens
		Wwft	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme
		ZBO	Zelfstandig Bestuursorgaan

Autoriteit Financiële markten (AFM)

Postbus 11723 | 1001 GS Amsterdam

Telefoon

020 797 2000

Fax

020 797 3800

www.afm.nl

Volg ons: →

De tekst van deze publicatie is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontlelen. Door veranderende wet- en regelgeving op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet actueel is op het moment dat u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door of in verband met acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.

© Copyright AFM 2021
alle rechten voorbehouden